

Tilinpäätös 2020

Etelä-Suomen aluehallintovirasto -
kirjanpitoyksikkö

Kirjanpitoyksikköön kuuluvat virastot

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Itä-Suomen aluehallintovirasto

Lapin aluehallintovirasto

Lounais-Suomen
aluehallintovirasto

Länsi- ja Sisä-Suomen
aluehallintovirasto

Pohjois-Suomen
aluehallintovirasto

Julkaisija

Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut, talousyksikkö

Tilinpäätös 2020, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, kirjanpitoyksikkö

26.2.2021

Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Lapin aluehallintovirasto
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Aluehallintovirastojen julkaisuja 109/2021

ISSN 2343-3132 (Verkkajulkaisu)

ISBN 978-952-5890-94-5

Hämeenlinna

2021

<p>KUVAILEHTI Aluehallintovirastojen julkaisuja 109/2021</p>			
<p>Tekijät Etelä-Suomen aluehallintovirasto / Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämisspalvelut</p>	<p>Julkaisuaika 26.2.2021</p>		
	<p>Toimeksiantajat(t) Etelä-Suomen aluehallintovirasto</p>		
	<p>Toimielimen asettamispäivä</p>		
<p>Julkaisun nimi Tilinpäätös 2020, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, kirjanpitoyksikkö</p>			
<p>Tiivistelmä</p> <p>Etelä-Suomen aluehallintovirasto -kirjanpitoyksikön vuoden 2020 tilinpäätös koostuu toimintakertomuksesta, talousarvion toteutumisista kuvaavista toteutumalaskelmista, tuottoja ja kuluja kuvaavasta tuotto- ja kululaskelmasta, tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavasta taseesta ja liitteenä ilmoitettavista tiedoista.</p> <p>Tilinpäätökseen sisältyvä toimintakertomus sisältää johdon katsauksen toimintaan sekä raportoinnin aluehallintoviraston toiminnan tuloksellisuudesta ja yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta, kuvauksen toiminnallisesta tehokkuudesta, tuotoksista ja laadunhallinnasta sekä henkisten voimavarojen hallinnasta. Toimintakertomus sisältää myös tilinpäätösanalyysin, sisäisen valvonnan arviointilausuman, arviointien tulokset ja yhteenvedot havaituista väärinkäytöksistä</p>			
<p>Asiasanat Tilinpäätös, talous, toimintakertomus</p>			
<p>ISSN (painettu) -</p>	<p>ISBN (painettu) -</p>	<p>ISSN (verkkojulkaisu) 2343-3132</p>	<p>ISBN (verkkojulkaisu) 978-952-5890-94-5</p>
<p>Kokonaissivumäärä 136</p>	<p>Kieli Suomi</p>	<p>Hinta -</p>	
<p>Julkaisija Etelä-Suomen aluehallintovirasto</p>	<p>Paino -</p>		

INFORMATIONSSIDA Regionförvaltningsverkens publikationer 109/2021			
Sammanställd av Regionförvaltningsverket i Södra Finland / Regionförvaltningsverkens förvaltnings- och utvecklingstjänster		Utgivningsdatum 26.2.2021	
		Uppdragsgivare Regionförvaltningsverket i Södra Finland	
		Datum för tillsättandet av organet	
Publikationens titel Bokslut 2020, bokföringsenheten Regionförvaltningsverket i Södra Finland			
Referat Bokföringsenheten Regionförvaltningsverket i Södra Finlands bokslut för 2020 består av en verksamhetsberättelse, utfallsberäkningar över budgetutfallen, intäkts- och kostnadsberäkningar som framställer intäkterna och kostnaderna, en balansräkning som anger den ekonomiska ställningen på bokslutsdagen och uppgifter som framställs i bilagor. Verksamhetsberättelsen som är en del av bokslutet innehåller ledningens översikt av verksamheten samt rapporter över resultatet och den samhälleliga genomslagskraften av regionförvaltningsverkets verksamhet, en framställning av verksamhetens effektivitet, avkastning och kvalitetshanteringen och hanteringen av mänskliga resurser. Verksamhetsberättelsen inkluderar dessutom en bokslutsanalys, utlåtande om bedömningen av den interna kontrollen, resultaten av bedömningarna och sammanfattningar av upptäckta oegentligheter.			
Ämnesord Bokslut, ekonomi, verksamhetsberättelse			
ISSN (tryckt) -	ISBN (tryckt) -	ISSN (webbpublikation) 2343-3132	ISBN (webbpublikation) 978-952-5890-94-5
Sidantal 136	Språk Finska		Pris -
Utgivare Regionförvaltningsverket i Södra Finland		Tryckeri -	

Sisällysluettelo

1	Toimintakertomus	7
1.1	Johdon katsaus	7
1.2	Tuloksellisuus	10
1.2.1	Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat	10
1.2.2	Ympäristöluvut	19
1.2.3	Opetus- ja kulttuuritoimi	21
1.2.4	Pelastustoimi- ja varautuminen	24
1.2.5	Työsuojelu	25
1.2.6	Aluehallintovirastojen valtakunnalliset erikoistumistehtävät	27
1.2.7	Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut	34
1.3	Vaikuttavuus	40
1.3.1	Toiminnan vaikuttavuus	40
1.3.2	Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	48
1.4	Toiminnallinen tehokkuus	54
1.4.1	Toiminnan tuottavuus	54
1.4.2	Toiminnan taloudellisuus	56
1.4.3	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	60
1.4.4	Yhteisrahoitteen toiminnan kustannusvastaavuus	62
1.5	Tuotokset ja laadunhallinta	63
1.5.1	Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	63
1.5.2	Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	68
1.6	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	76
1.7	Tilinpäätösanalyysi	87
1.7.1	Rahoituksen rakenne	87
1.7.2	Talousarvion toteutuminen	87
1.7.3	Tuotto- ja kululaskelma	94
1.7.4	Tase	95
1.8	Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	96
1.9	Arviointien tulokset	100

1.10	Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	100
2	Talousarvion toteutumalaskelma	101
3	Tuotto- ja kululaskelma	110
4	Tase	111
5	Liitetiedot	113
5.1	Tilinpäätöksen viralliset liitteet	113
5.2	Muut liitteet	122
6	Allekirjoitus	132

1 Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus

[Vuosi 2020 oli viestinnän ja aluehallintovirastojen kymmenvuotisen taipaleen vuosi](#)

Vuoden teemana oli viestintä, ja aluehallintovirastot uudistivat verkkosivunsa ja niissä olevan tietoa-aineiston. Uudistuksella aluehallintovirastot pyrkivät parantamaan viranomaisviestinnän asiakaslähtöisyyttä, ymmärrettävyyttä ja saavutettavuutta. Lisäksi aluehallintovirastojen henkilöstö sai koulutuksen selkeään kieleen. Työ sai osakseen tunnustusta, sillä aluehallintovirastot saivat Kotimaisten kielten keskuksen myöntämän Vuoden selväsana-aineen 2020 -palkinnon. Vuosi 2020 oli myös aluehallintovirastojen kymmenvuotisen taipaleen merkkivuosi.

Aluehallintovirastojen ylijohdajat hyväksyivät uudet henkilöstö- ja viestintästrategiat sekä päivitetyn asiakkuusstrategian, joilla edistetään aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten yhteisen strategia-asiakirjan tavoitteiden toteutumista. Strategiat antavat tulevana vuosina selkänöjan aluehallintovirastojen yhteisten toimintatapojen ja vaikuttavuuden kehittämiseksi.

[Aluehallintovirastot osoittivat toimintakykynsä ja yhteistyön voiman koronavirusepidemian keskellä](#)

Vuonna 2020 aluehallintovirastojen arjessa näkyi koronaepidemia ja sen vaikutukset. Aluehallintovirastoilla oli keskeinen rooli hybridistrategian alueellisessa toteuttamisessa ja koronaepidemian torjuntatyössä. Yhteensovittavassa roolissa aluehallintovirastot tukivat alueellisia terveystoimijoita ja kuntia. Aluehallintovirastot päättävät muun muassa yleisötilaisuuksien ja julkisten tilojen rajoitustoimista ja valvovat torjuntatyötä.

Aluehallintovirastot panostivat viranomaisviestintään vastaamalla asiakkaiden kysymyksiin verkkosivuilla, sosiaalisessa mediassa ja tiedotteilla sekä perustivat valtakunnallisen koronaneuvonnan. Lisäksi virastot keskittyivät tilannekuvatoimintaan. Kokonaisuudessaan epidemiaan liittyvät viranomaistehtävät vastasivat 39 henkilötyövuoden työpanosta. Aluehallinnon tunnettuus ja näkyvyys kasvoivat huomattavasti koronaepidemiavuonna.

Yhteistyö ja toimintakulttuuri tiivistyivät ja kehittyivät aluehallintovirastojen vastualueiden, muiden viranomaisten ja ministeriöiden ja alueellisten toimijoiden välillä. Onnistunut ja systemaattinen yhteistyö oli avainasemassa epidemiaan liittyvässä viranomaistoiminnassa. Vuosi 2020 osoittikin poikkihallinnollisen ja toimijarajat ylittävän yhteistyön voiman sekä hyödyt koko yhteiskunnalle.

Osa perustoiminnan työpanoksesta siirtyi väistämättä epidemian hallinnan tehtäviin. Vaikutukset olivat pienimmät ympäristölupavastuualueilla. Koronaepidemian vaikutukset näkyivät työpaineen kasvuna esimerkiksi valtionavustusasioiden käsittelyssä tai jopa ruuhkautumisena terveydenhuollon ohjaus- ja valvonta-asioissa. Toimintoja kuten maanpuolustuskurseja ja valmiusharjoituksia jouduttiin siirtämään tai peruuttamaan. Koronaepidemia vaikeutti myös valvonta- ja tarkastustehtävien toteuttamista ja edellytti siirtymistä läsnäoloon perustuvista koulutustilaisuuksista verkkovälitteisiin tilaisuuksiin. Työsuojelu-vastualueet

keskeyttivät työpaikalla tehtävät tarkastukset maaliskuun puolesta välistä toukuu-kuun loppuun saakka, kriittisiä tarkastuksia lukuun ottamatta. Työsuojelun asiakaskäytännön kasvoi merkittävästi niin neuvonnassa kuin verkkosivuilla. Informaatio-ohjauksen merkitys kasvoi koko aluehallintovirastojen tehtäväkentällä. Aluehallintovirastojen henkilöstö siirtyi laajaan etätööhön maaliskuussa.

Aluehallintovirastot säilyttivät toimintavarmuutensa sekä perustoiminnan tulokellisuuden ja vaikuttavuuden. Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueet saavuttivat valtakunnallisesti tulostavoitteensa erityisesti kantelujen käsittelyssä. Vastuualue myös kehitti toimintamallejaan ja työtapojaan. Täydennyskoulutusten saatavuus, monimuotoisuus ja vaikuttavuus lisääntyivät opetus- ja kulttuuritoimi -vastuualueilla verkkovälitteisten ratkaisujen ja valtakunnallisen yhteistyön avulla. Pelastustoimi ja varautuminen -vastuualueet laativat puolestaan sisäministeriölle luovutetun selvityksen pelastustoimen suunnitelmien tilanteesta. Muuttuva lainsäädäntö ja sen soveltaminen ympäristöarvojen muuttuessa tuo uusia haasteita lupaviranomaisen toimintaan. Siitä huolimatta ympäristölupavastuualueet selvisivät erittäin hyvin laadukkaan ratkaisutoiminnan turvaamisessa. Työsuojelu-vastuualueet saavuttivat asetetut keskeiset tulostavoitteet kokonaisuutena lukuun ottamatta tarkastusmäärätavoitetta. Työsuojelun asiakaslähtöisessä palvelussa ja tavoitettavuudessa keskeisessä roolissa olivat verkkopalvelu ja valtakunnallinen puhelinneuvonta.

Opetus- ja kulttuuritoimen sekä ympäristölupavastuualueen samoin kuin alkoholilupahallinnon asioiden käsittelytilannetta voidaan pitää hyvänä. Käsiteltyjen valvonta-asioiden ja ratkaistujen kanteluiden kokonaismäärä jäi pienemmäksi saapuneiden asioiden määrään nähden. Ratkaistujen ja käsiteltyjen asioiden määrät kuitenkin nousivat. Kanteluasioiden ratkaisumäärissä oli vaihtelua virastojen välillä, samoin kuin käsittelyajoissa. Tavoitetta yli vuoden vireillä olleiden kantelujen määrän rajoittamisesta 5 prosenttiin kantelujen kokonaismäärästä ei saavutettu.

[Aluehallintovirastoissa työskentelee tyytyväisten virkamiesten joukkue](#)

Aluehallintovirastot saavuttivat henkilöstön osaamiselle, oppimiselle ja uudistumiselle asetetun tavoitteen. Aluehallintovirastojen henkilöstö koki työpaikkansa työnantajakuvan ja yhteisten arvojen tuntemuksen ja toteutumisen arjessa parantuneen. Henkilöstön osaamisen kehittämiseen suunnatun koulutuksen saatavuus parani. Henkilöstön sitoutuminen ja venyminen poikkeuksellisessa tilanteessa ansaitsee erityiskiitoksen.

Sairauspoissaolojen määrä aluehallintovirastoissa laski noin neljänneksellä. Myös työterveyshuollon kustannukset olivat noin 40 prosenttia pienemmät edelliseen vuoteen verrattuna. Kehityskulun taustalla on siirtyminen laajaan etätööhön.

[Taloudelliset voimavarat ja tulevaisuudennäkymät](#)

Aluehallintovirastojen bruttomenot kasvoivat 3,5 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Työsuojeluvastuualueiden vastaava kasvu oli 1,7 prosenttia. Menojen kasvua oli henkilöstömenoissa ja palveluostoissa. Matkustuksen väheneminen näkyi muissa kuluissa, jotka alenivat edelliseen vuoteen verrattuna 58,2 prosenttia ja työsuojelun vastuualueilla 62,6 prosenttia. Siirtyvän määrärahan taso oli noin 83,4 prosenttia edellisen vuoden siirtyvän määrärahan tasosta. Työsuojelun

siirtyvän määrärahan taso oli puolestaan edellistä vuotta korkeampi. Koronaepidemian hoitamiseen liittyviin tehtäviin osoitettiin yhteensä 2 925 000 euroa.

Vuoden 2020 aikana oli käynnissä kaksi selvitystyötä:

- aluehallinnon ja monialaisten maakuntien parlamentaarinen selvitystyö
- sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä koskeva selvitystyö.

Näistä molemmat koskevat aluehallintovirastoja. Julkisen talouden näkymät tulevina vuosina haastavat aluehallintovirastoja huolehtimaan resurssien ja kehittämistoiminnan turvaamisesta. Aluehallintovirastoilla on käynnissä useita laajoja hankkeita muun muassa automaation ja asiakaspalvelun kehittämiseksi.

1.2 Tuloksellisuus

Aluehallintovirastojen tuloksellisuus esitetään toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteiden otsikoiden alla. Kaikkien aluehallintovirastojen tiedot raportoidaan vastualuekohtaisesti yhteisesti. Mahdolliset suuret poikkeamat sekä aluehallintovirastojen erikoistumistehtävät raportoidaan virastokohtaisesti.

1.2.1 Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Toimintamme tuottavuus ja maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus paranevat

Toiminnallisen tehokkuuden mittareita on analysoitu luvussa 1.4 Toiminnallinen tehokkuus.

Varmistamme valvontakohteittemme omavalvonnan toteutumista ja ennaltaehkäisevien menetelmien käyttöä

Potilas- ja asiakasturvallisuusstrategian toimeenpanosuunnitelman aluehallintovirastojen vastuulla olevien toimenpiteiden toteuttaminen

Valvira ja aluehallintovirastot järjestivät vuoden 2020 alkupuolella sote-alan toimijoille lastensuojelun ja vanhustenhuollon toimintaa ohjaavia alueellisia tilaisuuksia, joissa käsiteltiin muun muassa omavalvontaa. Valvira ja aluehallintovirastot julkaisivat opiskeluterveydenhuollon hoitoon pääsyä koskevan valvonnan tulokset alkuvuodesta; tulosten käsittelyssä korostui kuntien omavalvonnan merkitys asiakokonaisuuden lainmukaisuuden varmistamisessa. Koronaepidemian aikana Valvira ja aluehallintovirastot viestivät sekä yksityisille että julkisille toimintayksiköille asiakas- ja potilasturvallisuustyön tärkeydestä myös poikkeusoloissa. Valvontaviranomaiset odottavat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäjien ja tuottajien omavalvonnan toimivan niin, että asiakas- ja potilasturvallisuus varmistetaan kaikissa olosuhteissa. Poikkeusoloissa viranomaiset keskittyvät valvomaan kokonaistilanteen kannalta olennaisia asioita. Viranomaisvalvontaa kohdennettiin erityisesti hoivakotien omavalvonnan vahvistamiseen. Lisäksi julkaistiin ohje ”Sosiaalihuollon asiakkaiden perusoikeuksien toteutuminen koronaepidemian aikana”. Valvira on yhdessä aluehallintovirastojen kanssa edelleen kehittänyt valvonnan tilastointia ja tiedonkeruuta.

Omavalvontaa tuettiin ennaltaehkäisevin menetelmin poikkeusoloissa järjestämällä alueellisia tilaisuuksia etänä, mutta myös osana normaalia asiakasohjausta, kuntien ja palveluntuottajien ohjaus- ja arviointikäynneillä sekä ohjauskirjeillä. Jälkikäteisvalvonnassa korostui edelleen omavalvonnan tarkoitus ja merkitys oman toiminnan laadun, valvonnan, kehittämisen ja nopean reagoinnin välineenä.

Terveyshaittojen kokonaisvaltaisen arvioinnin ohjaus

Aluehallintovirastot käynnistivät Valviran ja Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) kanssa terveyshaittojen kokonaisvaltaisen arvioinnin ohjauksen painottamalla ohjauksessa terveyshaittojen tunnistamista ja ennaltaehkäisyä.

Alkoholihallinnon valvontaohjelman aluehallintovirastojen vastuulla olevien toimenpiteiden toteuttaminen

Aluehallintovirastot kehittivät ja ylläpitivät vuorovaikutusta ja sidosryhmäyhteistyötä sekä muihin viranomaisiin että sidosryhmiin. Yhteistyö painottui maaliskuusta lähtien valvontaohjelman toteuttamisen rinnalla tapahtuneeseen tartuntatautilain mukaisten tehtävien toteuttamiseen.

Yhteistyö valvontaviranomaisten välillä keskittyi yhteisten toimintatapojen edistämiseen. Tartuntataudin ehkäisyn tuomien vaatimusten myötä yhteistyö laajeni myös terveydenhuoltoviranomaisiin. Yhteistyöhön avautui lisäksi uusia kanavia esimerkiksi alueellisten tapahtumaturvallisuusryhmien sekä suurimpien kaupunkien matkailun- ja elinkeinoelämän kehittämistoimistojen kanssa.

Ohjaus- ja valvontatoiminta kehittyi niin lupahallinnon kuin valvonnan prosesseissa. Ohjauksellisin keinoin aluehallintovirasto esimerkiksi selvitti lupaedellytyksiä, kuuli naapurustoja sekä toteutti ennakkokatselmuksia. Ohjauksen rooli korostui edelleen, kun aluehallintovirastot käsittelivät ravintoloiden tartuntatautilain vastaisesta toiminnasta tehtyjä epäkohtailmoituksia.

Aluehallintovirastot tukivat luvanhaltijoita erityisesti omavalvonnassa. Jatkuvat asetusten ja ohjeiden muutokset lisäsivät ohjaus- ja neuvontatehtäviä erityisesti tartuntatauti- ja alkoholilain keskinäisen tulkinnanvaraisuuden vuoksi. Alkoholihallinnon henkilöstöä joutui siksi työskentelemään erityisen paljon neuvonnassa aluehallintovirastojen yhteisessä koronainfossa. Alkoholihallinto ylläpiti ja päivitti luvanhaltijoille suunnattua ohjeistusta jatkuvasti sekä laati aluehallintovirastojen usein kysytyjä kysymyksiä -sivuille elinkeinon tueksi vastauksia moniin kysymyksiin.

Aluehallintovirastot eivät kyenneet kehittämään valvontatoimintaa suunnitelluilla benchmarking-käynneillä. Alkoholihallinto keskeytti maaliskuussa paikan päällä tehtävät tarkastukset, myös vähittäismyynnissä. Kesäkuusta lähtien alkoholihallinto teki tarkastuksia pääasiassa vain riskiperusteisesti ja tartuntatautilain valvontaan kytkeytyen ja taudin leviämisen ehkäisemiseksi.

Aluehallintovirastot hyödynsivät vaikuttavassa valvonnassa digitalisaatiota käyttämällä Wirta-ohjelmaa tarkastuksissa. Ohjelmaa muokattiin nopeasti muuttuneiden säännösten mukaiseksi useita kertoja. Aluehallintovirastot myös resursoivat henkilötövuosipanosta monin tavoin uuden alkoholielinkeinorekisterin Allu 2 prosessin edistämiseen.

Tulossopimuksen alkoholihallintoon liittyvät tavoitteet toteutuivat tarkastusmääriä lukuun ottamatta.

Tupakkalain valvontaohjelman aluehallintovirastojen vastuulla olevien toimenpiteiden toteuttaminen

Tupakkalain valvontaohjelman toimeenpanoa jatkettiin. Yhteistyötä tehtiin ja ohjausta annettiin kuntatasolle, jossa tehdään varsinainen valvontatyö. Kaikilta osiltaan tavoite ei valtakunnallisesti toteutunut, omavalvonnantukemisen ja paikallisen ehkäisevän päihdetyön tukemisen osalta kaikkea suunniteltua ei ehditty tehdä.

Eläinten hyvinvoinnin ja lääkitsemisen valvontasuunnitelman toteuttamisesta

Valvontasuunnitelma sisältää seuraavat alakohdat: eläinsuojelun otantavalvonnat tiloilla, eläinkuljetusten otantavalvonnat, eläinten lääkitsemisen valvonnat tiloilla sekä eläinlääkäreihin kohdistuvat lääkitsemisen valvonnat.

Kokonaisuudessaan eläinten hyvinvoinnin ja lääkitsemisen valvontasuunnitelman toteuttaminen toteutui kohtuullisesti. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa ja Lapin aluehallintovirastossa toteutuivat kaikki valvontasuunnitelman alakohdat, jotkut jopa ylittyivät. Laittomiin eläinten tuonteihin liittyvä ohjaus ja päättöksenteko työllistivät edelleen paljon.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston toimialueella eläinkuljetustarkastuksia tehtiin rajoitetusti koronan vuoksi. Eläinkuljetusten otantavalvonta toteutui 50-prosenttisesti.

Itä-Suomen aluehallintoviraston valvontasuunnitelma toteutui muilta osin, mutta eläinkuljetusten otantavalvonnat jäivät tavoitteesta. Vuoden 2020 aikana läänineläinlääkäri osallistui kolmeen poliisien kanssa tehtyyn kuljetustarkastukseen. Tarkastukset sijoittuivat alueen kaikkiin kolmeen maakuntaan, jotta tulos olisi mahdollisimman kattava. Itä-Suomen maanteillä kulkee eläinkuljetusautoja hyvin harvaan. Jokaisella kolmella tarkastuskerralla poliisit ja läänineläinlääkäri olivat useita tunteja tarkastamassa autoja, mutta saivat silti yhteensä vain kolme eläinkuljetusautoa tarkastettua. Näin ollen tavoite 12 tarkastuksesta jäi toteutumatta.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston osalta eläinten hyvinvoinnin ja lääkitsemisen valvontasuunnitelmaa ei toteutettu täysimääräisesti. Otantatarkastuksia oli poikkeustilanteen takia määrällisesti vähän, ja näistäkin suuri osa oli tiloja, joilla lääkityksiä käytetään vähän tai ei lainkaan. Kokonaisuuteen nähden lääkitsemisen valvontaa tehtiin kuitenkin kattavasti niillä tiloilla, joilla se oli merkityksellistä.

[Valvontamme on suunnattu palveluihin, joiden saatavuudessa, laadussa tai oikea-aikaisuudessa on vakavimpia puutteita](#)

Aluehallintovirastot ovat yhteistyössä Valviran kanssa analysoineet sosiaali- ja terveydenhuollon valvontatoiminnan nykytilan, kartoittaneet tietopohjan tarpeet ja suunnitelleet toimenpiteet kohdentamisen tarkistamiseksi

Aluehallintovirastot kehittivät yhdessä Valviran kanssa edelleen valvonnan tilastointia ja tiedonkeruuta. Valvira osallistui sosiaali- ja terveysministeriön käynnistämän Toivo-ohjelman Valtava-hankkeen puitteissa laajaan valtakunnallisen vertailutiedon ja palvelujen johtamisessa, ohjauksessa ja valvonnassa tarvittavan tiedon tuotannon uudistamiseen. Aluehallintovirastot nimesivät Valtava-hankkeeseen kaksi osallistujaa. Työ on kuitenkin vasta aluillaan. Aluehallintovirastot jatkoivat ja toteuttivat Valviran kanssa yhdenmukaisia toimintatapoja edistävää tiivistä, vuorovaikutteista yhteistyötä muun muassa erilaisten työryhmien sekä erilaisten yhteisesti järjestettävien tilaisuuksien muodossa.

Sote-valvontaohjelman aluehallintovirastojen vastuulla olevien toimenpiteiden toteuttaminen Covid-19-pandemiatilanteeseen liittyneiden poikkeusolojen ja terveydenhuollon erityisjärjestelyjen vuoksi hoitoon pääsyn valvontaa ei toteutettu tavanomaisella tavalla (valtakunnallinen linjaus).

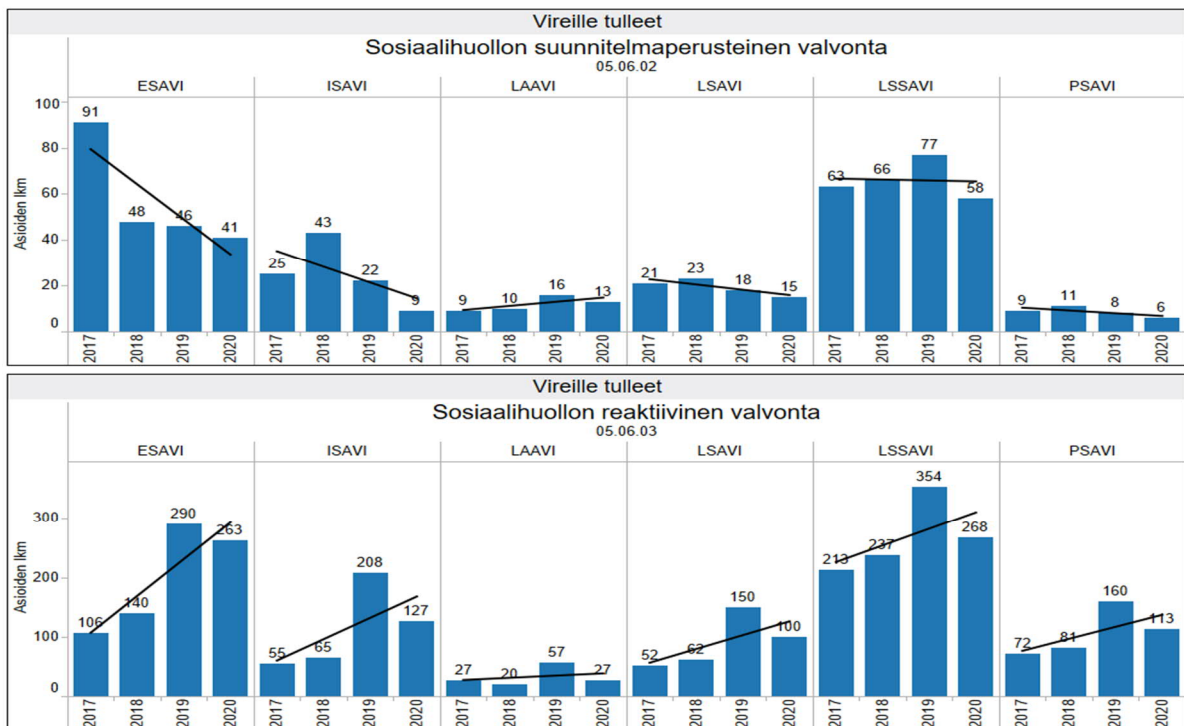
Lastensuojelun valvonta-, ohjaus- ja arviointikäyntien määrä jäi poikkeusoloissa edellisvuotta vähäisemmäksi. Lupatarkastuskäynnit toteutuivat, osa etänä. Lasten määrä, joiden kanssa keskusteltiin lastensuojelun valvonta-, ohjaus- ja arviointikäynneillä jäi covid-19-pandemian vuoksi vähäiseksi. Aluehallintovirastot kohdensivat lastensuojelupalvelujen valvontaa, jotta lasten itsemääräämisoikeuden toteutuminen voitaisiin varmistaa niin poikkeusoloissa (esimerkiksi kotilomat koronatilanteissa), jälkikäteisvalvonnassa kuin yksiköissä. Kuntien osalta rajoitustoimia seurataan vuosittain. Muiden sote-valvontaohjelman painopisteiden ja kohteiden mukaiset ohjaus- ja arviointikäyntien määrät jäivät edellistä vuotta alhaisemmaksi. Sote-valvontaohjelman mukaiset alueelliset tilaisuudet toteutuivat lastensuojelun sijaishuollossa ja vanhuspalveluissa. Kotiin annettavien palvelujen alueellinen tilaisuus ja arviointi- ja ohjaustilaisuudet eivät toteutuneet kokonaisuudessaan.

Aluehallintovirastot kohdensivat valvontakäyntejä riskiperusteisesti. Vaikka käyntejä tehtiin normaalioloja vähemmän, niitä oli merkittävä määrä poikkeusoloista huolimatta. Sosiaali- ja terveydenhuollon kanteluiden käsittelyssä korostui alkuarvioinnin merkitys. Aluehallintovirastot huomioivat alkuarvioinnissa valvontakohteesta käytävissä olevat valvontatiedot ja tällä perusteella suuntasivat resursseja kanteluihin, jotka koskivat palveluita, joiden saatavuudessa tai oikea-aikaisuudessa oli vakavimpia puutteita.

Sosiaalihuollon suunnitelmaperusteisen sekä reaktiivisen valvonnan asiamäärät vähenivät kaikissa aluehallintovirastoissa verrattuna vuoteen 2019. Vuosi 2019 oli kuitenkin poikkeuksellinen, sillä reaktiivisen valvonnan asiamäärät olivat silloin poikkeuksellisen suuret. Vuoden 2020 reaktiivisen valvonnan asiamäärät olivat suuremmat kuin vuonna 2018.

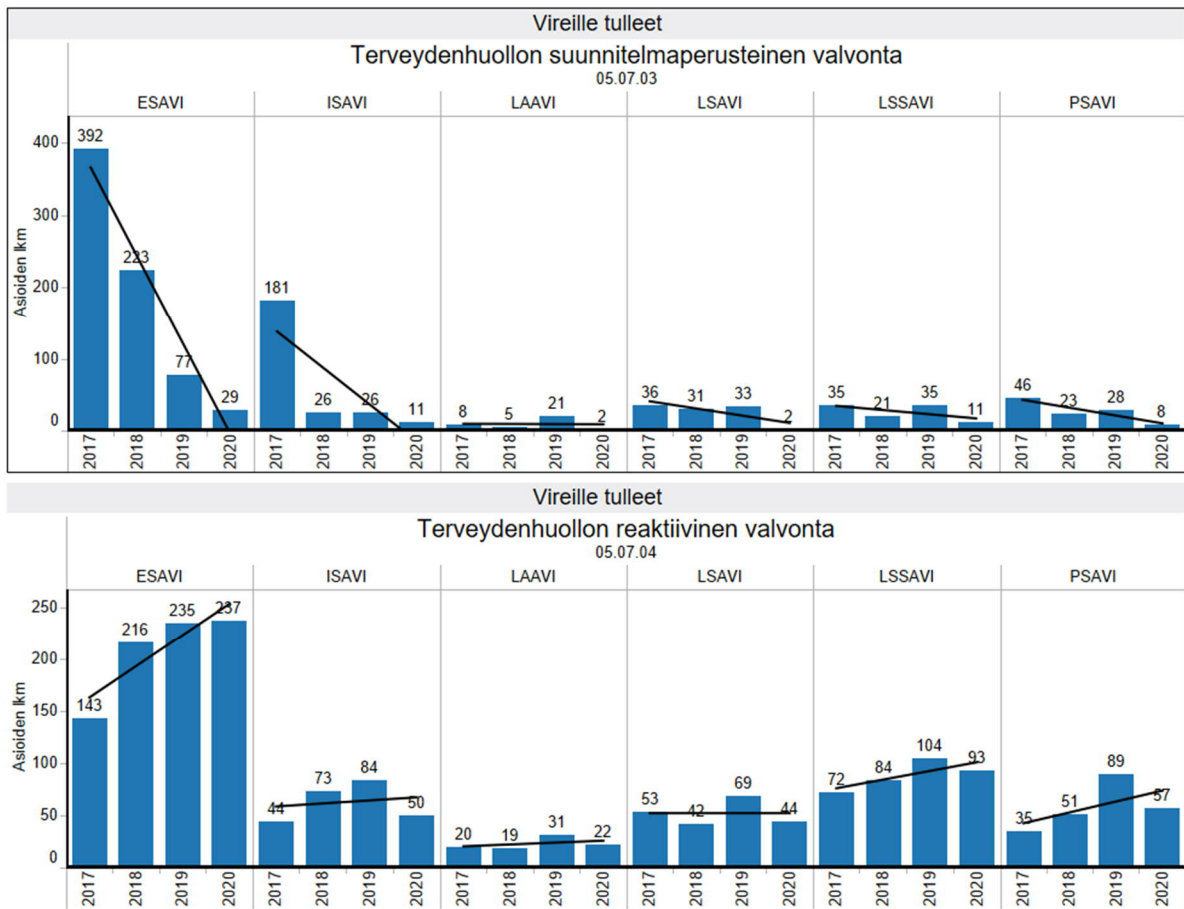
Terveydenhuollon suunnitelmaperusteisen valvonnan asiamäärät olivat kaikissa aluehallintovirastoissa pienemmät vuonna 2020 kuin vuonna 2019. Reaktiivisen valvonnan asiamäärät vähenivät muissa aluehallintovirastoissa paitsi Etelä-Suomen aluehallintovirastossa.

Kuvio 1.2.1 Sosiaalihuollon suunnitelmaperusteinen ja reaktiivinen valvonta, vireille tulleet vuosina 2017–2020

Tietolähde: USPA, AVI:n Johdon raportointi

Kuvio 1.2.2 Terveysthuollon suunnitelmaperusteinen ja reaktiivinen valvonta, vireille tulleet vuosina 2017–2020

Tietolähde: USPA, AVI:n Johdon raportointi

Kilpailu- ja kuluttaja- sekä elinkeino-oikeudellisten tehtävien toimintasuunnitelman toteutumistas-
aste, prosenttia

Viime vuonna työ- ja elinkeinoministeriön ohjaukseen kuuluvat aluehallintoviras-
ton elinkeino-oikeudelliset asiat yhdistyivät ensimmäistä kertaa samaan toimin-
tasuunnitelma-asiakirjaan. Aluehallintovirastot laativat välitysluokkevalvonnan ja
perintätoimenharjoittajien valvonnasta erilliset valtakunnalliset suunnitelmat. Ta-
voitteena oli, että elinkeino-oikeudelliset tehtävät saivat nykyistä parempaa nä-
kyvyyttä, kun ne liittyivät tulostavoitteen osaksi laajempaa kokonaisuutta.

Aluehallintovirastot toteuttivat kaikki Kilpailu- ja kuluttajaviraston käynnistämät
toimintasuunnitelmaan sisältyvät selvitykset ja hankkeet. Aluehallintovirastot
saivat tehtyä neljä Kilpailu- ja kuluttajaviraston ja aluehallintovirastojen yhteistä
hanketta, kuten nuohoushankkeen ja luottomarkkinoinnin hankkeet. Aluehallin-
tovirastoilla oli tavoite siitä, että kaikilla rekisteröityneillä välitysluokkeilla on voi-
massa oleva varallisuusvastuuvakuutus kiinteistönvälitysluokkeista ja vuokrahuo-
neiston välitysluokkeista annetun lain (1075/2000) mukaisesti. Aluehallintovirastot
valvoivat välitysluokkerikisterissä olevia välitysluokkeita eri kattavuudella, ja

saavuttivat asetetun tavoitteen. Aluehallintovirastot toteuttivat välitysliekevalvonnan suunnitelmaa myös vireille tulevien valvonta-asioiden käsittelyn kautta.

Hankkeita koordinoiva Kilpailu- ja kuluttajavirasto siirsi osan hankkeista ja selvityksistä koronapandemiasta johtuvista syistä toteutettavaksi vuonna 2021 tai myöhemmin. Koska aluehallintovirastojen tarkastustoiminta oli kilpailu-, kuluttaja- sekä elinkeino-oikeudellisten asioiden osalta koronapandemian takia keskeytettynä, esimerkiksi välitysliekevalvonnan valvontasuunnitelmaan kirjattuja fyysisiä valvontakäyntejä välitysliekkisiin Etelä-Suomen aluehallintoviraston rahanpesutarkastajien kanssa ei päästy tekemään. Myöskään Turvallisuus- ja kemikaaliviraston mittauslaitevalvontaa ei tehty vuoden aikana kaikissa aluehallintovirastoissa.

Oikeusturvaprosessimme vaikuttavuus osana valvontaa lisääntyä

Kantelujen käsittelyn mediaaniaika

Tulosopimuksessa tavoitteena oli, että kantelujen käsittelyn mediaaniaika on alle kuusi kuukautta. Valtakunnallisesti aluehallintovirastot saavuttivat tämän tavoitteen sosiaalihuoltoa koskevissa kanteluissa (5,1 kuukautta), terveydenhuoltoa koskevissa kanteluissa (1,4 kuukautta) ja ympäristöterveydenhuoltoa koskevissa kanteluissa (5,8 kuukautta). Kunnalliskanteluissa mediaaniaika oli 6,8 kuukautta. Mediaaniaikaan sosiaali- ja terveydenhuollon kanteluissa vaikutti kanteluiden siirtäminen käsiteltäväksi muistutuksena toimintayksikössä, mikä ei ole muilla peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen toimialoilla mahdollista. Sosiaalihuollon kanteluissa lyhin mediaaniaika oli Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa (1,9 kuukautta) ja pisin Etelä-Suomen aluehallintovirastossa (14,9 kuukautta). Terveydenhuollon kanteluissa lyhin mediaaniaika oli Itä-Suomen ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoissa (0,7 kuukautta) ja pisin Lapin aluehallintovirastossa (5,1 kuukautta).

Yli vuoden vireillä olleiden kanteluiden osuus kaikista vireillä olevista kanteluista

Tulosopimuksessa oli tavoitteena, että yli vuoden vireillä olleiden kantelujen osuus kaikista vireillä olevista kanteluista on alle 5 prosenttia. Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen kanteluasioissa ainoastaan Lapin aluehallintovirasto saavutti tämän tavoitteen. Yhteensä aluehallintovirastoissa kunnalliskanteluista oli yli vuoden vireillä olleita 19,0 prosenttia, sosiaalihuollon kanteluista 31,2 prosenttia, terveydenhuollon kanteluista 28,1 prosenttia ja ympäristöterveydenhuollon kanteluista 31,3 prosenttia. Lukumääräisesti aluehallintovirastoissa oli eniten vireillä terveydenhuollon kanteluja, 1192 kappaletta. Sosiaalihuollon kanteluja oli vireillä 894 kappaletta, kunnalliskanteluja 142 ja ympäristöterveydenhuollon kanteluja 48.

Todettujen tai epäiltyjen eläintautitapausten edellyttämistä hallintopäätöksistä ja selvityksistä on tehty 100 prosenttia kaikista tapauksista yhden viikon kuluessa

Aluehallintovirastot antoivat tai kumosivat päätöksen määräyksistä eläintautien leviämisen estämiseksi viikon kuluessa tarpeen toteutumisesta sekä toimittivat kirjallisesti Ruokavirastolle alustavan selvityksen eläintaudin alkuperästä ja levinneisyydestä eli niin sanotun epidemiologisen selvityksen. Tavoite toteutui Lounais-Suomen aluehallintovirastoa lukuun ottamatta 100-prosenttisesti. Tämä

osittainen toteuma johtui käytännössä piilevien mehiläistautien runsaasta lukumäärästä. Muiden eläinten osalta tavoite toteutui 100-prosenttisesti.

Varautumisen ja valmiussuunnittelun koordinoitointoimintamme tehostuu

Alueellisista eläintautien valmiussuunnitelmista on ajan tasalla 100 prosenttia

Vastuualueen tarkempana mittarina oli helposti leviävien eläintautien alueellisten toimiohjeiden tarkastaminen ja tarvittaessa päivittäminen vuosittain. Kaikki muut aluehallintovirastot tarkastivat, tarvittaessa päivittivät ja veivät kaikki ohjeet Pikkanttiin, paitsi Lounais-Suomen aluehallintovirasto, jossa tämä toteutui osittain.

Kehitämme ja hyödynnämme valtakunnallisia yhtenäisiä toimintamalleja sekä yhteisiä ja avoimia valvontatietoja

Uusien valtakunnallisten toimintamallien, työtapojen ja prosessien käyttöönotto osaksi perustointia

Vastuualueen henkilöstöä osallistui kanteluprojektiin, joka tuotti yhteiset toimintamallit:

1. kantelukäsikirja
2. tieto- ja toiminta-arkkitehtuuri
3. fraasipankki ja avi.fi-kanteluasiakasohjeet.

Avoimuuden edistäminen ja valvontatoiminnassa kertyvän tiedon hyödyntäminen

Aluehallintovirastot jakoivat olemassa olevaa tietoa monitoimijaisesti ja monikanavaisesti ja tuottivat avi.fi-sivuille yhteensä yli 30 ratkaisulyhennelmää tai vakioraporttia. Aluehallintovirastokohtainen tavoite oli yli 5 ratkaisulyhennelmää tai vakioraporttia. Kaikki aluehallintovirastot saavuttivat tämän tavoitteen.

Palveluiden ja prosessien digitalisointi kattavasti ja saavutettavasti

Tavoitteena oli yli 10 prosentin kasvu sähköisen asiointikanavan kautta vireille tulleiden asioiden määrässä. Tavoite ei toteutunut täysimääräisesti. Etelä-Suomen aluehallintovirastossa tavoitteen saavuttamatta jäämiseen vaikutti merkittävästi se, että rahanpesulain mukaiseen rekisteröintiin liittyvä siirtymäaika päättyi vuonna 2019, jolloin hakemuksia tuli vireille poikkeuksellisen paljon. Rekisteriin tulevat hakemukset tulevat vireille pääsääntöisesti sähköisesti. Vuonna 2019 vireille tulleiden hakemusten määrä oli 1303 kappaletta ja vuonna 2020 yli puolet vähemmän, 611 kappaletta, minkä vuoksi kokonaismäärässä ei 10 prosentin kasvua voinut saavuttaa.

Sosiaali- ja terveydenhuollossa palveluiden ja prosessien digitalisointi edistyi myönteiseen suuntaan. Sähköisen asiointikanavan kautta vireille tulleiden asioiden määrässä oli kasvua. Kattavuuden kehitykseen vaikutti edelleen se, että suuri osa yksityisen sosiaalihuollon ilmoituksista tuli kunnista ja siksi paperisena.

Alkoholihallinto kohdensi voimavaroja digitalisointihankkeeseen. Yhteistyössä Valviran kanssa toteutettava Allu 2.0-hanke eteni, ja alkoholihallinto paneutui konversioon liittyviin korjaustoimeksiintoihin kesän ja syksyn aikana.

Suuret poikkeamat, kaikki aluehallintovirastot

Poikkeuksellinen "koronavuosi" 2020 vaikutti aluehallintovirastojen peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen toimintaan. Korona vaikutti työskentelytapoihin sekä ruuhkautti erityisesti terveydenhuollon ohjaus- ja valvonta-asioiden käsittelyprosessia. Koronapandemiaan mahdollistetut lisämäärärahat ja hyötynä realisoituvat vasta kuluvan vuoden aikana. Ravintolat olivat kokonaan suljettuina 31.5. saakka ja loppuvuoden kaikki tapahtumat suurelta osin peruttiin. Lupamaksutulot jäivät budjetoiduista. Muidenkin vastuualueen tulossopimuksen mukaisesti tehtävien saavuttamiseen vaikuttivat covid-19-epidemia ja sen aiheuttamat lisätehtävät. Vastuualue käytti yhteensä 22,9 henkilötyövuotta koronasta aiheutuviin tehtäviin.

Taulukko 1.2.1 Käytetyt henkilötyövuodet (htv) koronasta aiheutuviin tehtäviin vuonna 2020 peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueella

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue	Htv koronavirus
Etelä-Suomen aluehallintovirasto	7,7
Lounais-Suomen aluehallintovirasto	2,9
Itä-Suomen aluehallintovirasto	2,8
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto	3,8
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto	3,5
Lapin aluehallintovirasto	2,2
Yhteensä	22,9

Koronaepidemia vaikeutti valvonta-asioihin liittyvien tarkastusten toteuttamista merkittävästi. Vanhustenhuollon hoivakriisin jälkityö työllisti jatkovalvontana edelleenkin, mikä ilmeni erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon valvonta-asioiden ruuhkana, jota ei pystytty täysin purkamaan. Covid-19 vähensi eri sektoreilla paikan päällä tehtäviä tarkastuksia ja valvontoja, mutta lisäsi etenkin ravintoloihin kohdistuvien rajoitusten valvontaa sekä Covid-19 torjuntaan ja neuvontaan (koronarinki) liittyvää työtä. Poikkeusoloissa vastuualue otti käyttöön sosiaali- ja terveydenhuollon asioissa uusia, tehokkaita etäyhteydenpitotapoja palveluntuottajien ja kuntien sote-johdon kanssa. Yhteistyö tiivistyi ja yhteistoiminnan merkitys korostui ja oli vaikuttavaa.

Vastuualue käsitteli vuoden 2020 aikana yhteensä 358 koronaan liittyvää sosiaali- ja terveydenhuollon asiaa. Eniten käsiteltiin valvonta-asioita, joita oli 141 kappaletta. Kanteluasioita käsiteltiin 107 kappaletta.

Taulukko 1.2.2 Aluehallintovirastojen sosiaali- ja terveydenhuollon korona-asiat

Aluehallintovirasto	Ohjaus ja tiedustelut	Valvonta-asiat	Kantelut	Lausuntopyyntöt	Yhteensä
Etelä-Suomi	9	67	57	6	139
Lounais-Suomi	22	13	6	4	45
Itä-Suomi	12	24	6	3	45
Länsi- ja Sisä-Suomi	16	13	27	2	58
Pohjois-Suomi	27	15	11	2	55
Lappi	5	9	-	2	16
Yhteensä	91	141	107	19	358

Aluehallintovirastoilla erillisjaettavan miljoonan euron määrärahan osalta peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueella arvioitiin kriittisimmiksi sosiaali- ja terveydenhuollon kantelut ja valvonnat, joiden jonojen purkamiseen määrärahaa tulisi kohdentaa. Molempien kanteluiden määrä on lisääntynyt vuosittain ja käsittelyajat alkavat pidentyä. Erityisesti korona vaikutti työmäärän lisääntymiseen ja priorisointiin kanteluiden ja valvontojen käsittelyn sijaan. Näihin vastuualue sai määrärahaa siten, että se pystyi käynnistämään valvonta- ja kanteluasioiden purkuprojektin. Vuoden 2020 lopulla vastuualue palkkasi yhteensä kuusi henkilöä sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviin siten, että aluehallintovirastoista annetun lain 6a §:n virka-apusäännöksen mukaisesti palkatut henkilöt käsittelevät kaikkien aluehallintovirastojen asioita. Vastuualue otti käyttöön suurimman osan vuodelle 2020 myönnettyistä lisäresursseista vuoden 2020 viimeisinä kuukausina ja osan tammikuussa 2021, joten suurin osa työpanoksesta painottuu vuodelle 2021.

1.2.2 Ympäristöluvut

Toimintamme tuottavuus ja maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus paranevat

Ympäristölupavastuualueiden kustannusvastaavuudessa tapahtui kokonaisuudessaan vuonna 2020 hyvää kehitystä ja tuotot kasvoivat yli 750 000 eurolla vuodesta 2019. Toiminnan tuottavuus ja maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus pysyi vakaana verrattuna kolmen edellisen vuoden keskiarvoon nähden. Taloudellisuus parani vuoteen 2019 nähden, mutta kolmen vuoden liukuvalla keskiarvolla taloudellisuuden tavoite ei toteutunut.

Lupakäsittelymme nopeutuu ja säilyy laadukkaana

Ympäristölupavastuualueet onnistuivat kokonaisuudessaan erittäin hyvin turvaamaan laadukkaan ratkaisutoiminnan muuttuvan lainsäädännön ja sen soveltamisen, mutta myös ympäristöarvojen muuttuvassa tehtäväkentässä. Helpoksi kutsuttavia asioita ei enää juurikaan ollut, vaan lainsäädäntömuutoksien ja laatuvaatimusten myötä asiat olivat aiempaa suurempia ja vaativampia.

Kiireellisiin investointihankkeisiin ja merkittävää pilaantumisen vaaraa aiheuttaviin hankkeisiin liittyvät lupa-asioiden tavoitteet toteutuivat keskimäärin arviointiasteikolla 2. Pääasiassa nämä hankkeet kuitenkin saatiin ratkaistua ilman ylimääräisiä viivytyksiä.

Ympäristölupavastuualueet saavuttivat käsittelyaikatavoitteensa ympäristönsuojelulain (YSL) mukaisissa asioissa. Valtakunnallisesti kaikkien YSL:n mukaisten lupahakemusten käsittelyaika oli 9,9 kuukautta arviointiasteikolla 5. Vesilain mukaisissa asioissa tavoite jäi jokaisella vastuualueella saavuttamatta.

Ympäristölupien BAT-tarkistusten tavoite saavutettiin arviointiasteikon mukaan keskimäärin 70 prosenttisesti.

Kehitämme ja hyödynnämme valtakunnallisia yhtenäisiä toimintamalleja sekä yhteisiä ja avoimia valvontatietoja

Ympäristöluvat-vastuualueet kehittivät ja hyödynsivät yhtenäisiä toimintamalleja. Vastuualueet perustivat MS Teamsiin lakimiehien yhteisen tiimin ja ottivat käyttöön myös tukipalveluissa yhteisen Teams-tiimin. Ympäristöluvat-vastuualueiden päivittäinen toiminta siirtyi enenevässä määrin MS Teamsiin. Myös avoimuuden edistäminen ja valvontatoiminnassa kertyvän tiedon hyödyntäminen toteutui tilinpäätöskaudella.

Ympäristöluvat-vastuualueet osallistuivat sähköisen asiointin mahdollistavan eLupa-järjestelmän kehitystyöhön ja markkinointiin merkittävällä työpanoksella. Vastuualue saavuttikin osittain tavoitteen sähköisen asiointikanavan kautta viireille tulleiden asioiden määrässä verrattuna vuoteen 2019.

Suuret poikkeamat

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Etelä-Suomen aluehallintovirasto saavutti investointihankkeiden (uusi toiminta ja toiminnan muutokset) ja kaikkien YSL:n mukaisten hakemusten tavoitteet. Investointihankkeiden käsittelyaika oli 9,9 kuukautta (arviointiasteikolla 4) ja YSL:n mukaisten hakemusten käsittelyaika oli 7,9 kuukautta (arviointiasteikolla 5). BAT-tarkistuksissa 97 prosenttia hakemuksista käsiteltiin alle 10 kuukauden tavoiteajan. Yksi hakemus ylitti 10 kuukauden käsittelyaikatavoitteen kahdella viikolla. Tulokertymä ylitti tavoitteen noin 15 prosentilla.

Itä-Suomen aluehallintovirasto

Tulokertymä jäi noin 30 prosenttia tavoitetta alhaisemmaksi, mikä johtui pääasiassa siitä, että lähes 20 prosenttia ratkaistuista asioista oli maksuttomia.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Käsittelyaikoja pidensivät erityisesti pitkään vireillä olleiden asioiden käsittely. Jo muutamien erittäin vanhojen asioiden poislaskeminen käsittelyajoista olisi muuttanut niitä huomattavasti paremmiksi. Lisäksi muun muassa turvetuotannon lupahakemusten käsittely ruuhkautui. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto ylitti lupatulotavoitteen ensimmäistä kertaa viraston historian aikana.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto kohdensi paljon henkilöresursseja ympäristönsuojelullisesti merkittävien uudisinvestointihankkeiden ja yli 10 kuukautta vireillä olleiden BAT-tarkistusten ratkaisemiseen. Samalla virasto pystyi ratkaisemaan myös runsaasti muita vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisia, pitkäänkin vireillä olleita hakemusasioita. Tämän vuoksi käsittelyaikatavoitteissa ei päästy tavoitteisiin. Lupatulokertymä ylitti isojen investointihankkeiden ratkaisemisen seurauksena asetetun tavoitteen poikkeuksellisen paljon, 62-prosenttisesti.

1.2.3 Opetus- ja kulttuuritoimi

Toimintamme tuottavuus ja maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus paranevat

Opetus- ja kulttuuritoimen vastuualueella maksullisia suoritteita ovat yksityisten varhaiskasvatuspalvelujen tuottajien rekisteröinnit sekä Itä-Suomen aluehallintovirastossa lisäksi hautustoimen lupa-asiat.

Yksityiseen varhaiskasvatukseen liittyviä rekisteröintiasioita tuli vuonna 2020 vireille 652 kappaletta, mikä vastasi edellisvuoden tasoa. Opetus- ja kulttuuritoimen vastuualue ratkaisi asioita vuoden 2020 aikana lähes vireille tulleita asioita vastaavan määrän (648 kappaletta), mitä voidaan pitää hyvänä tuloksena. Haasteita aiheuttivat muun muassa ylikansallisten päiväkotiketjujen rekisteröintiasioiden käsittely sekä osin puutteellisina aluehallintovirastolle toimitetut asiakirjat. Huomattavallakaan lisäselvitysten tarpeella ei kuitenkaan ollut vaikutusta toiminnan kustannusvastaavuuteen, ja vastuualue saavutti tavoitteen.

Vastuualue pyrki parantamaan tilannetta lisäämällä edelleen rekisteröintimenettelyyn liittyvää informaatio-ohjausta yhteistyössä Valviran kanssa. Lisäksi vastuualue päivitti yksityisen palveluntuottajan ilmoitusmenettelyyn liittyvän oppaan ja toteutti uutuuksena muun muassa verkkokurssin.

Hautustoimen lupa-asioita Itä-Suomen aluehallintovirastolle tuli vuonna 2020 vireille 24 kappaletta, mikä vastasi edellisvuoden tasoa. Lupahakemuksia Itä-Suomen aluehallintovirasto ratkaisi 20 kappaletta. Käsittelyssä oli muun muassa laajoja hautausmaan perustamis- ja laajentamislupahakemuksia ja sekä historiallisten hautojen siirtoon liittyviä hakemuksia.

Varmistamme valvontakohteittemme omavalvonnan toteutumista ja ennaltaehkäisevien menetelmien käyttöä

Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen ennakollinen ohjaus muodosti keskeisen osan vastuualueen tehtävistä myös vuonna 2020. Vastuualue toteutti

ennakollista ohjausta pääosin täydennyskoulutussuunnitelmien ja varhaiskasvatuksen valvontaohjelman mukaisesti. Koronatilanteen vuoksi informaatio-ohjaus muutti kuitenkin luonnettaan ja vastuualue antoi ohjausta ja neuvontaa varhaiskasvatuksen ja opetustoimen toimijoille ensisijaisesti verkon ja puhelimen sekä sähköpostin välityksellä.

Vastuualue joutui kevätkaudella perumaan joitakin täydennyskoulutustilaisuuksia, vaikka suurin osa koulutuksista siirrettiin nopealla aikataululla verkkoon. Syyskauden tilaisuuksien suunnittelussa vastuualue otti huomioon koronatilanteen asettamat rajoitukset läsnäolotilaisuuksien järjestämiselle. Informaatio-ohjaus oli jossakin määrin supistetumpaa kuin normaalitilanteessa, koska yhteistoinnallisuuden perustuvia tilaisuuksia ei ollut aluehallintovirastojen käytössä olevilla välineillä mahdollista järjestää onnistuneesti etäyhteyksillä. Haasteista huolimatta täydennyskoulutukselle asetetut tavoitteet toteutuivat hyvin. Koulutusten verkkovälitteisyys lisäsi osallistujien määrää aikaisemmasta.

Loppuvuodesta vastuualue päivitti varhaiskasvatuksen valvontaohjelman vuodelle 2021 yhteistyössä Valviran kanssa. Täydennyskoulutusten suunnittelussa otettiin huomioon muun muassa vuoden 2020 aikana kanteluissa ja muissa asiakasyhteydenotoissa toistuvasti esille nousseita aiheita. Loppuvuodesta vastuualue käynnisti myös opetustoimen arkijuridiikkaan liittyvän valtakunnallisen webinaarisarjan suunnittelun.

[Valvontamme on suunnattu palveluihin, joiden saatavuudessa, laadussa tai oikea-aikaisuudessa on vakavimpia puutteita](#)

Varhaiskasvatuksen valvontaohjelmassa aluehallintovirastojen vastuulla olevat toimenpiteet toteutettiin. Koronatilanne toi valvonnan toteuttamiseen haasteita erityisesti kevätkaudella, mutta selvityspyyntöjen lähettämistä kuntiin jatkettiin onnistuneesti taas syksyllä. Vuoden 2020 painopisteenä oli henkilöstömitoitus ja kaikkiaan valvontaohjelman puitteissa selvitettiin yli 1 500 päiväkodin tilanne.

Valvontaohjelmaan kirjattuja ennalta ilmoittamattomia tai ilmoitettuja tarkastuskäyntejä oli tarkoitus toteuttaa sen perusteella, mitä kirjallisista selvityksistä nousi esille. Koska saaduista selvityksistä ei tullut ilmi sellaista, mikä olisi välttämättä edellyttänyt tarkastuskäynnin tekemistä, vastuualue ei koronatilanteen huomioon ottaen tehnyt valvontakäyntejä.

[Oikeusturvaprosessimme vaikuttavuus osana valvontaa lisääntyy](#)

Tavoite toteutui opetus- ja kulttuuritoimen vastuualueella osittain. Kantelujen ja oikaisuvaatimusten käsittelyajat kehittyivät myönteiseen suuntaan edellisvuosiin verrattuna, mutta asetetut käsittelyaikatavoitteet kuitenkin ylittyivät osittain. Osaltaan tähän vaikutti se, että kanteluja ja oikaisuvaatimuksia käsittelevä henkilöstö oli avainasemassa myös koronatilanteeseen liittyvien tehtävien kuten valtakunnallisen koronapuhelin- ja sähköpostiringin hoidossa.

Varhaiskasvatuksessa ja opetustoimessa oli koronatilanteesta johtuvia poikkeuksellisia järjestelyjä, minkä vastuualue arvioi lisäävän merkittävästi vireille tulevien kantelujen määrää. Näin ei kuitenkaan tapahtunut, vaan vireille tulleiden kantelujen määrä säilyi edellisvuoden tasolla. Edellisessä kappaleessa mainitusta syystä vastuualue kuitenkin ratkaisi kanteluja selvästi edellisvuotta vähemmän

(-63 kantelua). Loppuvuodesta vastuualue sai kanteluasioiden ruuhkanpurkuun lisäresursseja, joiden avulla tilanteen arvioidaan paranevan vuoden 2021 aikana.

Poikkeuksellisesta tilanteesta huolimatta työ oikeusturvaprosessien tehostamiseksi ja yhdenmukaistamiseksi jatkui myös vuonna 2020. Vastuualue oli mukana eri toimialojen yhteisessä kanteluiden käsittelyprosessin kehittäminen ja digitalisointi -hankkeessa. Lisäksi vastuualueen valtakunnallinen oikeusturvan toimintamalliryhmä käynnisti oikaisuvaatimusprosessikuvauksen valmistelun.

Lupakäsittelymme nopeutuu ja säilyy laadukkaana

Yksityisten varhaiskasvatuspalvelujen tuottajien rekisteröintien keskimääräinen käsittelyaika oli tarkasteluvuonna 1,3 kuukautta, mikä oli selvästi edellisvuotta parempi (4,3 kuukautta). Vuonna 2020 vastuualue ratkaisi rekisteröintiasioita lähes saman määrän kuin niitä tuli vireille. Haasteita asioiden käsittelylle aiheuttivat muun muassa ylikansallisten päiväkotiketjujen rekisteröintiasiat sekä osin puutteellisina aluehallintovirastoille toimitetut asiakirjat. Tästä huolimatta vastuualue saavutti asetetun tavoitteen erittäin hyvin.

Hautaus-toimen lupa-asioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 9,1 kuukautta. Käsiteltävänä olleet laajat hautausmaan perustamis- ja laajentamislupahakemukset ja historiallisten hautojen siirtoon liittyvät hakemukset olivat erittäin työllistäviä, minkä vuoksi käsittelyaika piteni jonkin verran edellisestä vuodesta.

Kehitämme ja hyödynnämme valtakunnallisia yhtenäisiä toimintamalleja sekä yhteisiä ja avoimia valvontatietoja

Vastuualueen arvion mukaan tämän osa-alueen tavoitteet toteutuivat osittain.

Vastuualue jatkoi valtakunnallisten toimintamallien, työtapojen ja prosessien käyttöönottoa valtakunnallisten toimintamalliryhmien kehitystyön pohjalta. Aikaisemmin perustettujen toimintamalliryhmien lisäksi vuonna 2020 aloitti toimintansa oppimisyhteisöjen turvallisuus -toimintamalliryhmä. Sen tavoitteena on alueellisten oppimisyhteisöjen turvallisuusverkostojen työn koordinointi ja vahvistaminen. Lisäksi koronatilanteeseen liittyvää informaatio-ohjaustarvetta varten vastuualue käynnisti keväällä nopealla aikataululla valtakunnalliset puhelin- ja sähköpostiringit.

Vastuualue oli aktiivisesti mukana myös eri toimialojen yhteisessä kanteluiden käsittelyprosessin kehittäminen ja digitalisointi -hankkeessa. Osana hanketta laadittiin toimintamalli ratkaisulyhennelmien julkaisemiseksi aluehallintovirastojen verkkosivuilla. Valtakunnallisesti vastuualueen kanteluasioista julkaistiin ratkaisulyhennelmiä asetetun tavoitteen mukaisesti, mutta tältä osin tunnistettiin kuitenkin tarve lisätä julkaisuaktiivisuutta jatkossa.

Sähköiseen asiointiin liittyvän tavoitteen toteutumiseen vaikutti muun muassa se, että aluehallintovirastoilla ei ollut vielä käytössä sähköistä asiointikanavaa kantelujen vireille laittamista varten. Vastuualue oli kuitenkin aktiivisesti mukana sähköisen kantelulomakkeen valmistelutyössä. Vaikka omaa sähköistä asiointikanavaa ei kanteluille vielä ollut käytössä, maapostilla vireille tulleiden kanteluasioiden määrä väheni kuitenkin entisestään vuoden 2020 aikana. Pääosa kanteluista tuli vireille sähköpostilla, ja asiointi oli mahdollista sähköpostitse myös koko prosessin ajan, jos asiakas antoi siihen suostumuksensa.

Kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen valtionavustusten käsittely tapahtui edellisvuoden tapaan sähköisessä asiointipalvelussa (VaDi). Palvelun toiminnallisuuksien kehittäminen jatkui edelleen vuonna 2020. Varhaiskasvatuksen yksityisen toiminnan ilmoitus- ja rekisteröintimenettelyn digitalisointi ei toteutunut vielä vuonna 2020.

Vastuualue oli myös aktiivisessa roolissa kehittämässä aluehallintovirastoille uutta tiedolla johtamisen palvelua, jonka tarkoituksena on luoda helppokäyttöinen ja ilmiölähtöinen tiedolla johtamisen työkalu. Työkalu tunnetaan toistaiseksi nimellä Tietopalvelusivusto, ja se tulee kokoamaan yhteen sekä aluehallintovirastojen omia toimintatietoja ja tilastoja että myös lukuisia muita julkisia tilastolähteitä. Tavoitteena on mahdollistaa tietojen keskinäinen vertailtavuus ja ilmiölähtöinen tilastojen tarkastelu. Ensimmäiseksi pilotti-ilmiöksi valittiin lasten ja nuorten osallisuus.

1.2.4 Pelastustoimi- ja varautuminen

Toimintamme tuottavuus ja maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus paranevat

Pelastustoimen valvonnan osalta aluehallintovirastot jatkoivat tiivistä yhteistyötä virastojen välillä, jolla on parannettu virastojen tuottavuutta.

Etelä-Suomen aluehallintovirastossa pelastustoimi ja varautuminen -vastuualue käsitteli ampumayhdistysluvut, joiden kustannusvastaavuus oli hyvä.

Varmistamme valvontakohteittemme omavalvonnan toteutumista ja ennaltaehkäisevien menetelmien käyttöä

Pelastustoimen alueellisia palvelutasopäätöksiä valmisteltiin vuoden aikana eri puolilla Suomea ja erikseen sovittaessa aluehallintovirastot keskustelivat pelastuslaitosten edustajien kanssa palvelutasopäätösten sisällöistä jo niiden valmisteluvaiheessa. Osa palvelutasopäätöksistä ei täyttänyt niille asetettuja vaatimuksia ja puutteelliset palvelutasopäätökset palautettiin alueen pelastustoimille täydennettäväksi.

Pelastustoimeen on kohdistunut taloudellisia säästöpaineita johtuen kuntatalouden tilanteesta. Samanaikaisesti osa pelastuslaitoksista on joutunut muuttamaan pelastustoimen varallaolojärjestelyjä, josta on syntynyt pelastuslaitoksille lisäkustannuksia. Aluehallintovirastot lähettivät alueen pelastustoimille ohjauskirjeet pelastustoimen palvelutason säilyttämisestä lakisääteisellä tasolla huolimatta pelastustoimelle asetettavista säästötavoitteista.

Valvontamme on suunnattu palveluihin, joiden saatavuudessa, laadussa tai oikea-aikaisuudessa on vakavimpia puutteita

Aluehallintovirastot laativat yhteistyössä selvityksen pelastuslain 47 §:ssä tarkoitettujen suunnitelmien tilanteesta pelastuslaitoksittain. Aluehallintovirastot seurasivat pelastustoimen palvelujen saatavuutta ja ryhtyivät tarvittaessa asian vaatimiin toimenpiteisiin.

Oikeusturvaprosessimme vaikuttavuus osana valvontaa lisääntyä

Pelastustoimea koskevien hallintokanteluiden määrä pysyi samalla tasolla kuin aiempina vuosina. Osa hallintokanteluista johti valvonta-asian käynnistämiseen.

Lupakäsittelymme nopeutuu ja säilyy laadukkaana

Pelastustoimi ja varautuminen -vastuualue ei käsitellyt lupia lukuun ottamatta Etelä-Suomen aluehallintoviraston ampumayhdistysten lupia.

Varautumisen ja valmiussuunnittelun koordinoitointoimintamme tehostuu

Vuoden 2020 covid-19-pandemiatilanne vaati aluehallintovirastoilta sekä alueellisten valmiustoimikuntien että alueellisen tilannekuvaraportoinnin tehostamista. Alueelliset valmiustoimikunnat kokoontuivat useasti ja kevään aikana aluehallintovirastot tuottivat alueellisia tilannekuvaraportteja sisäministeriön pyynnöstä. Lisäksi aluehallintovirastot seurasivat covid-19-pandemiatilanteen vaikutuksia pelastustoimeen ja pelastuslaitosten toimintaan.

Kehitämme ja hyödynnämme valtakunnallisia yhtenäisiä toimintamalleja sekä yhteisiä ja avoimia valvontatietoja

Aluehallintovirastojen laatima pelastustoimen suunnitelmia koskeva selvitys toteutettiin virastojen välisenä yhteistyönä pelastustoimen valvonnan yhteistyöryhmässä. Itä-Suomen aluehallintovirasto koordinoi selvityksen laadintaa. Pelastustoimea koskevia valvontatietoja ja -raportteja on pyritty julkaisemaan Patio-järjestelmässä.

Aluehallintovirastoissa toimii sisäministeriön asettama varautumisen yhteistyöryhmä, jonka tehtävänä on yhteensovittaa varautumiseen liittyviä toimintoja virastojen välillä.

Aluehallintovirastot käynnistivät yhteisen projektin, jossa määritetään kaikille kuudelle aluehallintovirastoille yhteinen strategia, toimintamalli ja toimintasuunnitelma pelastustoimen vastuulla olevien ympäristövahinkojen (öljyvahingot, alusöljyvahingot ja aluskemikaalivahingot) torjuntatehtävien valvontaan. Projekti päättyi vuonna 2021.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto järjesti metsäpalojen lentotähystystoiminnan koko Suomen alueella. Lentoja suoritettiin yhteensä kauden aikana 704 kertaa. Lentotähystystoiminnalla pyritään havaitsemaan alkavat metsäpalot varhaisessa vaiheessa.

1.2.5 Työsuojelu

Vaikuttavaa työsuojeluvalvontaa uusillakin keinoilla

Covid-19-pandemiasta huolimatta työsuojelun vastuualueet toteuttivat valvontaa aktiivisesti. Pandemia toi haasteita toteuttaa valvontaa perinteisillä työpaikkakäynneillä, mutta pandemian aikana työsuojelu kehitti ja otti käyttöön uusia valvonnan keinoja, esimerkiksi virtuaalitarkastukset.

Koko henkilöstön siirtyminen etätöihin sujui hienosti covid-19-pandemian alkaessa. Suurella osalla henkilöstöä oli voimassa olevan joustavan työajan

sopimukset. Loputkin henkilöstöstä oli tehnyt joko satunnaisesti tai säännöllisesti etätyötä. Näin ollen etätyön periaatteet ja toimintamallit olivat tuttuja.

Alueelliset pandemian vaiheet vaikuttivat eri vastuualueilla tarkastustoimintaan, ja työsuojelu huomioi tilanteen oman henkilöstön ja asiakkaiden työturvallisuuden näkökulmasta. Työsuojelun vastuualueiden henkilöstöllä ei todettu työtehtävissä saatuja covid-19-tartuntoja. Vastuualueiden toimenpiteitä toimintakyvyn ylläpitämisessä ja koronaviruksen torjunnassa voi pitää kaikilta osiltaan erinomaisesti onnistuneina.

Vuonna 2020 työsuojelun vastuualueet tekivät noin 14 600 tarkastusta. Tarkastukset kohdistuivat noin 12 400 valvontakohteeseen. Työsuojelun vastuualueet keskeyttivät työpaikalla tehtävät tarkastukset covid-19-pandemian vuoksi 17.3.–31.5.2020, lukuun ottamatta kriittisiä tarkastuksia. Vastuualueet tekivät tarkastuksista noin 63 prosenttia työpaikoilla ja loput asiakirjojen avulla tai virtuaalisia kanavia hyödyntäen.

Asiakaspalvelussa covid-19-pandemiaan liittyvät asiat olivat vahvasti esillä ja muun muassa puhelinneuvontaan tulleiden yhteydenottojen perusteella työsuojelun vastuualueet laativat verkkopalveluun kysymys-vastauspareja aiheeseen liittyen. Työpaikkojen valmiutta toimia pandemian hallitsemiseksi vastuualueet kohdensivat työpaikoille covid-19-valvontaa ja -viestintää.

Työsuojelun vastuualueet toteuttivat aktiivisesti muita valvonnan keinoja, joiden avulla tavoitettiin vähintään 15 700 työpaikkaa. Työpaikkojen työturvallisuustyön tukemiseen ja motivointiin työolojen kehittämisessä käytetyt keinot koostuivat:

- monikanavaisesta viestinnästä
- tilaisuuksista
- kohdennetusta neuvonnasta
- valvonta- ja kartoituskyselyistä
- lausunnoista viranomaiselle
- digitaalisista työsuojeluratkaisuista.

Kaksi kattavuudeltaan laajinta ja käyttömäärältään suurinta käytettyä keinoa olivat monikanavainen viestintä ja virtuaaliset tilaisuudet. Nämä sisälsivät muun muassa tiedotteita, verkkoseminaareja ja artikkeleita sidosryhmien uutiskirjeisiin.

Työsuojelu-vastuualueet virtualisoivat työsuojelunäyttelyyn, joka avattiin 27.8.2020. Näyttely löytyy osoitteesta <https://tervetyo.fi>. Vastuualueet päivittivät valtaosan Työsuojelu.fi-sivustoa vastaamaan ajantasaista tietoa ja saavutettavuutta.

1.2.6 Aluehallintovirastojen valtakunnalliset erikoistumistehtävät

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Maa- ja metsätalousministeriön alaiset tehtävät

Etelä-Suomen aluehallintovirastossa hoidetaan valtakunnallisesti eläinlupien esittelytehtävät, koe-eläintoiminnan lupa- ja valvontatehtävät (keskitetty Etelä- ja Itä-Suomen aluehallintovirastoille, Etelä-Suomi hoitaa virka-apuna myös Itä-Suomen tehtävät) sekä vieraslajiasetuksen poikkeusluvut ja lupien valvonnan. Tulokset saavutettiin tavoitteiden mukaisesti.

Saavutettavuuden valvonta

Saavutettavuusvalvonnan yksikkö on toiminut Etelä-Suomen aluehallintovirastossa reilun kahden vuoden ajan. Yksikkö toimeenpanee lain digitaalisten palvelujen tarjoamisesta (306/2019) eli digipalvelulain saavutettavuusvaatimuksia.

Vuonna 2020 saavutettavuusvalvonnan yksikkö jatkoi digipalvelulain edellyttämää neuvontaa ja ohjausta. Erityisen tärkeä kanava on digipalvelulain vaatima verkkosivu www.saavutettavuusvaatimukset.fi, jota kautta voi myös tehdä sähköisesti ilmoituksen (kantelu tai selvityspyyntö) yksikköön eli valvovalle viranomaiselle.

Vuonna 2020 saavutettavuusvalvonnan yksikkö järjesti yhteensä kolme webinaaria (yksi suomeksi ja kaksi ruotsiksi) ja osallistui useaan tilaisuuteen puhujana tai kouluttajana. Syksyn 2020 aikana yksikkö toteutti mediakampanjan, jonka tavoite oli muistuttaa erityisesti digipalvelulain piirissä olevia toimijoita digipalvelulain saavutettavuusvaatimuksista.

Digipalvelulain toinen merkittävä siirtymäaika päättyi 23.9.2020. Tuon päivämäärän jälkeen kaikki viranomaisten verkkosivustot olivat digipalvelulain saavutettavuusvaatimusten piirissä. Siirtymäajan päättymisen jälkeen saapuneiden ilmoitusten määrä yksikköön kasvoi merkittävästi. On huomioitavaa, että iso osa ilmoituksista ei koskenut saavutettavuusvaatimuksia, vaan ne ohjattiin eteenpäin toimivaltaiselle viranomaiselle. Neuvontaa ja ohjausta saavutettavuudesta tarvittiin sekä käyttäjille että digitaalisten palvelujen ylläpitäjille.

Kansainvälinen yhteistyö oli aktiivista; yksikkö osallistui pohjoismaiseen yhteistyöhön ja EU:n komission koordinoimaan WADEX (Web Accessibility Directive Expert Group) -työryhmän toimintaan.

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunta

Rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaan Suomessa on kohdistunut useita kansainvälisiä arviointeja. Rahanpesurekisteröintien ruuhkan käsittely työllisti merkittävästi, minkä lisäksi rahanpesuvalvonnan ryhmässä tapahtui henkilövaihdoksia. Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjuntaan varattu resurssi Etelä-Suomen aluehallintovirastossa oli kahdeksan henkilöä: seitsemän ylitarkastajaa ja yksi tarkastaja. Vuoden aikana hoidettiin useita rekrytointiprosesseja kahden virkavapaan sijaistuksen ja kahden vakituisen viran uudelleentäytön vuoksi. Vakituisten resurssien lisänä ollut yksi määräaikainen ylitarkastajan virka rahanpesuvalvonnassa päättyi 1.6.2020.

Financial Action Task Forcen (FATF) Suomeen kohdistuneen maa-arvion huomioihin ja toimenpidesuositukseen vastaava 1. seurantaraportti annettiin tiedoksi yleiskokoukselle lokakuussa 2020. Seurantaraportti kattoi kaikki maaraaportissa esitetyt huomiot, mutta siinä ei haettu korotuksia arviointeihin. Euroopan neuvosto toteutti 4. rahanpesudirektiivin täytäntöönpanon tehokkuusarvioinnin, mihin sisältyi valvontaa koskevat kysymys- ja tilastointilomakkeet sekä syyskuussa 2020 virtuaalisesti toteutettu arviointikäynti. OECD:n yhteydessä toimivan Global Forumin arviointikyselyyn vastattiin keväällä, mutta arviointikäynti siirtyi koronan vuoksi. Etelä-Suomen aluehallintovirasto oli mukana myös YK:n terrorismin vastaisen komitean CTED:n seurantaraportoinnissa, mutta ei osallistunut itse komitean CTC:n järjestämään kuulemiseen marraskuussa. EU komission AML Package uudistukseen liittyviin kyselyihin rahanpesun torjunnan kehittämisen taustoittamiseksi sekä EBA:n kyselyyn eri rahoitusalan toimijoiden riskeistä ja valvontatoimenpiteistä vastattiin myös 2020. Kotimaan viranomaisyhteistyössä Etelä-Suomen aluehallintovirasto osallistui vuonna 2020 päivitettävän kansallisen riskiarvion valmistelutyöryhmään, jonka työskentelyä jatkettiin maaliskuulle 2021. Lisäksi Etelä-Suomen aluehallintovirasto osallistui useiden muiden viranomaistyöryhmien työskentelyyn.

Rahanpesun valvontarekisterin hakemukset ruuhkautuivat lain siirtymäajan päätymisen seurauksena vuonna 2019. Aluehallintovirastot priorisoivat ruuhkan purkamisen vuonna 2020. Vuoden 2020 loppuun mennessä valvontarekisteriin rekisteröityjä yrityksiä ja elinkeinonharjoittajia oli yhteensä noin 1 600 kappaletta ja vireillä olevia hakemuksia vielä noin 200 kappaletta. Rekisterin käyttöönotossa ja toiminnallisuuksissa olleet ongelmat korjattiin valtaosin. Rahanpesulain edellyttämä sähköinen kanava rahanpesulain epäiltyjä rikkomuksia koskevien ilmoitusten vastaanottamiseksi toteutettiin ja julkaistiin marraskuussa 2020 aluehallintoviraston verkkosivuilla.

Koronaepidemia vaikutti myös rahanpesuvalvonnan työskentelyyn. Aluehallintovirasto kohdisti vuoden 2019 valvontakampanjan pohjalta tarkastuksia taidetta myyviin tahoihin vielä talvella 2020. Koronaepidemian myötä toimitiloissa tehtävät tarkastuskäynnit loppuivat. Etelä-Suomen aluehallintovirasto toteutti vuonna 2020 kaksi laajaa valvontakampanjaa, joiden kohderyhmänä oli yli 2 000 kirjanpitäjää sekä 1 000 oikeudellisia palveluita tarjoavaa. Valvontakampanjat toteutettiin webropol-kyselynä, ja niiden pohjalta Etelä-Suomen aluehallintovirasto tulee suunnittelemaan lisää valvontatoimia vuodelle 2021. Syksyllä 2020 Etelä-Suomen aluehallintovirasto toteutti asiakirjatarkastuksia yhteensä 10 kiinteistönvälitysliikkeeseen sekä yhteen luotonantajaan.

[Perintätoimen valvonta ja rekisteröinti](#)

Perintäasioissa (yritysten valvonta ja rekisteröinti) rekisteröinti-ilmoitusten käsittelyajat olivat vuonna 2020 keskimäärin 74 päivää. Vastuualue käsitteli täydelliset, myönteiset rekisterihakemukset pääsääntöisesti noin kahden viikon määräajassa. Pidemmät käsittelyajat johtuivat puutteellisista ilmoituksista, joihin täytyi pyytää täydennyksiä ja lisäselvityksiä. Valtaosassa ilmoituksista oli merkittäviä puutteita. Vuoden 2020 loppuun mennessä päätettyjen valvonta-asioiden käsittelyajat olivat keskimäärin 40 päivää. Etelä-Suomen aluehallintovirasto teki myös vuonna 2020 valvonnassa voimakasta priorisointia, jolloin keskityttiin

vakavimpiin tapauksiin. Niiden käsittelyajat olivat vireille tulosta päätöksen antamiseen alle kaksi kuukautta. Edellisestä vuodesta poiketen Etelä-Suomen aluehallintovirasto pääsi vuonna 2020 tavoitteelliseen 9 kuukauden käsittelyaikaan. Vuonna 2020 ilmoituksia oli 618, joka oli huomattavasti enemmän kuin vuonna 2019, jolloin niitä oli 438. Ilmoitusten määrä on noin kolminkertaistunut kahdessa vuodessa.

Luotonantajien ja vertaislainanvälittäjien valvonta ja rekisteröinti

Luotonantajien ja vertaislainanvälittäjien valvonta-asioiden käsittelyajat vuonna 2020 olivat keskimäärin 8,1 kuukautta huomioiden sellaiset valvonta-asiat, joista kirjoitettiin päätös ja joiden taustalla ei ollut esimerkiksi erillisen oikeusprosessin ratkaisun odottelua.

Rekisteröintiasioiden käsittelyajat vuonna 2020 olivat keskimäärin 55,4 päivää. Viivästyksiä aiheuttivat luotonantajien ja vertaislainanvälittäjien omat viivästykset lisäselvitysten toimittamisessa sekä uusien rekisteröintien, muutosilmoitusten että rekisterin ajantasaisuustarkistuksen yhteydessä.

Hengenpelastusmitalilautakunnan sihteeritehtävät

Sihteeritehtäviä hoitaa pelastustoimi ja varautuminen -vastuualue. Hengenpelastusmitalilautakunnan kokous pidettiin keväällä 30.3.2020. Kokoukseen mennessä esityksiä oli tullut 101, ja mitaliehdokkaita oli yhteensä 119. Lautakunta myönsi hengenpelastusmitalin 10 henkilölle.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Sosiaali- ja terveysministeriön myöntämien valtionavustushankkeiden maksatus- ja hallinnointitehtävät on keskitetty Lounais-Suomen aluehallintovirastoon. Tehtäviin kuuluu valtionavustuksen maksamisen lisäksi muun muassa hankkeiden kustannusten- ja toteutuksen seuranta, ohjaus- ja neuvontatehtäviä, sosiaali- ja terveysministeriön avustaminen hankkeiden valvontatehtävissä sekä eräiden hankkeita koskevien päätösten ja lausuntojen antaminen aluehallintoviraston tehtäviin kuuluvissa asioissa.

Vuonna 2020 ministeriö myönsi avustusta vuosina 2020–2023 toteutettaviin erilaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeisiin yhteensä noin 232 miljoonaa euroa. Toteutettavaksi hyväksytyjä hankkeita on tällä hetkellä yhteensä 109 kappaletta.

Vuonna 2020 Lounais-Suomen aluehallintovirasto saattoi loppuun Sipilän hallituskauden sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle kuuluvien Kärkihankkeiden valtionavustusten maksatukset ja niiden loppulausunnot. Avustettujen Kärkihankkeiden, muutosagenttien ja muiden erillisten hankkeiden (Neurokeskus-hanke ja Nuorisotakuu-hankkeet) kokonaismäärä oli 124 hanketta ja niihin avustusta maksettiin vuosina 2017–2020 yhteensä noin 87,5 miljoonaa euroa.

Aluehallintovirastojen sisäisen tarkastuksen toimintayksikkö

Lounais-Suomen aluehallintoviraston erityistehtävänä olevan aluehallintovirastojen sisäisen tarkastuksen toimintayksikön vuosisuunnitelma laadittiin neuvotellen aluehallintovirastojen ja valtiovarainministeriön kanssa. Sisäisen tarkastuksen

toimintayksikön tarkastukset kohdistuivat vuonna 2020 vuosisuunnitelman mukaisiin aiheisiin:

- riskienhallinnan toimeenpanon varmistaminen aluehallintovirastoissa
- Etelä-Suomen aluehallintoviraston kirjanpitoyksikön toimintakertomus 2019
- asianhallinta ja digitalisointi: asiakirjojen skannaus ja digitointi sekä arkistointi (sisältäen seurannan vuoden 2017 asianhallinnan seurantatarkastukseen)
- aluehallintovirastojen matkasuunnitelmakäytännöt (seuranta vuoden 2017 tarkastukselle)
- henkilöstön osaaminen: tietotekniikka ja viestintä sekä substanssiosaamisen kehittäminen ja siirtäminen.

Itä-Suomen aluehallintovirasto

Hautustoimilain mukaiset tehtävät

Hautustoimen lupa-asioita Itä-Suomen aluehallintovirastolle tuli vuonna 2020 vireille 24 kappaletta, mikä vastasi edellisvuoden tasoa. Lupahakemuksia Itä-Suomen aluehallintovirasto ratkaisi 20 kappaletta. Lupa-asioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 9,1 kuukautta. Käsiteltävänä olleet laajat hautausmaan perustamis- ja laajentamislupahakemukset ja historiallisten hautojen siirtoon liittyvät hakemukset olivat erittäin työllistäviä, minkä vuoksi käsittelyaika piteni jonkin verran edellisestä vuodesta. Lisäksi Itä-Suomen aluehallintovirasto myönsi hoitokorvauksia venäläisten sotilaiden hautojen hoitamiseen sekä valtionavustusta luovutetun alueen suomalaisten sankari- ja siviilihautausmaiden sekä siirtoväen sankarihautojen hoitamiseen.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Löytötavaratoimistojen valvonta

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto lähetti viime keväänä selvityspyynnöt aluehallintoviraston rekisterissä oleville löytötavaratoimistoille selvittääkseen, oliko löytötavaratoimistojen rekisteriin merkityissä tiedoissa tapahtunut muutoksia. Selvityspyynnön tuloksena Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto poisti löytötavaratoimistoja koskevasta rekisteristä kaikkiaan 15 toiminnan lopettamisesta ilmoittanutta löytötavaratoimistoa. Lisäksi useat löytötavaratoimistot ilmoittivat muuttuneista rekisteritiedoista.

Asukasdemokratia

Asukasdemokratia-asioita tuli vireille viime vuonna vain kaksi kappaletta. Lisäksi Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto antoi puhelimitse jonkin verran neuvontaa.

Asukasdemokratia-asioissa merkittävää oli ympäristöministeriössä valmistelussa oleva asumisoikeuslain uudistaminen. Uudistusta koskeva luonnos hallituksen esitykseksi oli kesällä lausuntokierroksella. Aluehallintoviraston osalta hallituksen esitysluonnoksessa esitettiin, että voimassa olevan lain 9 a §:ssä säädetty

toimivalta toimeenpano- tai kieltomääräyksen antamiseen ja sen tehostamiseen uhkasakolla siirrettäisiin aluehallintovirastolta Asumisen rahoitus- ja kehittämisskeskukselle (ARA). Samalla aluehallintovirastossa lain voimaan tullessa vireillä olevat asiat siirrettäisiin ARA:n käsiteltäviksi. Aluehallintovirasto antoi oman lausuntonsa hallituksen esitysluonnoksesta, jossa se piti esitettyjä ehdotuksia hyvinä. Uudistus on jatkovalmistelussa ympäristöministeriössä, mutta tarkempaa tietoa asian etenemisestä ei aluehallintovirastoon ole tullut.

Osakaskuntien sääntöjen vahvistaminen

Osakaskuntien sääntöjen vahvistamishakemuksia tuli vuonna 2020 vireille 72 kappaletta. Hakemuksia tuli vireille runsaasti alkuvuodesta. Kesä oli merkittävän hiljainen, koska koronarajoitusten vuoksi osakaskunnat eivät voineet pitää kokouksiaan ja siten tehdä päätöksiä sääntöjen hyväksymisestä. Loppuvuonna hakemuksia tuli paljon. Hakemuksia tuli yhteensä keskimäärin saman verran kuin yleensä vuositasolla.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto teki päätöksiä vuonna 2020 yhteensä 60 kappaletta, joista 72 prosentissa hakemuksista säännöt vahvistettiin, 23 prosentissa jätettiin vahvistamatta ja 5 prosentissa hakija peruutti hakemuksen. Käsittelyaika hakemuksille oli vuonna 2020 keskimäärin 1,4 kuukautta.

Aluehallintoviraston verkkosivujen uudistamisen yhteydessä luotiin uusi sisältö osakaskuntien sääntöjen vahvistamiseen liittyen. Teksti kirjoitettiin selkokielellä ja sivulle lisättiin muun muassa hyvä tietää -osio ja usein kysytyjä kysymyksiä -osio. Uusi sisältö palvelee asiakkaita entistä paremmin hakemusta laadittaessa ja yleisesti tarjoaa hyvää informaatiota osakaskuntien säännöistä.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Vankiterveydenhuollon ja puolustusvoimien terveydenhuollon ohjaus ja valvonta

Vuoden 2020 ajalle asetettu tavoite oli, että Pohjois-Suomen aluehallintovirasto tekee viisi ennalta sovittavaa ohjaus- ja arviointikäyntiä vankiterveydenhuollon ja puolustusvoimien terveydenhuollon toimipaikkoihin (10 prosenttia kaikista valvottavista kohteista). Koronatilanteen vuoksi virasto ei yltänyt näihin tavoitteisiin. Koska käynnit eivät olleet luonteeltaan välttämättömiä, lähitapaamiset siirrettiin myöhempään ajankohtaan toteutuvaksi. Vastuualue toteutti valvontaa muilla tavanomaisilla tavoilla, kuten käsittelemällä kanteluja ja järjestämällä etäkokouksia, joissa aluehallintoviraston edustajat tapasivat toimintayksiköiden johtoa ja toimijoita.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto tapasi Vankiterveydenhuollon yksikön johtoa kaksi kertaa ja puolustusvoimien terveydenhuollosta vastaavan Sotilaslääketeen keskuksen johtoa kaksi kertaa vuoden 2020 aikana. Näissä kokouksissa osapuolet käsitelivät organisaatiovalvontaan ja annettavaan ohjaukseen liittyviä ajankohtaisia asioita. Kokouksiin osallistuivat myös Valviran henkilöt, jotka vastaavat vankiterveydenhuollon ja puolustusvoimien terveydenhuollon valvonnasta. Aluehallintovirasto tapasi etäyhteyksin myös eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian edellä mainitusta substanssista vastaavia henkilöitä kesällä 2020.

Vankiterveydenhuollosta tulevien kantelujen määrä oli vuoden 2020 aikana 21 kappaletta ja puolustusvoimien terveydenhuollon kanteluja 3 kappaletta. Omaaloitteisesti vireille otettuja valvonta-asioita ei ollut vuoden 2020 aikana. Vankiterveydenhuollosta tulevien kantelujen kokonaismäärä on jatkuvasti vähentynyt vuoden 2016 tilanteesta (noin 40), jolloin laillisuusvalvontatehtävä asetettiin Pohjois-Suomen aluehallintoviraston vastuulle.

Positiivisena havaintona voi todeta, että erityisesti Vankiterveydenhuollon yksikkö kehitti jatkuvasti palvelujensa laadukkuutta sekä omavalvontatoimintaansa vastaten yhä paremmin potilasturvallisuuden toteutumiseen. Puolustusvoimien terveydenhuollon osalta toimintaprosessit ovat olleet jo lähtökohtaisesti selkeät ja yhtenäiset, jonka myötä kanteluja on voitu siirtää muistutuksena käsiteltäväksi. Yhä useammin toteutuu tilanne, jossa kanteluasia voidaan siirtää toimintayksikköön muistutuksena käsiteltäväksi, ja saadun vastauksen perusteella on mahdollista arvioida terveydenhuollon palvelujen lainmukainen toteutuminen.

Metsäpalojen lentotähystys

Pelastuslain (379/2011) 31 §:n mukaan aluehallintoviraston on järjestettävä harvaan asutulla seudulla tehokas metsäpalojen tähystys, jos metsäpalon vaara on ilmeinen. Valtioneuvoston asetuksen aluehallintovirastoista (906/2009) 12 §:n mukaan tehtävä on keskitetty valtakunnallisesti Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle. Lentotoiminnasta aiheutuneet kustannukset korvataan vuosittain aluehallintovirastolle sisäministeriön erikseen myöntämistä määrärahoista.

Lentotehtävät ovat pelastustoimen tehtäviä (Pelastuslaki (379/2011) 31 §) ja valtion ilmailua (Ilmailulaki (864/2014) 2 §). Lentotoiminta kattaa koko Suomen ja on valtakunnallisesti jaettu 22:een ennalta suunniteltuun reittiin, joilla operoidaan säännöllisesti. Toiminnalla pyritään ehkäisemään maastopalojen leviäminen suureksi, havaitsemalla ne ajoissa. Maastopaloiksi luokitellaan muun muassa metsäpalot, ruohikkopalot ja turvetuotantoaluepalot. Tähystyslennoilla on erittäin suuri merkitys siinä, että suurilta maastopaloilta on vältytty Suomessa. Kuva lentoreiteistä ja hätäkeskusalueista on julkaistu avi.fi-verkkosivulla.

Vuosi 2020 oli lentojen osalta jälleen keskimääräistä vilkkaampi pidemmän aikavälin tilastointiin perustuen ja kustannuksia muodostui 755 540 euroa. Lentoja suoritettiin 22 reitiltä 704 kertaa, joista tähystys- ja savuhavaintolentoja oli 639 kappaletta. Palohavaintoja lennoilta tehtiin 192 kappaletta. Lentotoiminnassa oli mukana satoja henkilöitä ja kymmeniä lentokoneita. Oma haasteensa toimintaan tuli COVID-19 tilanteesta aiheutuvista vaikutuksista, joita olivat esimerkiksi polttoaineensaannin vaikeutuminen joidenkin lentokenttien sulkeuduttua sekä lisätöitä aiheutui lentohenkilöstön altistumisen ehkäisyyn liittyvistä toimista.

Vuoden 2020 loppupuolella käynnistettiin julkinen hankintaprosessi, jossa päämääränä on hankkia uudet palveluntuottajat kaikille reiteille vuosiksi 2021–2023. Tämän lisäksi toimintaa on voimakkaasti kehitetty vuosina 2019–2020 ja keskeisiä kehittämiskohteita ovat olleet muun muassa koko raportoinnin digitalisointi, ohjeistuksen uusiminen, automaation käyttöönotto lentotehtävien välittämisessä, tasokokeen käyttöönotto lentotoimintaan osallistuvan henkilöstön osalta ja koulutusmateriaalin laadinta, reaaliaikaisen ja viranomaisvaatimukset

täyttävän kuvan välittäminen lentokoneesta pelastustoiminnan johtajalle, toiminnassa käytössä olleen viestiliikennekaluston uusiminen ja valtakunnallisen tilastoinnin ylläpito.

Peruspalvelujen alueellisen saatavuuden arviointi

Peruspalvelujen alueellisen saatavuuden arviointi on aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) 4 §:n 2 momentin nojalla aluehallintovirastojen lakisääteinen tehtävä. Asianomaiset ministeriöt ja keskushallinnon virastot ohjaavat arviointia omalla toimialallaan.

Aluehallintovirastoja ohjaavat ministeriöt valmistelivat yhdessä aluehallintovirastojen kanssa ehdotukset vuotta 2019 koskeviksi peruspalvelujen alueellisen saatavuuden arviointikohteiksi. Yhteistyöllä varmistettiin se, että arvioinnista saatavilla tuloksilla oli todellista merkitystä sekä aluehallintovirastoille että ministeriöille.

Peruspalvelujen arvioinnin kymmenen arviointikohteen toimeksiantajaministeriöt olivat OKM, MMM ja SM. Tällä arviointikierroksella ei ollut yhteistä, arviointikohteita läpileikkaavaa poikkihallinnollista teemaa. Arviointikohteet olivat seuraavat:

- viittomakieliset ja coda-lapset varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa
- lastensuojelulain perusteella sijoitettujen tai yksityisesti sijoitettujen lasten opetus
- kulttuuripalvelut - kunnan kulttuuripalvelujen saatavuus ja resurssit
- kirjastotilat - kirjastolain edellyttämät tilojen käytettävyys, saatavuus ja tarkoituksenmukaisuus
- liikuntapaikkojen fyysinen saavutettavuus - kunnan perusliikuntapaikkojen sijainti, määrä ja esteettömyys
- kuntien nuorille suunnattujen palvelujen riittävyys
- eläinlääkäripalvelujen saatavuus
- eläinlääkäripalvelujen saatavuus - päivystys
- eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta - saatavuus
- pelastustoiminnan nopean avun saanti.

Vuotta 2019 koskeva arviointi toteutettiin siten, että valtakunnallinen raportti ja alueelliset analyysit valmisteltiin samanaikaisesti sähköisenä dokumenttina.

Arviointikierroksella kiinnitettiin erityistä huomiota arviointimateriaalien käsittelyn yksinkertaistamiseen, arvioinnin ruotsinkielisten osuuksien käytettävyyden lisäämiseen sekä arviointitulosten julkaisukokonaisuuden kehittämiseen. Edellä mainitut asiat kehittyivätkin myönteisesti.

Arviointi valmistui sille asetetun aikataulun mukaisesti 31.5.2020. Peruspalvelujen alueellisen saatavuuden arviointiin voi tutustua osoitteessa www.patio.fi.

Lapin aluehallintovirasto

Erikoistumistehtävä poronhoidossa ja poronlihan tarkastuksessa toteutui suunnitellusti.

1.2.7 Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut

Vaikuttavuutta lisättiin edistämällä asiakaslähtöisyyttä

Toiminnan vaikuttavuus lisääntyi erityisesti verkkosivu-uudistuksen sekä tulostavoitehankkeiden avulla. Lisäksi aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualue (hake) panosti aluehallintovirastojen yhteiseen strategia-työhön. Merkityksellistä oli, että näissä onnistuttiin poikkeuksellisena aikana, koronaepidemiavuonna.

Verkkosivujen ja visuaalisen ilmeen uudistamisella oli viestintätekniikkaa syvempi merkitys, sillä aluehallintovirastot uudistivat samalla kaiken verkkosivuilla olevan tietoaineiston. Uudistus edisti selkokieliäisyyttä, saavutettavuutta ja tiedon ymmärrettävyyttä niin kansalaisille kuin organisaatioasiakkaillekin. Viestintäyksikkö tuotti aluehallintovirastojen henkilöstölle myös selkeän kielen koulutuksen. Verkkosivu-uudistuksen työryhmät ja koulutusryhmä saivat työstään Kotimaisten kielten keskuksen Vuoden selväsana 2020 -palkinnon.

Aluehallintovirastojen asiakaslähtöisen toiminnan kehittäminen digitalisaatiota hyödyntämällä painottui strategiakaudelle 2020–2023 priorisoituihin hankkeisiin. Kokonaisuutena arvioiden tulostavoitehankkeet edistyivät hyvin.

Kanteluiden käsittelyä edistävä projekti sai valmiiksi valtakunnallisen yhteisen toimintamallin ja toteutti ratkaisun, jolla asia on mahdollista saattaa vireille sähköisesti. Aluehallintovirastojen asiakaspalvelun kehittämishanke eteni asiakaspalvelustrategian päivittämisen kautta asiakaspalvelumallin pilottien valmisteluun.

Asianhallinnan kehittämishanke keskittyi toteuttamaan tiedonhallintalain edellyttämät muutokset toimintatapoihin, edistämään Suomi.fi-viestipalvelun käyttöön-ottoa sekä kehittämään asiakasrekisteriä. Ympäristö- ja vesilupapalvelun kehittäjät toteuttivat viranomaisen käsittelyjärjestelmän, lupapäätöksiin liittyvän ratkaisutietopankin sekä päivittivät sähköisen lupatietopalvelun. Opetus- ja kulttuuri-toimen valtionavustuspalvelussa projektiryhmä toteutti maksatukseen liittyvät toiminnallisuudet ja teki käsittelyjärjestelmään liittyviä parannuksia.

Tiedolla johtamisen kehittämishanke toteutti opetus- ja kulttuuri-toimen vastuualueen tarpeisiin tietopalvelusivustopilotin, johon sisältyi tietopalvelusivuston ohella ELY-keskusten sekä TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen (KEHA-keskus) kehittämän Mylly-tietovarantopalvelun hyödyntäminen.

Tulostavoitehankkeiden lisäksi hankesalkussa oli yhteensä 13 muuta projektia, joista 60 prosenttia valmistui. Kaksi projektia jatkuu vuoden 2021 hankesalkussa ja kolme projektia ei käynnistynyt.

Hake mahdollisti käyntiasiakaspalvelua yhteistyöratkaisuin ja yhdessä palvelutuottajien kanssa, ja näin valmistauduttiin samalla mahdollisiin valtiokonsernin palveluverkoston uudistamisratkaisuihin tulevaisuudessa.

Haken vetovastuulla vuoden 2020 aikana valmistuivat myös virastojen yhteiset henkilöstö- ja viestintästrategiat sekä päivitettiin asiakkuusstrategia. Strategia-työssä vastuualue panosti laajasti yhteiseen keskusteluun ja kaikkien aluehallintovirastojen osallistamiseen.

Vastuualueen oman palvelutoiminnan kehittäminen jatkui. Hake loi yhdessä vastuualueiden ja johdon tukien edustajien kanssa näkemyksen toiminnan

kehittämiskohteista ja näiden tulosten pohjalta palvelumallia ryhdytään toteuttamaan vuonna 2021.

Toimitilahankkeissa saavutettiin tavoitteet

Toimitilahankkeet saavuttivat osin jopa asetettua tavoitetta paremmat tilatehokkuusluvut. Vuodesta 2018 alkaen toimitilajohtamisella on kyetty säästämään noin seitsemän prosenttia vuokramenoista. Samaan aikaan toimitilasidonnaisten palvelujen kustannukset ovat kuitenkin kasvaneet. Kustannuspaineeseen vastuualue voi vastata muun muassa kehittämällä palvelujen kustannustehokkuutta ja yhteiskäyttöisyyttä yhdessä Senaatti-kiinteistöjen kanssa. Uudet toimitilat sijoituvat lähtökohtaisesti valtion yhteiskäyttöisiin tiloihin, ja aluehallintovirastot ovatkin kärkiryhmissä edistämässä valtion toimitilojen taloudellisuutta ja toiminnallisuutta.

Taulukko 1.2.3 Aluehallintovirastojen toimitilahankkeiden toteuma vuonna 2020

Tavoite on kaikissa hankkeissa alle 15–18 neliometriä/henkilö. Saavutettu tilatehokkuus on arvioitu 31.12.2020 henkilömäärillä.

Aluehallintovirasto	Paikkakunta	Työympäristöhanke, alkuperä ja valmistumisen	Toimistotilatehokkuus lähtökohta 8/2019	Toteuma 2020	Saavutettu tilatehokkuus
Etelä-Suomi	Helsinki	Väistömuutto 2/2019 Ratapihankatu 9 valmistuu 5/2020	20 m ² /henkilö	Valmis Muutto uusiin monitiloihin kesäkuussa 2020	tsto 3 693 / hlöt 250 14,8
Etelä-Suomi	Hämeenlinna	Rakennuslupahakemus 8/2019 – luvasta valmistumiseen 15 kk	32 m ² /henkilö	Valmis Tilat valmistuivat joulukuussa 2020, muutto 18.1.2021	tsto 1 041 / hlöt 110 9,5
Etelä-Suomi	Lappeenranta	Hanke käynnistynyt 2019 syksyllä	49 m ² /henkilö	Keskeneräinen Senaatti-kiinteistöt siirsi virastotalohankkeen käynnistämistä alkuvuoteen 2021	Ei hankesuunnitelmaa tai vuokrasopimusta vielä 12/2020
Lounais-Suomi	Turku	Hanke käynnistynyt, muuttovalmius alkuvuodesta 2021	21 m ² /henkilö	Keskeneräinen Koronapandemian vuoksi hanke viivästyi, valmista 3/2021 ja 6/2021	tsto 1 731 / hlöt 140 12,4
Lounais-Suomi	Pori	Esiselvitysvaihe käynnissä	29 m ² /henkilö	Keskeneräinen Hankesuunnittelussa alkuvuodesta 2021	Ei hankesuunnitelmaa tai vuokrasopimusta vielä 12/2020

Aluehallintovirasto	Paikkakunta	Työympäristöhanke, alku ja valmistumisen	Toimistotilatehokkuus lähtökohta 8/2019	Toteuma 2020	Saavutettu tilatehokkuus
Itä-Suomi	Mikkeli	Suunnittelu käynnissä syyskuu 2019, muutto valmiina 9/2020	36 m ² /henkilö	Valmis Muutto uusiin tiloihin 15.3.2021	tsto 876 / hlöt 55 15,9
Itä-Suomi	Kuopio	Väestömuutto syyskuussa 2019. Hallituskadun vuokrasopimus alkaa 1.8.2022	54 m ² /henkilö	Keskeneräinen Peruskorjaushanke käynnistynyt, Hallituskadun uusi vuokrasopimus alkaa 1.1.2023	tsto 784 / hlöt 70 11,2
Itä-Suomi	Joensuu	Remontin suunnittelu käynnistyy tammikuussa 2020, arvioitu valmistumisaika on kevät 2022	37 m ² /henkilö	Keskeneräinen Vuokrasopimus allekirjoitettu 1/2021 ja Kauppiakadun yhteistilat valmistuvat 1.1.2023	tsto 401 / hlöt 40 10,0
Länsi- ja Sisä-Suomi	Vaasa	Esiselvitysvaihe käynnissä	19 m ² /henkilö	Keskeneräinen Hanketavoitteena Wolffintien tilojen valmistuminen vuoden 2023 alkuun	tsto 1 577 / hlöt 120 13,1
Länsi- ja Sisä-Suomi	Jyväskylä	Rakennustyö alkaa syyskuu 2019, tilat valmistuvat 5/2020	25 m ² /henkilö	Valmis Muutto uusiin tiloihin kesäkuussa 2020	tsto 592 / hlöt 50 11,8

Hallinto- ja kehittämispalvelut tukivat aluehallintovirastoja koronaepidemian hoitamisessa

Koronaepidemia leimasi vuotta 2020 ja näkyi erityisesti viestinnän ja yleishallinnon tehtäväkentällä. Viestintä tuotti aluehallintovirastoille valtakunnallista media-tilannekuvaa, vastasi yleisön tietotarpeeseen verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa sekä tuki asiantuntijoita epidemiaan liittyvässä viestinnässä. Yleishallinto käynnisti valtakunnallisen koronaneuvontapalvelun, joka vastasi virastojen koronapäätöksiä koskeneisiin yhteydenottoihin puhelimitse ja sähköpostilla. Neuvonta vastasi yhteensä noin 6 700 yhteydenottoon. Henkilöstö- ja tietohallinto tukivat laajaan etätöhyöhön siirtymistä ohjeistuksilla ja toimintamalleilla. Lisäksi tietohallinto toteutti opetus- ja kulttuuritoimen valtionavustuspalveluun kaksi pandemiaan liittyvää sähköistä avustusasiantuntijaa.

Valtakunnallisen tietopalvelun asiamäärä on yli kaksinkertaistunut

Aluehallintovirastojen valtakunnallisen tietopalvelun asiamäärä kasvoi toisena perättäisenä vuotena. Asiamäärä on vuosina 2019 (921 asiaa) ja 2020 (1 001 asiaa) yli kaksinkertaistunut vuoden 2018 tasoon (423 asiaa) verrattuna. Kehitys näyttää olevan sidoksissa vanhuspalvelujen kanteluiden kasvuun.

Voimavarat

Hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualueen nettomäärärahoja käytettiin 87 prosenttia budjetoidusta, mikä johtui pääosin kehittämis- ja toimitilahankkeille arvioitujen menojen alittumisesta, toteutumatta jäämisestä tai siirtymisestä ajallisesti eteenpäin sekä muiden palvelujen ostoihin arvioitujen menojen alittumisesta. Vuodelle 2021 käytettäväksi siirtyvä määräraha oli 3,610 miljoonaa euroa.

Vastuualueen perustoiminnan henkilötyövuosien toteuma asettui 108,2 henkilötyövuoteen, joka pysyi kehyksen (109 henkilötyövuotta) rajoissa. Koronaepidemian hoitamiseen liittyvät tehtävät vastasivat vastuualueella arvioilta 3,1 henkilötyövuoden työpanosta.

Tulossopimushankkeet

Taulukossa 1.2.4 määritellyt hankkeet ovat tulossopimustasolla seurattavia ja arvioitavia hankkeita.

Taulukko 1.2.4 Tulossopimushankkeet vuonna 2020

Hanke / omistaja	Vuoden 2020 keskeiset tavoitteet ja tuotokset	Toteuma 2020
KANTELUIDEN KÄSITTELY-PROSESSIN KEHITTÄMINEN JA DIGITALISOINTI / Etelä-Suomen aluehallintovirasto Peruspalvelut, oikeusturva- ja luvat -vastuualue, Jarkko Yliruka	<ul style="list-style-type: none">• Geneerinen toimintamalli• Käsikirja• Päivitetyt asiakasohjeet (avi.fi)• Sähköinen vireilletulo (SAKALI)• Osa tietojohdamista• Sähköisen työympäristön hyödyntäminen 4Q/2020-	<ul style="list-style-type: none">• Geneerinen toimintamalli (muun muassa kanteluprosessin vaiheet ylätasolla, fraasipankin ja ratkaisutyötilan 1. version käyttöönotto)• Käsikirja (1. julkaistu sisäinen ohje kantelujen käsittelyyn)• Päivitetyt asiakasohjeet avi.fi (julkaistu päätösluonnelmia) ja Suomi.fi palvelukuvaus• Sähköinen vireilletulo (SAKALI, lomake tuotettu testaukseen)• Osa tietojohdamista (muun muassa raportoinnin tarkentaminen)• Sähköisen työtilan käyttöönotto
ASIAKAS-PALVELU-TOIMINNAN KEHITTÄMINEN / Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut, vastuuhenkilö Virva Hakamäki	<ul style="list-style-type: none">• Toimenpideohjelma asiakaspalvelutoiminnon ja asiakkuuksien kehittämiseen sisältäen tarvemäärittelyt, tiekartan, toimenpiteet ja kustannusarvion• Asiakaskokemustiedon ja asiakaspalautekanavien selvittäminen ja asiakaspalautejärjestelmän valinta ja käyttöönotto• Asiakaskokemustieto osaksi tietojohdamista• Aluehallintovirastojen asiakkuusstrategian päivitys	<ul style="list-style-type: none">• Toimenpideohjelma 2020-2023 ja kustannusarvio vuodelle 2021. Asiakaspalvelukokeilun tekninen määrittely (Valtorin TOIMI -palvelu) ja konseptin suunnittelu aloitettu.• Asiakaskokemustiedon ja asiakaspalautekanavien selvittäminen käynnistetty:<ul style="list-style-type: none">- asiakaspalautejärjestelmän valinta ja käyttöönotto 2021- asiakaskokemustieto osaksi tietojohdamista• Aluehallintovirastojen asiakkuusstrategia päivitetty
USPA-JATKOKEHITYS / Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut yleishallintoyksikkö, vastuuhenkilö Teijo Mustonen	<ul style="list-style-type: none">• Tiedonhallintalain vaatimat muutokset ja suomi.fi-viestit -palvelu toteutettu• Väestötietojärjestelmä (VTJ), Asiakastietovaranto (ATV) ja	<ul style="list-style-type: none">• Tiedonhallintalain vaatimat muutokset - tehtävä valmis• Toisilain tuomat vaatimukset järjestelmälle - selvitetty, ei tarvita toimenpiteitä, tehtävä valmis

Hanke / omistaja	Vuoden 2020 keskeiset tavoitteet ja tuotokset	Toteuma 2020
	Asianhallintajärjestelmä (USPA) asiakasrekisteri <ul style="list-style-type: none"> • TOJ- ja TOS-parantaminen • Skannaustyöjonon kytkeminen USPAan • Toisilain tuomat vaatimukset järjestelmälle • USPAn kehitystarpeet käsitellään ja priorisoidaan läpinäkyvästi 	<ul style="list-style-type: none"> • USPAn kehitystarpeet käsitellään ja priorisoidaan läpinäkyvästi - kehitystarpeita kerätty vastuualueilta, kehitystarpeita priorisoitu laajennetussa tuotetukitii- missä, työ jatkuu virkatyönä - tehtävä valmis
ELUPA-JATKOKEHITYS / 2020 Etelä-Suomen aluehallintovirasto, vastuuhenkilö Reetta Klemetti	<ul style="list-style-type: none"> • Käsittelyjärjestelmä • Ratkaisutietopankki • Hakemuksen kommentointi • Asiakirjojen vertailu • Lupatietopalvelun kehittäminen • Saavutettavuusvaatimusten edellyttämät muutokset • Yhteensovittamismenettelyn vaatimusten huomioiminen (erillisrahoitus, Ympäristöministeriö) 	Käyttöönotto 02/2021 <ul style="list-style-type: none"> • Käsittelyjärjestelmä • Ratkaisutietopankki Valmiina: <ul style="list-style-type: none"> • Lupatietopalvelun kehittäminen • Hakemuksen kommentointi
VADI-JATKOKEHITYS / Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, opetus- ja kulttuuri-toimi, vastuuhenkilö Simo Luukkainen TIEDOLLA JOHTAMISEN JATKOKEHITYS / vastuuhenkilö Roope Tahvanainen	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutetaan tarvittavat muutokset hakemus-, päätös- ja selvitysloMAKEISIIN • Parannetaan toiminnallisuuksia tietojen viennissä ministeriöille ja USPasta lähtevien sähköpostien lähetyksessä sekä selkeytetään Vadin toimintaa poikkeustilanteissa • Luodaan valmius siirtää Vadi-tietoja automaattisesti aluehallintovirastojen Johdon raportointiin. • Edistetään tiedolla johtamista luomalla tietopalvelusivusto, jolle kootaan sekä aluehallintovirastojen eri toimialojen tuottamaa tilasto-, arviointi- ja avustustietoa että muiden toimijoiden keräämiä tilastotietoja. Kehittäminen perustuu aluehallintovirastojen kokonaisarkkitehtuuriin. • Mallinnetaan koulutustilaisuuksien tiedon saatavuus raportointiin ja opetuksen saavutettavuuslaskennassa tarvittavan paikkatiedon saatavuuslaskentaan. 	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutettiin tarvittavat muutokset hakemus-, päätös- ja selvitysloMAKEISIIN. Korona työllisti hieman enemmän. • Parannettiin toiminnallisuuksia tietojen viennissä ministeriöille ja USPasta lähtevien sähköpostien lähetyksessä sekä selkeytettiin Vadin toimintaa poikkeustilanteissa • Valmisteltiin valmiutta VADI:n päässä. Liityntä tietojohdamisen prosessiin. • Edistetään tiedolla johtamista luomalla tietopalvelusivusto, jolle kootaan sekä aluehallintovirastojen eri toimialojen tuottamaa tilasto-, arviointi- ja avustustietoa että muiden toimijoiden keräämiä tilastotietoja. Kehittäminen perustuu aluehallintovirastojen kokonaisarkkitehtuuriin. • Mallinnetaan koulutustilaisuuksien tiedon saatavuus raportointiin ja opetuksen saavutettavuuslaskennassa tarvittavan paikkatiedon saatavuuslaskentaan.

Muut toiminnan kehittämisen hankkeet

Taulukossa 1.2.5 määritellyt hankkeet ovat aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelujen (hake) ylläpitämisen hankesalkun mukaisia aluehallintovirastojen muita kuin tulossopimushankkeita. Kyseisiä hankkeita ei seurata tai arvioida tulossopimustasolla. Niiden toteutus tapahtuu aluehallintovirastojen yhdessä sopimalla tavalla ja aikataulussa sekä aluehallintovirastoille ja hakelle budjetoitujen määrärahojen puitteissa. Seurantatietoa hankkeista ylläpidetään keskitetysti ja koordinoitusti haken ylläpitämässä aluehallintovirastojen hankesalkussa.

Taulukko 1.2.5 Muut toiminnan kehittämisen hankkeet vuonna 2020
Toteuman arviointi: Toteutunut (vihreä), toteutunut osittain (keltainen), ei toteutunut (punainen)

Hanke	Toteuma 2020
Tiedonhallintalain vaatimat muutos- ja kehittämistarpeet	Toteutunut
Johdon tietopalvelut (tiedolla johtaminen)	Toteutunut
Rahanpesun valvontarekisteri -valvontaosuuden toteutus	Toteutunut osittain
Avi.fi julkaisupalvelun kehittäminen	Toteutunut
Aluehallintovirastojen verkostomaisen toimintamallin kehittäminen	Projektia ei tarvittu
Luvat ja valvonta kärkihanke (Ympäristöllisten lupamenettelyiden yhden luukun palvelumallin käyttöönotto)	Toteutunut
Chatbot-kokeilu asiakaspalvelussa	Toteutunut
Sakali-lomakeuudistus, Suomi.fi -palvelut	Toteutunut
Wirta Sote	Toteutunut osittain
Allu 2.0 kehittäminen ja käyttöönotto vuonna 2021 sekä Wirta alkoholihallinnon mobiilitarkastus	Toteutunut osittain
AVI Valvira tiedonsiirtoratkaisun ylläpito ja kehittäminen	Toteutunut osittain
Yksityisen varhaiskasvatuspalvelujen rekisteröinnin digitalisointi	Ei käynnistetty
Dokumenttienhallinnan kokeilu	Ei käynnistetty
Seuraavat hankkeet jäävät tässä vaiheessa kehittämissalkkuun ja niitä ryhdytään toteuttamaan, mikäli vuoden aikana vapautuu resursseja käyttöön muista edellä määritellyistä hankkeista suunniteltua nopeammin:	
Valvonnan pitkäjänteinen kehittäminen (VPK)	Toteutunut
TS tarkastuskertomuksen toimittaminen asiakkaalle hyödyntäen yleiskäyttöisiä palveluja (menee USPAn kehitykseen)	Ei toteutettu
Vardia tiedon käyttöönotto OKT:n valvonnassa	Ei toteutettu
SOTE avustusten digitalisointi	Ei toteutettu

1.3 Vaikuttavuus

1.3.1 Toiminnan vaikuttavuus

Aluehallintovirastoja ohjaavat ministeriöt ovat asettaneet aluehallintovirastoille seuraavat aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten yhteistä strategia-asiakirjaa noudattavat vaikuttavuustavoitteet strategiakaudelle 2020–2023:

- peruspalvelut ovat turvalliset ja alueellisesti yhdenvertaisesti saatavilla
- riskienhallinta ja varautuminen paranevat
- yhteiskunnan kokonaisturvallisuus on hyvällä tasolla
- osallisuus lisääntyy ja syrjäytyminen vähenee
- koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee
- toimintaympäristö kehittyy yhteistyöllä suotuisasti ja yritysten kilpailuolosuhteet ovat entistä tasapuolisemmat
- ruuantuotannon kilpailukyky, terveellisyys ja turvallisuus paranevat.

Aluehallintovirastojen toiminnan vaikuttavuus esitetään seuraavissa kappaleissa. Jokainen otsikko on yksi yhteiskunnallinen vaikuttavuustavoite. Tiedot on raportoitu vastuualuekohtaisesti kaikkien aluehallintovirastojen osalta yhteisesti. Aluehallintovirastot omalta osaltaan vaikuttavat ministeriöiden hallinnonalakohtaisiin yhteiskunnallisiin vaikuttavuustavoitteisiin.

1.3.1.1. Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Peruspalvelut ovat turvalliset ja alueellisesti yhdenvertaisesti saatavilla

Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin kiireettömän käynnin odotusaika on parantunut edellisestä vuodesta kaikilla alueilla. Noin 47 prosenttia asiakkaista odotti lääkäriin pääsyä yli seitsemän vuorokautta (62 prosenttia vuonna 2019). Parhain tilanne oli Itä-Suomen aluehallintoviraston alueella, jossa 36,7 prosenttia asiakkaista odotti lääkäriin pääsyä yli seitsemän vuorokautta. Huonoin tilanne oli Lounais-Suomen aluehallintoviraston alueella, jossa määrä oli 58,3 prosenttia.

Valtakunnallisesti 16,4 prosenttia tarvinneista oli saanut lääkärin vastaanottopalveluja riittämättömästi. Paras tilanne oli Länsi- ja Sisä-Suomen alueella ja huonoin Itä-Suomen alueella, mutta erot eri alueiden välillä eivät olleet merkittäviä.

Riskienhallinta ja varautuminen paranevat

Vuoden 2020 alussa Suomeen saapui tartuntatautina koronavirus, joka aiheutti kevään aikana maassa poikkeusolot. Koronaepidemian myötä riskienhallinta ja varautuminen paranivat. Eri toimijoiden roolit selkeytyivät ja yhteistyö parani. Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueella oli keskeinen rooli epidemian leviämisen rajoittamisessa. Yhteistä ymmärrystä riskienhallinnasta heikensi se, että koronaepidemian leviämisen estäminen vaatii toimia, joihin liittyy voimakkaita ristiriitoja kansanterveydellisen merkityksen ja elinkeinoelämän kannattavuuden välillä. Elinkeinoelämä arvosteli osin jopa voimakkaasti säädöspohjaa ja viranomaistoimintaa. Eri edunvalvontajärjestöjen vaikuttamispyrkimykset olivat uusi toimintatapa korona-asioissa.

Toimintaympäristö kehittyi yhteistyöllä suotuisasti ja yritysten kilpailuolosuhteet ovat entistä tasapuolisemmat

Viranomaisyhteistyö muodostui pandemian aikana systemaattiseksi ja se oli vaikuttavaa ja merkityksellistä. Koronatilanne vaikutti lupahakemusten määriin erityisesti alkoholihallinnossa. Alkoholihallinnon lupa-asioissa viranomaisten keskinäinen vuorovaikutus ja yhteistyö lisääntyivät. Resursseja suunnattiin myös työn kehittämiseen. Covid-19 perusteisten elinkeinoalaan kohdistettujen tukitoimien ja elinkeinotoimintaan kohdistuneiden rajoitustoimenpiteiden vuoksi kilpailuolosuhteiden arviointi oli vaikeaa. Edellä mainitut toimet vaikuttivat myös elinkeinon sisäiseen vuorovaikutukseen ja tiedon avoimuuteen sekä vaikeuttivat sen saamismahdollisuuksia julkisesta materiaalista.

Laajamittaisia, valtakunnallisia asiakaspalautekyselyjä ei tehty vuonna 2020.

Ruuantuotannon kilpailukyky, terveellisyys ja turvallisuus paranevat

Vaikuttavuustavoitteen osalta otettiin käyttöön uusi mittari (Oiva-tarkastuksissa C/D-kokonaisarvion parantaneiden toimipaikkojen osuus, prosenttia). Mittarin käytössä oli rajoitteita ja sen tulkinta osoittautui haasteelliseksi. Tietojen laskennassa ilmeni myös luotettavuusongelmia (VATI-tietoja korjataan ja tulos paranee).

Toimintaansa vuoden 2020 aikana parantaneiden elintarvikealan toimijoiden osuus vaihteli eri aluehallintovirastojen alueilla 52-76 prosenttia. Vaikuttavuustavoite toteutui hyvin yhden (Pohjois-Suomen aluehallintovirasto), kohtalaisesti kolmen (Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastot) ja välttävästi kahden (Lapin ja Lounais-Suomen aluehallintovirastot)) aluehallintoviraston alueella. Huomioitavaa on, että kaikkien aluehallintovirastojen alueilla päästiin maa- ja metsätalousministeriön asettamaan toimialan vaikuttavuustavoitteeseen, kun Oiva-elintarvikehuoneistotarkastuksissa parhaimmat tulos (A+B) saavuttaneiden kohteiden osuus oli vähintään 85 prosenttia.

Vaarallisia ja helposti leviäviä eläintauteja ei todettu vuonna 2020. Valvottavista eläintaudeista määrällisesti eniten todettiin salmonellaa. Taudin alkuperän ja mahdollisen leviämisen selvittämiseen ryhdyttiin kaikissa aluehallintovirastoissa viivyttämättä. Niin sanotut rajoittavat määräykset annettiin heti kun tauti todettiin ja ne pidettiin voimassa, kunnes vaadittu saneeraus toteutettiin ja uusintanäyttein tauti todettiin hävitetyksi. Silloin kun torjuntatoimet eivät ole eläintautitilaisissa määrättyjä viranomaisen toimeenpanemia, todettuja vastustettavia eläintauteja ei aina saada nopeasti saneerattua tuottajista riippuvista syistä. Eri alueiden eläintautiriskit vaihtelevat. Riskit saatiin alueilla pidettyä hyvin hallinnassa. Aluehallintovirastot järjestivät vuonna 2020 kuntien valmiuseläinlääkäreille ja sidosryhmille valmiusharjoituksen, jonka aiheena oli afrikkalainen sikarutto.

Vakavien eläinsuojelulain 44 §:n mukaisten tapausten osuus vaihteli aluehallintovirastojen välillä 5–13 prosenttia. Osassa aluehallintovirastoja osuus hieman pieneni, osassa vähän lisääntyi ja osassa pysyi samana. Osuus oli suurin Etelä-Suomen aluehallintovirastossa, jossa pieneläimiä on muita enemmän verrattuna tuotantoeläimiin. Tämä mittari ei ole kovin tarkka. Esimerkiksi valvontatoimien tehokkuuden paraneminen voi nostaa prosenttia, jolloin tilanne voi vaikuttaa todellisuutta synkemmältä.

1.3.1.2. Ympäristöluvut

Riskienhallinta ja varautuminen paranevat

Riskienhallinta ja varautuminen ovat yleisesti ottaen parantuneet. Poikkeamana varautumistavoitteisiin Itä-Suomen aluehallintovirastossa ei ole voitu palkata sijaisia pitkäaikaisiin sairauspoissaoloihin.

Toimintaympäristö kehittyy yhteistyöllä suotuisasti ja yritysten kilpailuolosuhteet ovat entistä tasapuolisemmat

Tavoite on toteutunut hyvällä tasolla. Aluehallintovirastoista annetun lain 6 a §:n mukaisesti toimimalla on voitu turvata riittävää asiantuntemusta sekä asioiden viivytyksetöntä käsittelyä maan laajuisesti. Tällöin yritykset eivät ole joutuneet epäsuotuisaan asemaan sijaintialueensa ja sen mahdollisten jutturuuhkien vuoksi.

1.3.1.3. Opetus- ja kulttuuritoimi

Peruspalvelut ovat turvalliset ja alueellisesti yhdenvertaisesti saatavilla

Tavoitellun kehityksen eli varhaiskasvatuksen saatavuuden ja laadun sekä oppilaan oikeusturvan paranemisen toteutumisen arviointiin ei ole olemassa faktapohjaisia mittareita. Kehitystä voitiin arvioida lähinnä aluehallintovirastoille tulleiden asiakasyhteydenottojen sekä käsiteltävänä olleiden kantelu- ja valvonta-asioiden kautta. Oman haasteensa arviointiin toi kuitenkin vuoden 2020 poikkeuksellisuus.

Vastuualueen käsityksen mukaan tavoiteltu kehitys toteutui vuonna 2020 hyvin. Vireille tulleiden kantelujen määrä pysyi opetus- ja kulttuuritoimen osalta edellisvuoden tasolla. Varhaiskasvatuksen kanteluja tuli vuonna 2020 vireille 82, mikä on vähemmän kuin edellisvuonna (106). Erityisesti kevätkaudella aluehallintovirastoihin tuli runsaasti yhteydenottoja koronatilanteen aiheuttamiin opetustoimen ja varhaiskasvatuksen poikkeusjärjestelyihin liittyen, mutta syyskaudella tilanne monelta osin rauhoittui muun muassa lainsäädännön ja koronapandemiaan liittyvien ohjeiden selkeytyessä. Muihin teemoihin liittyvien varhaiskasvatuksen järjestämiseen tai oppilaan oikeuksiin liittyvien asiakasyhteydenottojen määrä pysyi edellisvuoden tasolla.

Vastuualueen asiantuntijat antoivat vuoden aikana aktiivisesti informaatio-ohjausta varhaiskasvatuksen ja opetuksen järjestäjille myös koronapandemiaan liittyvän lainsäädännön ja ohjeistusten noudattamisessa. Tällä pyrittiin varmistamaan, että niin varhaiskasvatuksessa olevien lasten kuin oppilaidenkin oikeudet toteutuvat poikkeustilanteesta huolimatta.

Riskienhallinta ja varautuminen paranevat

Tavoiteltu alueellinen kehitys toteutui opetus- ja kulttuuritoimi -vastuualueen näkökulmasta hyvin. Vastuualueen eri toimialojen asiantuntijat tekivät osaltaan yhteistyötä alueen toimijoiden kanssa. Yhteistä ymmärrystä alueen riskeistä ja jaettua käsitystä eri toimijoiden rooleista ja tehtävistä sekä kyvystä toimia häiriötilanteissa edistettiin muun muassa osallistumalla alueelliseen turvallisuussuunnitelmatyöhön, jota koordinoi aluehallintovirastojen pelastustoimi ja varautuminen

-vastuualue. Lisäksi opetus- ja kulttuuritoimi -vastuualueen johdolla jatkettiin alueellisten oppimisyhteisöjen turvallisuusverkostojen aktiivista toimintaa, ja vastuualue perusti aluehallintovirastojen valtakunnallisen oppimisyhteisöjen turvallisuutta edistävän toimintamalliryhmän. Vastuualue osallistui myös alueellisiin valmius- tai vastaaviin harjoituksiin.

Osallisuus lisääntyy ja syrjäytyminen vähenee

Vastuualueen mahdollisuudet vaikuttaa tavoiteltuun kehitykseen (syrjäytymisriskissä olevien 18–24-vuotiaiden osuuden väheneminen, valtionavustusten alueellisen kattavuuden ja kohdentumisen paraneminen ja yhä useamman nuoren ohjautuminen koulutukseen tai työhön suoraan palvelusta) ovat varsin rajalliset. Myös kehityksen toteutumisen arviointi on haastavaa, koska selkeää pohjatietoa ei ole kaikilta osin saatavilla.

Ensisijainen vaikutuskanava nuorten osallisuuden lisääntymisen ja syrjäytymisen vähenemisen osalta on valtionavustustoiminta, kuten etsivälle nuorisotyölle ja työpajatoiminnalle sekä erilaisille kehittämishankkeille myönnettävät avustukset. Opetus- ja kulttuuritoimi -vastuualueen asiantuntijat toimivat myös kuntatoimijoiden keskustelukumppaneina ja antavat tarvittaessa informaatio-ohjausta ja neuvontaa, mutta suoraa vaikutusmahdollisuutta kehityskulkuun aluehallintovirastoilla ei näiltä osin ole.

Opetus- ja kulttuuritoimen vastuualueet pyrkivät siihen, että niin kirjasto-, liikunta- kuin nuorisotoimenkin valtionavustukset kohdentuvat alueellisesti kattavasti ja että avustuksilla tuettavalla toiminnalla on yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Tilanteen kehittymiseen vaikuttavat kuitenkin viime kädessä kuntien tekemät päätökset ja toimenpiteet, kuten se, kuinka moni kunta kullakin alueella hakee valtionavustusta toimintoihinsa. Lisäksi vastuualueelta myönnetään haki-joille avustuksia opetus- ja kulttuuriministeriön kullekin aluehallintovirastolle osoittamien määrärahojen puitteissa, millä voi olla vaikutusta alueellisen kattavuuden näkökulmasta.

Vuonna 2020 toteutuneen kehityksen arviointi perustui vastuualueen asiantuntijoiden kuntatoimijoiden kanssa käymiin keskusteluihin ja yhteiskunnalliseen tilanteeseen liittyviin havaintoihin sekä tietoihin vuonna 2020 myönnettyistä valtionavustuksista. Arvion mukaan vuonna 2020 tavoiteltu kehitys toteutui vähintään kohtalaisesti.

Vastuualueen vuonna 2020 myöntämät valtionavustukset kattoivat edellisvuosien tapaan lähes kaikki Manner-Suomen kunnat. Vuoden aikana vastuualueella tehtiin valtionavustusten rahoituspäätöksiä lähes tuhat enemmän kuin edellisvuonna. Määrän lisääntyminen johtui pääosin koronatilanteeseen liittyvistä uusista valtionavustuskokonaisuuksista ja lisäävustuksista, jotka delegoitiin aluehallintovirastoille nopealla aikataululla. Vastuualueen asiantuntijat venyivät tilanteessa erinomaiseen suoritukseen niin, että avustuskäsittelyt ja niihin liittyvä informaatio-ohjaus saatiin toteutettua olemassa olevalla henkilöstöresurssilla laadukkaasti ja sovitussa aikataulussa. Erytis- ja lisäävustuksilla tuettiin muun muassa kuntien nuorisotyötä, mutta huolena kuitenkin on, että koronatilanteella on ollut negatiivisia vaikutuksia nuorten osallisuuteen ja syrjäytymiskehitykseen.

Svenska enheten har via LIV-sektionerna vidareutvecklat koordineringen av vägledningen i regionerna. Ett mål har varit att förbättra stödtjänsterna för svenskspråkiga unga. Enheten har representation i det nationella LIV-forumet och har med utlåtanden och ordnandet av ELOLIV-sammankomsten deltagit i utarbetandet av en strategi för livslång vägledning. Enheten har ordnat webinarier för studiehandedarna och vägledarna, teman har varit handledning på distans, gemensam ansökan och det framtida arbetslivet. Vidare har enheten i sin rapport om studiehandedningen påvisat behovet av en kontinuerlig svenskspråkig studiehandedarutbildning.

Koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee

Vastuualueen järjestämän täydennyskoulutuksen saatavuus, monimuotoisuus ja vaikuttavuus lisääntyivät vuoden 2020 aikana. Kevätkaudella koronatilanne aiheutti tosin jossain määrin jo suunniteltujen koulutustilaisuuksien perumisia, mutta suurin osa koulutuksista onnistuttiin kuitenkin siirtämään verkkoon nopeasti muuttuneesta tilanteesta huolimatta.

Maaliskuun puolivälistä alkaen koulutustilaisuudet toteutettiin pääosin webinaareina ja verkkokursseina. Lisäksi informaatio-ohjauksessa hyödynnettiin videotuotantoja, podcasteja ja sosiaalista mediaa. Monimuotoisuutta lisättiin myös järjestämällä pedagogisesti ja sisällöllisesti vaihtelevia tilaisuuksia ja nostamalla esille poikkihallinnollisia, toimialoja yhdistäviä aiheita. Tilaisuuksia järjestettiin suomen, ruotsin ja saamen kielillä. Lisäksi järjestettiin viittomakielistä tulkkausta aihepiiriin niin edellyttäessä sekä huolehdittiin siitä, että julkaistu materiaali on saavutettavassa muodossa.

Koulutusten järjestäminen verkkovälitteisesti lisäsi osaltaan koulutusten saatavuutta ja vaikuttavuutta sekä valtakunnallista yhdenvertaisuutta. Verkkovälitteisyys mahdollisti toimijoiden osallistumisen myös muiden kuin oman alueen opetus- ja kulttuuritoimen järjestämiin täydennyskoulutuksiin, ja tilaisuuksien osallistujamäärät lisääntyivätkin aikaisemmasta. Varsinkin pitkien etäisyyksien alueilla matkustustarpeen vähenemisestä syntynyt työajan ja kustannusten säästö mahdollisti sen, että koulutuksiin osallistuttiin useammin ja aiempaa suuremmalla joukolla. Osallisuuden ja vaikuttavuuden mahdollisuuksia laajennettiin lisäksi kattavalla yhteistyöllä eri toimijoiden ja sektoreiden kanssa.

Koulutusten järjestämisessä tehtiin myös aikaisempaa enemmän valtakunnallista yhteistyötä koulutustarjonnan laajentamiseksi entisestään. Vastuualueet yhdistivät osan virastokohtaisesta täydennyskoulutusmäärärahasta yhteisten tilaisuuksien järjestämisestä sekä ohjelmistolisenssien ja koulutusmateriaalien saavutettavuuspalvelujen hankkimista varten. Vuoden 2020 lopussa otettiin myös käyttöön uusi tapahtumienhallintajärjestelmä Lyyti, jonka tiedonkeruun kategorioissa ja jäsentämisessä otettiin huomioon tavoitteet koulutuksen monimuotoisuudesta, saatavuudesta ja vaikuttavuudesta sekä täydennyskoulutukselle määritellyt painopisteet.

Vastuualueella tiedostettiin koulutustoiminnan ja informaatio-ohjauksen moninaisuuden lisäksi myös koulutusviestinnän merkitys digitalisoituvassa ajassa. Koulutusviestintää tehostettiin luomalla Facebookissa sivu "Avi kouluttaa – Jatkuvan oppimisen asialla" ja käyttämällä muun muassa #avikouluttaa-tunnusta. Lisäksi kohderyhmiä tavoitettiin laajasti muissa vastuualueen luomissa Facebook-

ryhmissä, kuten "Småbarnspedagogik i Svenskfinland" ja "Yrkesutbildning i Svenskfinland."

Koulutustilaisuuksista saatu palaute oli pääosin positiivista ja koulutusaiheet koettiin tärkeiksi ja ajankohtaisiksi. Kehittämistarpeita nähtiin kuitenkin edelleen erityisesti koulutusten järjestämisessä käytettävän tekniikan toimivuudessa. Vastuualue käynnisti keskustelun aluehallintovirastojen tietoyksikön kanssa muun muassa koulutustarkoituksiin paremmin soveltuvien uusien verkkoalustojen käyttöönotosta, mutta asiaan ei saatu tyydyttävää ratkaisua vielä vuoden 2020 aikana.

Toimintaympäristö kehittyy yhteistyöllä suotuisasti ja yritysten kilpailuolosuhteet ovat entistä tasapuolisemmat

Vastuualueen arvion mukaan tavoiteltu kehitys toteutui vuonna 2020 hyvin. Vastuualueen eri toimialat tekivät tiivistä yhteistyötä niin keskushallinnon, muiden valtion viranomaisten kuin kuntatoimijoidenkin kanssa. Erityisesti koronapandemiaan liittyen yhteistyön merkitys korostui. Samalla havaittiin myös tarpeita selkeyttää yhteisiä prosesseja ja toimijoiden rooleja muun muassa tiedonkulun osalta. Tämä työ käynnistettiin syyskaudella, ja sitä jatketaan edelleen.

1.3.1.4. Pelastustoimi ja varautuminen

Peruspalvelut ovat turvalliset ja alueellisesti yhdenvertaisesti saatavilla

Aluehallintovirastot varmistivat pelastustoimen palvelutasoa koskevalla valvonnalla pelastustoimen palveluiden saatavuutta. Pelastustoimen palveluiden saatavuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä pelastustoimen kiireellistä apua pelastustoimen toimialueelle kuuluvissa onnettomuustilanteissa. Kiireellisen avun saatavuuteen liittyvät ongelmat keskittyvät pääsääntöisesti suurten kaupunkien I-riskiluokkaan kuuluvia alueita. Tilastollisesti tarkasteltuna kiireellisten tehtävien osalta keskiarvoon pohjautuva ajallinen tavoitettavuus jää joillakin alueilla alle 50 prosentin. II-IV -riskiluokkiin kuuluvien alueiden osalta pelastustoimen kiireellisen avun saatavuudessa havaittiin vain joitakin yksittäisiä puutteita.

Pelastustoimen palvelut perustuvat alueellisten riskien ja uhkien arvioinnin pohjalta laadittaviin alueen pelastustoimen palvelutasopäätöksiin. Aluehallintovirastot joutuivat palauttamaan alueellisesti laadittuja pelastustoimen palvelutasopäätöksiä täydennettäväksi, koska ne eivät täyttäneet sisällöllisesti niille asetettuja vaatimuksia.

Aluehallintovirastojen pelastustoimea koskevaa valvontaa yhteensovitettiin pelastustoimen valvonnan yhteistyöryhmässä, jolla pyrittiin turvaamaan pelastustoimen palveluita koskevan valvonnan yhdenmukaisuus.

Riskienhallinta ja varautuminen paranevat

Aluehallintovirastojen johdolla kokoontuneet alueelliset valmiustoimikunnat ovat kokoontuneet covid19-pandemiatilanteesta johtuen tiiviisti vuoden aikana. Valmiustoimikuntien kokouksissa on käsitelty laajasti pandemiatilanteen vaikutuksia yhteiskunnan eri toimintoihin.

Kevään 2020 aikana aluehallintovirastojen tuottamilla alueellisilla tilannekuvaraportteilla tuettiin eri toimijoiden välistä yhteistyötä pandemiatilanteen aikana. Aluehallintovirastot keräsivät tietoa pandemian vaikutuksista pelastuslaitosten toimintaan ja raportoivat asiasta säännöllisesti sisäministeriölle.

Etäyhteyksin toteutetut alueelliset valmiusharjoitukset kehittivät yhteiskunnan varautumisjärjestelyjä. Osa suunnitelluista harjoituksista siirrettiin myöhempään ajankohtaan.

Aluehallintovirastot valvoivat ulkoisten pelastussuunnitelmien laadintaa ja suunnitelman vaativien kohteiden harjoitustoimintaa.

Yhteiskunnan kokonaisturvallisuus on hyvällä tasolla

Aluehallintovirastot järjestivät alkuvuodesta yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta edistäviä alueellisia maanpuolustuskursseja, mutta osa kursseista jouduttiin peruuttamaan tai siirtämään covid19-pandemiatilanteen takia.

Aluehallintovirastot jatkoivat yhteistyötä Huoltovarmuuskeskuksen kanssa alueellisen huoltovarmuuden parantamiseksi.

1.3.1.5. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden mittarit ja tavoiteltu kehitys vuosina 2020–2023

Aluehallintovirastoja ohjaavat ministeriöt ovat asettaneet aluehallintovirastoille seuraavat aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten yhteistä strategia-asiakirjaa noudattavat vaikuttavuustavoitteet strategiakaudelle 2020–2023. Kukin aluehallintovirasto on arvioinut kunkin vaikuttavuustavoitteen osalta, onko tavoiteltu kehitys toteutunut mittareilla tarkastellen erinomaisesti, hyvin, kohtalaisesti, välttävasti vai heikosti.

Taulukko 1.3.1 Aluehallintovirastojen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden mittarit ja tavoiteltu kehitys vuosina 2020–2023 sekä vuoden 2020 toteumat

Taulukossa olevien vastualueiden lyhenteet: peruspalvelut, oikeusturva ja luvat (POL), ympäristö- luvat (YMP), opetus- ja kulttuuritoimi (OKT), pelastustoimi ja varautuminen (PEVA)

Mittari	Etelä-Suomi	Lounais-Suomi	Itä-Suomi	Länsi- ja Sisä-Suomi	Pohjois-Suomi	Lappi
Peruspalvelut ovat turvallisesti ja alueellisesti yhdenvertaisesti saatavilla						
Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin kiireettömän käynnin odotusaika sekä lääkärin vastaanottopalveluita riittävästi saaneiden osuus kehittyvät valtion talousarviossa sosiaali- ja terveysministeriön (STM) pääluokassa tavoitteeksi asetetun mukaisesti	-	-	-	-	-	-
Odotusaika lääkärille yli 7 päivää, prosenttiosuus	52,5 %	58,3 %	36,7 %	46,6 %	47,4 %	43,7 %
Lääkärin vastaanottopalveluita riittämättömästi saaneiden osuus, prosenttia tarvinneista	15,8 %	16,3 %	17,6 %	15,5 %	17,0 %	16,3 %

Mittari	Etelä-Suomi	Lounais-Suomi	Itä-Suomi	Länsi- ja Sisä-Suomi	Pohjois-Suomi	Lappi
Varhaiskasvatuksen saatavuus ja laatu paranevat	Hyvin	Hyvin	Hyvin	Hyvin	Hyvin	Hyvin
Oppilaan oikeusturva paranee	Hyvin	Hyvin	Hyvin	Hyvin	Hyvin	Hyvin
Riskienhallinta ja varautuminen paranevat						
Alueilla toimivilla viranomaisilla ja muilla julkishallinnon toimijoilla, järjestöillä ja elinkeinoelämällä on yhteinen ymmärrys alueen riskeistä ja jaettu käsitys eri toimijoiden rooleista ja tehtävistä sekä kyvystä toimia häiriötilanteissa	Hyvin	POL, PEVA: Kohtalaisesti OKT: Hyvin	Kohtalaisesti	POL, YMP, OKT: Hyvin PEVA: Kohtalaisesti	POL, YMP: Hyvin OKT, PEVA: Kohtalaisesti	POL: Kohtalaisesti OKT, PEVA: Hyvin
Yhteiskunnan kokonaisturvallisuus on hyvällä tasolla						
Alueen kunnilla ja viranomaisilla sekä muilla toimijoilla on ajantasaiset ja yhteensovitut valmiussuunnitelmat. Alueen kunnilla on voimassa olevat, ajantasaiset ja kansallisia linjauksia noudattelevat turvallisuussuunnitelmat, joita toimeenpannaan laajassa yhteistyössä. Kuntia koskevat turvallisuussuunnitelmat voivat olla kuntakohtaisia, seutukunnallisia tai maakunnallisia.	Kohtalaisesti	Kohtalaisesti	Kohtalaisesti	Kohtalaisesti	Kohtalaisesti	Kohtalaisesti
Osallisuus lisääntyy ja syrjäytyminen vähenee						
Syrjäytymisriskissä olevien 18-24-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisistä vähenee	Heikosti	Heikosti	Heikosti	Heikosti	Välttävästi	Heikosti
Kuntien kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoiminnan valtionavustusten alueellinen kattavuus ja kohdentuminen paranevat	Erinomaisesti	Erinomaisesti	Erinomaisesti	Erinomaisesti	Hyvin	Erinomaisesti
Yhä useampi nuori ohjautuu koulutukseen tai työhön suoraan palvelusta (mm. työpaikat)	Kohtalaisesti	Kohtalaisesti	Hyvin	Hyvin	Kohtalaisesti	Hyvin
Koulutus ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee						
Täydennyskoulutuksen saatavuus, monimuotoisuus ja vaikuttavuus lisääntyvät	Hyvin	Hyvin	Hyvin	Erinomaisesti	Hyvin	Hyvin
Toimintaympäristö kehittyy yhteistyöllä suotuisasti ja yritysten kilpailuolosuhteet ovat entistä tasapuolisemmat						
Monimuotoinen viranomaisyhteistyö on systemaattista ja tuottaa lisäarvoa yhdenneityissä lupamenettelyissä, ja asiakkaiden ja sidosryhmien palaute yhteistyöstä paranee	POL: Kohtalaisesti YMP, OKT: Hyvin	POL: Kohtalaisesti OKT: Hyvin	POL: Kohtalaisesti YMP, OKT: Hyvin	POL: Kohtalaisesti YMP, OKT: Hyvin	POL: Kohtalaisesti YMP, OKT: Hyvin	POL: Kohtalaisesti OKT: Hyvin

Mittari	Etelä-Suomi	Lounais-Suomi	Itä-Suomi	Länsi- ja Sisä-Suomi	Pohjois-Suomi	Lappi
Ruuantuotannon kilpailukyky, terveellisyys ja turvallisuus paranevat						
Toimintansa parantaneiden elintarvikealan toimijoiden osuus (Oivassa arvosanat C, D => A, B) kasvaa	Kohtalaisesti	Välttävasti	Kohtalaisesti	Kohtalaisesti	Hyvin	Välttävasti
Todetut vastustettavat eläintautitapaukset eivät muutu pysyviksi	Erinomaisesti	Välttävasti	Erinomaisesti	Kohtalaisesti	Erinomaisesti	Erinomaisesti (ei ole ollut tapauksia)
Vakavien eläinsuojelutapausten (EsL 44§) osuus vähenee	Kohtalaisesti	Kohtalaisesti	Kohtalaisesti	Kohtalaisesti	Erinomaisesti	Kohtalaisesti

1.3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

1.3.2.1 Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionavustukset ovat harkinnanvaraisia ja ne kohdentuvat investointeihin, toimintaan ja kehittämiseen. Valtionavustuksilla tuetaan kuntien peruspalveluja, edistetään erityisesti hyvinvointipalvelujen tasavertaisuutta saatavuutta ja laatua sekä ehkäistään lasten ja nuorten syrjäytymistä.

Vuoden 2020 aikana aluehallintovirastoille delegoitiin nopeassa aikataulussa koronaan liittyviä uusia valtionavustuskokonaisuuksia ja lisäavustuksia (nuorisotyö kouluissa, liikunnan digitaalinen etävalmennus, etsivä nuorisotyö, nuorten työpaikat). Avustuksilla pyrittiin helpottamaan koronavirustilanteen aiheuttamia seurauksia paikallistasolla ja edesautettiin sitä, että toiminnan järjestäjät pystyivät tarjoamaan lapsille ja nuorille tukea, ohjausta ja harrastustoimintaa myös muutuneissa olosuhteissa. Lisäksi loppuvuonna aluehallintovirastot valmistelivat ja myönsivät Suomen harrastamisen mallin pilottihaun avustukset.

Valtionavustusten rahoituspäätöksiä tehtiin aluehallintovirastoissa lähes tuhat enemmän kuin edellisvuonna. Opetus- ja kulttuuritoimi -vastuualueen asiantuntijat venyivät tilanteessa erinomaiseen suoritukseen niin, että avustuskäsittelyt ja niihin liittyvä informaatio-ohjaus saatiin toteutettua olemassa olevalla henkilöstöresurssilla laadukkaasti ja sovitussa aikataulussa.

Investointiavustukset

Oppilaitosten ja yleisten kirjastojen perustamishankkeet

Aluehallintovirastot maksoivat jälkirahoitteisia valtionosuuksia ja -avustuksia ennen vuotta 2016 myönnettyihin oppilaitosten perustamishankkeisiin ja jälkirahoitteisia valtionavustuksia ennen vuotta 2016 myönnettyihin yleisten kirjastojen perustamishankkeisiin. Valtionavustuksia oppilaitosten perustamishankkeisiin maksetaan vuoteen 2024 saakka ja yleisten kirjastojen perustamishankkeisiin

vuoteen 2027 saakka. Maksatusaikatauluissa on aluehallintovirastokohtaisia eroja.

Liikuntatoimi

Liikuntapaikkojen rakentamisavustusten myöntämisessä painotettiin laadukkaiden ja laajoille käyttäjäryhmille tarkoitettujen liikuntapaikkojen kuten koulujen pihojen sekä uima- ja liikuntahallien rakentamista ja peruskorjaamista. Rakentamisavustusten painopisteenä oli kaikille avoimet, asuinympäristöihin ja koulujen yhteyteen sijoitetut lähiliikuntapaikat.

Kehittämisavustukset

Kirjastotoimen kehittäminen

Harkinnanvaraiset avustukset ovat kirjastoille tärkeitä kehittämis- ja innovaatio-toiminnan välineitä. Kirjastotoimen valtionavustuksilla edistettiin lukuharrastusta, lukutaitoja ja elinikäistä oppimista sekä kehitettiin kirjastoja aktiivisen kansalaisuuden, demokratian ja sananvapauden toimijoina. Avustuksilla luotiin kirjastoille uusia toimintamalleja palvelujen vaikuttavuuteen ja saatavuuteen. Valtionavustusten vaikuttavuuden arviointia kehitettiin tekemällä selvitys toteutettujen lukemisen edistämisen hankkeiden vaikuttavuudesta. Selvityksen yhteydessä esiteltiin käytännönläheisiä arviointityökaluja sekä aluehallintoviraston että hankkeiden toteuttajien eli kirjastojen käyttöön. Selvityksestä viestittiin blogikirjoituksilla sekä koulutusvideolla. Selvitys julkaistiin Avustustarinat-sivustolla, jonne on myös koottu valtakunnallisesti vaikuttavia avustettuja kirjastohankkeita (<https://aviavustukset.fi/avustustarinat/>).

Liikuntatoimen kehittäminen

Liikuntapaikkarakentamisen investointiavustuksilla sekä liikunnan toiminnallisilla valtionavustuksilla vaikutettiin liikunnallisen elämäntavan yleistymiseen ja liikuntapalvelujen yhdenvertaiseen saavutettavuuteen. Liikunnallisen elämäntavan kehittämisavustuksilla tuettiin eri ikä- ja väestöryhmiin kohdentuvia terveyttä ja hyvinvointia edistäviä toimenpiteitä. Nuorten päivittäisen fyysisen aktiivisuuden lisäämistä ja koulujen toimintakulttuurin liikunnallistamista tuettiin Liikkuva opiskelu -kehittämisavustuksilla. Paikallisille liikunta- ja urheiluseuroille myönnettiin valtionavustusta toiminnan ja palvelujen järjestämiseen tai toteuttamiseen etä- tai digivalmennuksen keinoin koronapandemiasta aiheutuneiden toimintarajoitusten aikana.

Nuorisotoimen kehittäminen

Nuorisotoimen valtionavustuksilla tuettiin nuorten osallisuutta. Etsivän nuorisotyön avustus auttoi kuntia palkkaamaan etsivän nuorisotyön ammattilaisia, jotka tavoittivat tuen tarpeessa olevia nuoria ja auttoivat nuoria saavuttamaan tarvitsemansa palvelut. Valtionavustusta myönnettiin myös nuorten työpajoille, joissa autettiin nuoria parantamaan arjenhallintataitojaan sekä pääsemään koulutukseen tai työhön. Harrastustoiminnan avustuksilla edistettiin lasten ja nuorten tasapuolisia mahdollisuuksia osallistua pitkäjänteiseen harrastustoimintaan sekä loma-aikaiseen päiväleiritoimintaan. Tukemalla paikallisia ja alueellisia

kehittämishankkeita edistettiin kuntien nuorisotoimien sekä muiden toimijoiden nuorisotoimialan kehittämistyötä.

Lisäksi nuorisotoimen kertaluonteisilla erityis- ja lisäävustuksilla pyrittiin lieventämään koronaviruspandemian vaikutuksia lapsiin ja nuoriin. Nuorten työpajoille myönnetyn lisäävustuksen tarkoituksena oli turvata työpajojen toimintaedellytyksiä poikkeusaikana. Kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävän nuorisotyön avustuksilla puolestaan saatiin lisää kohtaavia aikuisia nuorten koulupäivään ja arkeen. Myös etsivään nuorisotyöhön myönnettiin lisäävustuksia, joilla saatiin palkattua uusia etsiviä nuorisotyöntekijöitä.

Toimialojen yhteinen kehittäminen

Harrastamisen Suomen mallin mukaista toimintaa koulupäivän yhteydessä tuettiin valtionavustuksilla (pilottihaku). Avustuksen tarkoituksena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä. Kohderyhmänä ovat perusopetuksen vuosiluokkien 1–9 sekä lisäopetuksen oppilaat. Tavoitteena on juurruttaa Suomen malli pysyväksi toimintatavaksi kunnissa.

Saamen kielen ja saamenkielisen opetuksen sekä saamenkielisen varhaiskasvatuksen valtionavustukset

Otsikon mukaiset valtionavustukset ovat Lapin aluehallintoviraston erikoistumistehtävä. Lapin aluehallintovirasto myönsi saamen kielen ja saamenkielisen opetuksen kustannuksiin valtionavustusta neljälle saamelaisten kotiseutualueen kunnalle (Inari, Enontekiö, Sodankylä ja Utsjoki). Saamenkielisen varhaiskasvatuksen turvaamiseksi Lapin aluehallintovirastosta maksettiin saamelaiskäräjille valtionavustusta jaettavaksi edelleen edellä mainituille saamelaisalueen kunnille. Kummankin valtionavustuksen tarkoituksena oli turvata saamelaislasten kielellisten ja kulttuuristen oikeuksien toteutuminen peruspalveluissa.

Hautaustoimen valtionavustukset ja hoitokorvaukset

Itä-Suomen aluehallintovirasto hoitaa valtakunnallisena erikoistumistehtävänä hautaustoimen valtionavustukset ja hoitokorvaukset. Valtionavustuksia myönnettiin siirtoväen sankarihautojen hoitoon sekä luovutetun alueen suomalaisten sankari- ja siviilihautausmaiden hoitoon. Avustusten saajia olivat seurakunnat ja pitäjäseurat. Lisäksi aluehallintovirasto maksoi yhteisöille ja yksityisille henkilöille hoitokorvauksia venäläisten sotilaiden Suomessa olevien hautapaikkojen hoidosta. Toiminta perustuu Suomen ja Venäjän väliseen valtiosopimukseen.

1.3.2.2. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

Valtionavustus sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamiin sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeisiin

Valtioneuvoston asetuksien 7/2020 ja 13/2020 perusteella ministeriö valmisteli hallitusohjelman mukaisia sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeita, tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmaa ja sote-rakenneuudistuksen valmistelua tukevia hankkeita, joita rahoitettiin valtionavustuksin. Kehittämishankkeet ja -hankkeet jatkavat aikaisempina hallituskausina pohjustettua työtä.

Sosiaali- ja terveystalvvelujen järjestämiseen tarvitaan vahvemmat toimijat, josten palvelujen tuottaminen on tarkoitus siirtää 21 hyvinvointialueelle ja Helsingin kaupungille. Näiden lisäksi valtionavustuksilla tuettiin kansallista mielenterveysstrategiaa, työkykyohjelmaa, asunnottomuutta vähentävien sosiaali- ja terveystalvvelujen kehittämistä sekä lastensuojelun kehittämistä. Sosiaali- ja terveystalvvelun kehittämisen tavoitteena on parantaa palveluiden yhdenvertaista saatavuutta, oikea-aikaisuutta ja jatkuvuutta.

Valtion rahoitus terveydenhuollon yksiköille yliopistotasoiseen tutkimukseen

Rahoituksella mahdollistettiin yliopistotasoinen terveyden tutkimus ja hankkeiden rahoitus. Erityisvastuualueelle nimetty tutkimustoimikunta vastaa hankkeiden hyväksymisestä rahoituksen piiriin. Näin rahoitettu lääketieteellinen tutkimus ylittää monesti kansainvälisessä tiedeyhteisössä korkealle tasolle ja sillä on merkittävää vaikutusta alan kehittymiseen sekä elinkeinoelämän intensiivisyyteen ja innovaatioihin terveydenhuollon alalla.

Valtion rahoitus yliopistotasoiseen sosiaalityön tutkimukseen

Rahoituksella mahdollistettiin yliopistotasoinen sosiaalityön tutkimus ja hankkeiden rahoitus. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa hankkeiden hyväksymisestä rahoituksen piiriin. Sosiaalihuoltolain mukaan rahoitettavan yliopistotasoinen sosiaalityön tutkimuksen tavoitteena on vahvistaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän kehittämiseen suuntaavaa sosiaalityön tutkimusta ja tukea siten sosiaalityön tutkimusperusteisuutta. Näin rahoitettu sosiaalityön tutkimus ylittää monesti kansainvälisessä tiedeyhteisössä korkealle tasolle ja sillä on merkittävää vaikutusta alan kehittymiseen ja innovaatioihin sosiaalityön alalla. Lisäksi se avaa uusia näkökulmia alan keskusteluun.

Valtionkorvaus lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin terveydenhuollon yksiköille, yliopistosairaaloille ja yliopistoille

Koulutustoiminnasta aiheutuvien kustannusten korvaaminen edesauttaa yliopistoja korkeatasoisen lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksen toteuttamisessa eri alueiden yliopistoissa. EU:n ammattipätevyysdirektiivin mukaisesti yleislääketieteen erityiskoulutus vaaditaan, jotta laillistettu lääkäri voi toimia sosiaalivakuutusjärjestelmän piirissä. Valtionkorvaukset lääkärikoulutukseen mahdollistavat terveystalvvelujen organisoimisen ja siten turvaavat kuntalaisten palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden. Korvaukset mahdollistavat lääkärien ja hammaslääkärien erikoistumisopintoihin liittyvän käytännön harjoittelun ja osaltaan helpottavat terveydenhuollon yksiköiden resurssitilannetta. Erikoistumisopintoihin myönnetty korvaukset kohdistuvat niin sairaaloihin, terveyskeskuksiin kuin muihinkin terveydenhuollon yksiköihin.

Rahoituksen tuella ja hajautetulla koulutuspaikkaverkostolla nopeutetaan lääkäreiden EU-pätevyyden saamista, erikoislääkäreiksi ja hammaslääkäreiksi valmistumista sekä työllistymistä. Samalla koulutuspaikkakunnilla terveystalvvelujen saatavuus ja laatu paranee, erikoisosaaminen vahvistuu, vuorovaikutus tutkimuksen, opetuksen ja käytännön välillä kasvaa sekä lääketieteellinen verkostoituminen lisääntyy.

Valtionkorvaus sosiaalihuollon ammattihenkilöiden yliopistollisen erikoistumiskoulutuksen kustannuksiin

Vuoden 2019 alusta voimaan tulleen sosiaalihuoltolain muutoksen perusteella aluehallintovirasto maksoi korvausta sosiaalihuollon ammattihenkilöiden yliopistollisesta erikoistumiskoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin koulutusta järjestävälle yliopistolle. Korvaus edistää yhdenvertaisuutta alueellisesti ja mahdollistaa laajemman osallistumisen erikoistumiskoulutukseen, kun kustannukset eivät jää työntäjän tai sosiaalihuollon ammattihenkilön resursseista riippuvaiseksi. Erikoistumiskoulutuksella edistetään sosiaalipalvelujen ja sosiaalityön laatua, kehittämistä ja asiakasturvallisuutta. Erikoistumiskoulutuksen korvaaminen tukee sosiaali- ja terveydenhuollon yhdenvertaisuutta.

Valtionkorvaus sairaanhoitajan rajatun lääkkeenmääräämisen edellyttämään koulutukseen

Vuoden 2019 alusta säädettyyn terveydenhuoltolain muutokseen perustuen aluehallintovirasto maksoi korvauksia sairaanhoitajien rajatun lääkkeenmääräämisen edellyttämästä koulutuksesta. Koulutuskustannusten korvaamisella tavoitellaan terveydenhuoltoyksiköiden laajempaa rajatun lääkkeenmääräämisen koulutuksen hyödyntämistä, sillä koulutuksen korkeat kustannukset ovat jossakin määrin rajoittaneet mahdollisuuksia osallistua koulutukseen. Valtionkorvauksella edesautetaan rajatun lääkkeenmääräämisoikeuden käyttöönottoa ja tavoitellaan hoidon saatavuuden paranemista ja lääkäreiden ja sairaanhoitajien työpanoksen tehokkaampaa hyödyntämistä.

Lasten ja nuorten oikeuspsykiatrisista tutkimuksista maksettavat korvaukset

Kyse on sekä yksilöiden oikeusturvan että yhteiskunnan sisäisen turvallisuuden kannalta merkittävästä selvitystyöstä. Selvitystyö on moniviranomaistoimintaa, ja vuosittain selvitettäväksi on tullut yhä pidempikestoisia, monimutkaisempia ja vaativampia tapauksia. Rahoituksen avulla tuetaan korkeaa ammatillista osaamista epäilyjen selvittämisessä, varmistetaan tutkimusmenetelmien laadun kehittyminen sekä turvataan yhdenvertaisuutta.

Saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaaminen

Saamelaiskäräjille maksettiin valtionavustusta saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamiseen saamelaisalueella. Saamelaiskäräjät jakoivat avustuksen saamelaisalueen kunnille. Avustuksella palkattiin saamenkielistä sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökuntaa.

Taulukko 1.3.2 Hallinnonaloittain jaetut valtionosuudet ja -avustukset kirjanpitoyksikkötasolla vuosina 2018–2020

Hallinnonala milj. €	2020	2019	2018
Opetus- ja kulttuuriministeriö	73	55	58
Sosiaali- ja terveysministeriö	202	158	163
Valtiovarainministeriö	126	11	22
Yhteensä	401	224	243
Valtiovarainministeriön hallinnonala sisältää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettujen lakien mukaisten ennen vuotta 2016 oppilaitosten sekä yleisten kirjastojen perustamishankkeiden maksetut valtionosuudet ja -avustukset sekä vuonna 2020 sosiaali- ja terveysministeriön myöntämän rahoituksen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeisiin.			

Hallinnonalakohtaiset siirtomenot aluehallintovirastoittain vuosina 2018–2020 on esitetty tämän asiakirjan kohdassa 5.2 Muut liitteet (Liite 5.2.1).

1.4 Toiminnallinen tehokkuus

Aluehallintovirastojen toiminnallisen tehokkuuden tunnuslukujen tavoitteet esitettiin aluehallintovirastojen ja ohjaavien ministeriöiden välisessä tulossopimuksessa. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuustavoite oli 60 prosenttia. Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisille luvuille erikseen asetettu kustannusvastaavuustavoite oli 50 prosenttia.

Tuottavuus- ja taloudellisuustavoitteet asetettiin ympäristöluville, alkoholiluvuille ja sosiaali- ja terveydenhuollon luvuille. Tuottavuudelle asetetun tavoitteen mukaan kolmen vuoden toteuman liukuvan keskiarvon tuli olla suurempi kuin kolmen edellisen vuoden toteuman liukuva keskiarvo. Taloudellisuuden tavoitteessa kolmen vuoden toteuman liukuva keskiarvo oli pienempi kuin kolmen edellisen vuoden toteuman liukuva keskiarvo.

Toiminnallisen tehokkuuden seurattavat suoritteet kattoivat 22,1 prosenttia aluehallintoviraston substanssitoimintaan käytetystä työajasta.

1.4.1 Toiminnan tuottavuus

Tuottavuudelle asetetut tavoitteet saavutettiin kaikissa seurantakohteissa, eli alkoholiluvissa, sekä ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisissa asioissa ja sosiaali- ja terveydenhuollon luvissa. Tavoitteen mukaan kolmen vuoden liukuvan keskiarvon tulisi olla suurempi kuin edellisen kolmen vuoden liukuvan keskiarvon.

Kanteluiden käsittelyn tuottavuus laski edellisvuosien tasosta. Ratkaistujen kanteluiden kappalemäärät sekä kanteluiden käsittelyyn kohdistunut työaika ovat kasvaneet tarkasteluvuosina. Vuonna 2020 yhden henkilötyövuoden panoksella ratkaistiin keskimäärin 66 kantelua. Kanteluiden käsittelyn tuottavuudelle ei asetettu tavoitetta.

Kanteluiden käsittelyn resursseista valtaosa kohdistui sosiaali- ja terveydenhuollon kanteluihin, jotka selittävät suurelta osin kanteluiden käsittelyn tuottavuuden kehitystä. Vuonna 2020 resursseja jouduttiin priorisoimaan koronaepidemiaan liittyviin tehtäviin, joka osaltaan vaikeutti myös kanteluiden käsittelyä.

Alkoholilupien tuottavuudessa on ollut laskeva trendi. Alkoholilupien ratkaistut kappalemäärät sekä toimintaan kohdistunut työaika ovat laskeneet vuoden 2018 tasosta. Vuonna 2018 lupamäärät kasvoivat alkoholilain muutoksesta johtuen. Vuonna 2020 ratkaistiin keskimäärin 313 alkoholilupaa yhden henkilötyövuoden panoksella. Kolmen vuoden liukuva keskiarvo oli 337 ratkaistua alkoholilupaa.

Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten asioiden tuottavuus on ollut vakaata. Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisia lupia on ratkaistu kaikkina tarkasteluvuosina keskimäärin 10 kappaletta yhden henkilötyövuoden panoksella.

Sosiaali- ja terveydenhuollon lupien tuottavuuden kehityksessä on ollut nouseva trendi. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuottavuuden tunnusluku sisältää lupien käsittelyyn käytetyn työajan ja lupien määrän. Tunnuslukuun ei sisälly ilmoituksenvaraisten asioiden käsittely eikä itsenäisten ammatinharjoittajien toiminnan rekisteröiminen.

Taulukko 1.4.1 Toiminnan tuottavuuden tunnusluvut

Tuottavuus, ratkaisu, kappaletta per henkilötyövuosi	Tavoite*	Toteuma				
		2017–2019 liukuva keskiarvo	2018–2020 liukuva keskiarvo	2020	2019	2018
Kantelut				66	75	72
Alkoholiluvat	327	337		313	317	381
Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat	10	10		10	10	10
Sosiaali- ja terveydenhuollon luvat	103	106		109	105	103
- Sosiaalihuollon luvat				61	60	54
- Terveydenhuollon luvat				129	127	130

* Tulosopimuksessa asetettu tavoite: kolmen vuoden liukuva keskiarvo suurempi kuin edellisen kolmen vuoden liukuva keskiarvo (ympäristöluvat, alkoholiluvat ja sote-luvat yhteensä)

Taulukko 1.4.2 Toiminnan tuottavuuden perustiedot

Tuottavuus, kappalemäärät ja henkilötyövuodet	Toteuma 2020		Toteuma 2019		Toteuma 2018	
	kpl	htv	kpl	htv	kpl	htv
Kantelut	3 817	58	3 761	50	3 240	45
Alkoholiluvat	8 617	27	9 919	31	12 810	34
Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat	1 060	105	1 132	109	1 143	110
Sosiaali- ja terveydenhuollon luvat	1 573	14	1 596	15	1 519	15
- Sosiaalihuollon luvat	258	4	303	5	270	5
- Terveydenhuollon luvat	1 315	10	1 293	10	1 233	9

Taulukko 1.4.3 Toiminnan tuottavuuden tunnusluvut aluehallintovirastoittain

Tuottavuus, ratkaisu, kappaletta per henkilötyövuosi	Etelä-Suomi		Lounais-Suomi		Itä-Suomi		Länsi- ja Sisä-Suomi		Pohjois-Suomi		Lappi	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Kantelut	57	62	60	81	77	87	99	99	66	82	53	48
Alkoholiluvat	341	341	288	326	223	232	408	304	199	344	303	334
Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat	12	13			9	8	11	11	7	7		
Sosiaali- ja terveydenhuollon luvat	100	87	127	118	152	166	105	105	147	189	85	91
- Sosiaalihuollon luvat	64	38	43	68	62	66	57	90	114	113	54	72
- Terveydenhuollon luvat	110	109	185	138	269	320	125	112	159	225	110	97

Lähde: Kappalemäärät: USPA ja vastualueiden erillisseuranta, työajan käyttötiedot: Kieku

1.4.2 Toiminnan taloudellisuus

Toiminnan taloudellisuudella tarkoitetaan kustannusten ja tehtyjen ratkaisujen välistä suhdelukua eli sitä minkä verran kustannuksia jonkin suorituksen tuottaminen on keskimäärin aiheuttanut. Tulossopimuksessa määritettiin tavoite ympäristöluville, alkoholiluvuille ja sosiaali- ja terveydenhuollon luvuille. Tavoitteen mukaan kolmen vuoden liukuvan keskiarvon tulisi olla pienempi kuin edellisen kolmen vuoden liukuvan keskiarvon.

Tavoite toteutui alkoholiluvuissa, joissa keskimääräinen kustannus suoritteelle laski 43 eurolla, ja sosiaali- ja terveydenhuollon luvuissa, joissa keskimääräinen kustannus pieneni 59 euroa. Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisissa luvuissa taloudellisuus heikkeni reilulla 220 eurolla 10 980 euroon. Toiminnan taloudellisuus kuitenkin parani vuodesta 2019 ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisissa luvuissa. Vuonna 2020 keskimääräinen kustannus oli 10 946 euroa ja vuonna 2019 keskimääräinen kustannus oli 11 004 euroa.

Kanteluille ei asetettu tavoitetta taloudellisuuden osalta. Keskimääräinen kustannus nousi vuodesta 2019 vuoteen 2020 noin 130 eurolla ollen kuitenkin alemmalla tasolla kuin vuonna 2018. Kanteluiden käsittelyn resursseista hieman yli 80 prosenttia kohdistui sosiaali- ja terveydenhuollon kanteluihin. Tehdyt kanteluratkaisut ja niihin käytetyt kustannukset ovat nousseet viime vuosina.

Taulukko 1.4.4 Toiminnan taloudellisuuden tunnusluvut

Taloudellisuus, kustannus, euroa per ratkaisu	Tavoite	Toteuma			
Seurantakohde	2017–2019 liukuva keskiarvo	2018–2020 liukuva keskiarvo	2020	2019	2018
Kantelut			1 699	1 565	1 752
Alkoholiluvat	393	350	325	411	315
Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat	10 754	10 980	10 946	11 004	10 991
Sosiaali- ja terveydenhuollon luvat	2 135	2 076	2 169	1 959	2 100
- Sosiaalihuollon luvat			5 304	3 164	3 663
- Terveydenhuollon luvat			1 554	1 677	1 737

* Tulossopimuksessa asetettu tavoite: kolmen vuoden liukuva keskiarvo pienempi kuin edellisen kolmen vuoden liukuva keskiarvo (ympäristöluvut, alkoholiluvat ja sote-luvat yhteensä)

Taulukko 1.4.5 Toiminnan taloudellisuuden perustiedot

Taloudellisuus	Toteuma 2020		Toteuma 2019		Toteuma 2018	
	euroa	kpl	euroa	kpl	euroa	kpl
Kokonaiskustannukset ja kapalemäärät						
Kantelut	6 483 574	3 817	5 884 845	3 761	5 678 090	3 240
Alkoholiluvat	2 802 022	8 617	4 075 601	9 919	4 040 321	12 810
Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat	11 602 673	1 060	12 456 801	1 132	12 562 397	1 143
Sosiaali- ja terveydenhuollon luvat	3 411 460	1 573	3 126 962	1 596	3 189 652	1 519
- Sosiaalihuollon luvat	1 368 558	258	958 665	303	1 047 665	286
- Terveydenhuollon luvat	2 042 903	1 315	2 168 297	1 293	2 141 987	1 233

Taulukko 1.4.6 Toiminnan taloudellisuuden tunnusluvut aluehallintovirastoittain

Taloudellisuus, kustannus, euroa per ratkaisu	Etelä-Suomi		Lounais-Suomi		Itä-Suomi		Länsi- ja Sisä-Suomi		Pohjois-Suomi		Lappi	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Seurantakohde												
Kantelut	1 905	1 757	1 799	1 459	1 568	1 370	1 100	1 111	1 768	1 539	2 573	3 240
Alkoholiluvat	289	374	338	376	537	555	232	454	515	404	428	417
Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat	9 361	8 174			11 709	17 342	9 827	10 232	16 667	16 604		
Sosiaali- ja terveydenhuollon luvat	2 467	2 164	2 488	1 957	1 652	1 529	1 746	1 703	1 541	1 836	2 770	3 052
- Sosiaalihuollon luvat	6 827	5 158	9 701	2 649	3 596	2 792	3 539	1 895	2 422	1 806	3 856	3 651
- Terveydenhuollon luvat	1 759	1 682	1 319	1 819	1 063	1 131	1 412	1 633	1 313	1 843	2 315	2 913

Lähde: Kpl-määrät USPA ja vastuualueiden erillis seuranta, työajan käyttötiedot: Kieku, euromäärät: Kieku/kustannuslaskenta

Työajan jakautuminen ja toiminnan kustannukset

Kuvioissa 1.4.1-1.4.4 esitetään sijaissuureina työajan ja kustannusten jakautumiset toimintoittain ja substanssitehtävittäin. Työaikajakaumat sisältävät aktiivisen työajan osuuden ja toimintojen kustannuksiin on vyörytetty yhteiskustannukset.

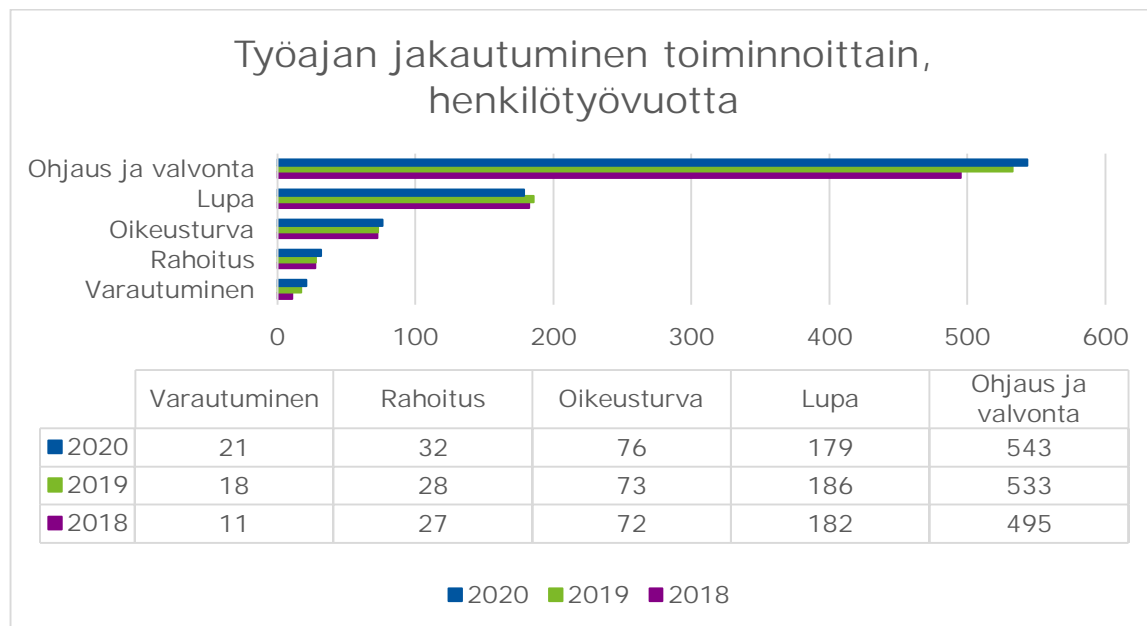
Työajan jakautumiseen vuonna 2020 vaikutti merkittävästi koronatilanteen hoito, johon käytettyä työaikaa on seurattu siihen tarkoitetulla seurantakoodilla. Kokonaisuudessaan seurantakoodille kohdistettiin työaikaa 39 henkilötyövuotta. Koronatilanteen hoitoon käytettiin eniten aikaa Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat - vastuualueella, jossa koronatilanteen hoitoon kohdistui 23 henkilötyövuotta.

Koronatilanteen hoidosta merkittävä osuus kohdistui sosiaali- ja terveydenhuollon substanssitehtäville. Tämä käy ilmi työajan jakautumisen suhteellisissa osuuksissa, joissa sosiaali- ja terveydenhuollon substanssitehtäville kohdistetun työajan osuus nousi 16,1 prosenttiyksiköstä 18,3 prosenttiyksikköön. Ympäristölupiin käytetyn työajan suhteellinen osuus pieneni 0,7 prosenttiyksikköä.

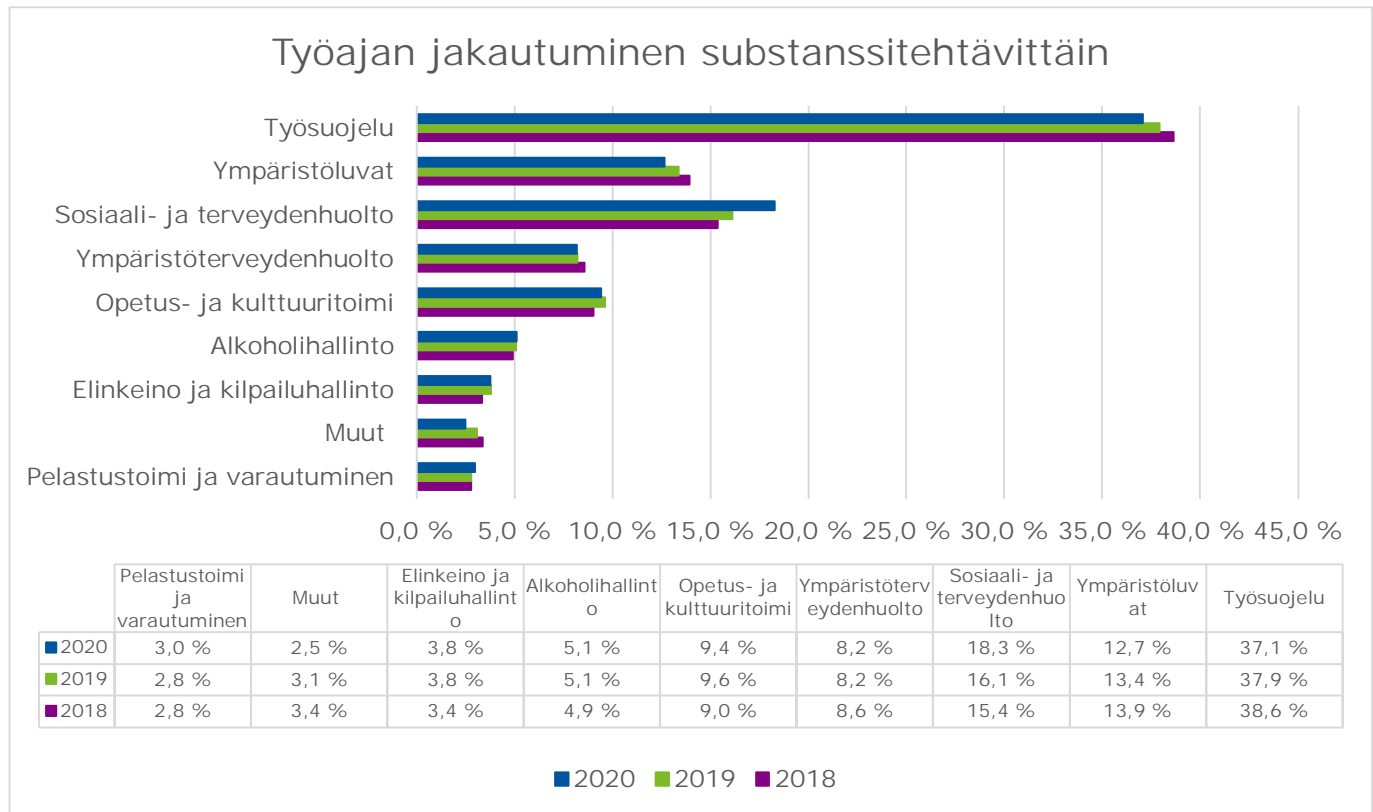
Muutokset työajan jakautumisessa heijastuvat suoraan myös toiminnan kustannuksiin. Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset kasvoivat lähes kolmella miljoonalla eurolla 18,2 miljoonaan euroon. Kasvua oli myös pelastustoimen ja varautumisen kustannuksissa, joiden substanssitehtävien laskennalliset kustannukset nousivat 3,7 miljoonasta eurosta 4,2 miljoonaan euroon. Kuten sosiaali- ja terveydenhuollon osalta, niin koronatilanteen hoito selittää kustannusten nousua myös pelastustoimen ja varautumisen kohdalla. Pelastustoimi ja varautuminen - vastuualueella koronatilanteen hoitoon kohdistettiin työaikaa 5,5 henkilötyövuotta.

Toiminnoittain tarkasteltuna merkittävin muutos oli lupiin kohdistuneiden kustannusten pieneneminen lähes kahdella miljoonalla eurolla. Yksityisten sosiaalipalveluiden vuosimaksut, yksityisen terveydenhuollon vuosimaksut ja alkoholivalvonnan vuosimaksut muuttuivat vuoden 2020 alussa bruttobudjetoiduiksi tuotoksi, jolloin ne samassa yhteydessä siirtyivät pois aluehallintoviraston toimintamomentilta momentille 11.19.09 Muut verotulot. Näin ollen edellä mainittujen toimintojen kustannukset eivät ole mukana enää lupatoiminnan kustannuksissa. Pelkästään alkoholivalvontaan kohdistui vuonna 2020 kustannuksia 1 150 000 euroa.

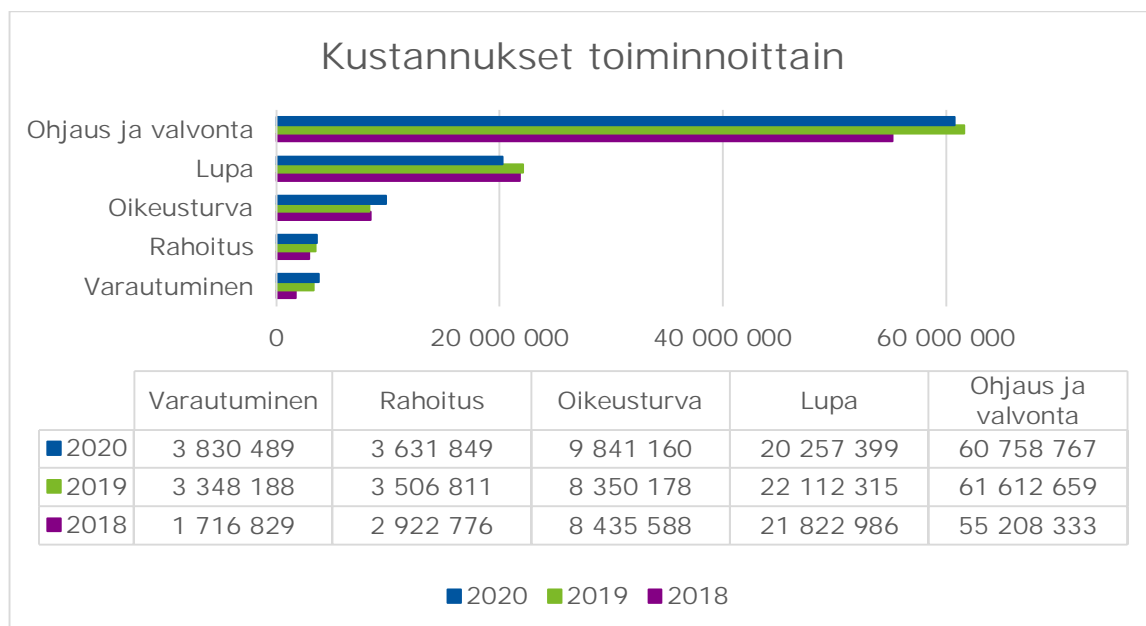
Kuvio 1.4.1 Työajan jakautuminen toiminnoittain vuosina 2018–2020

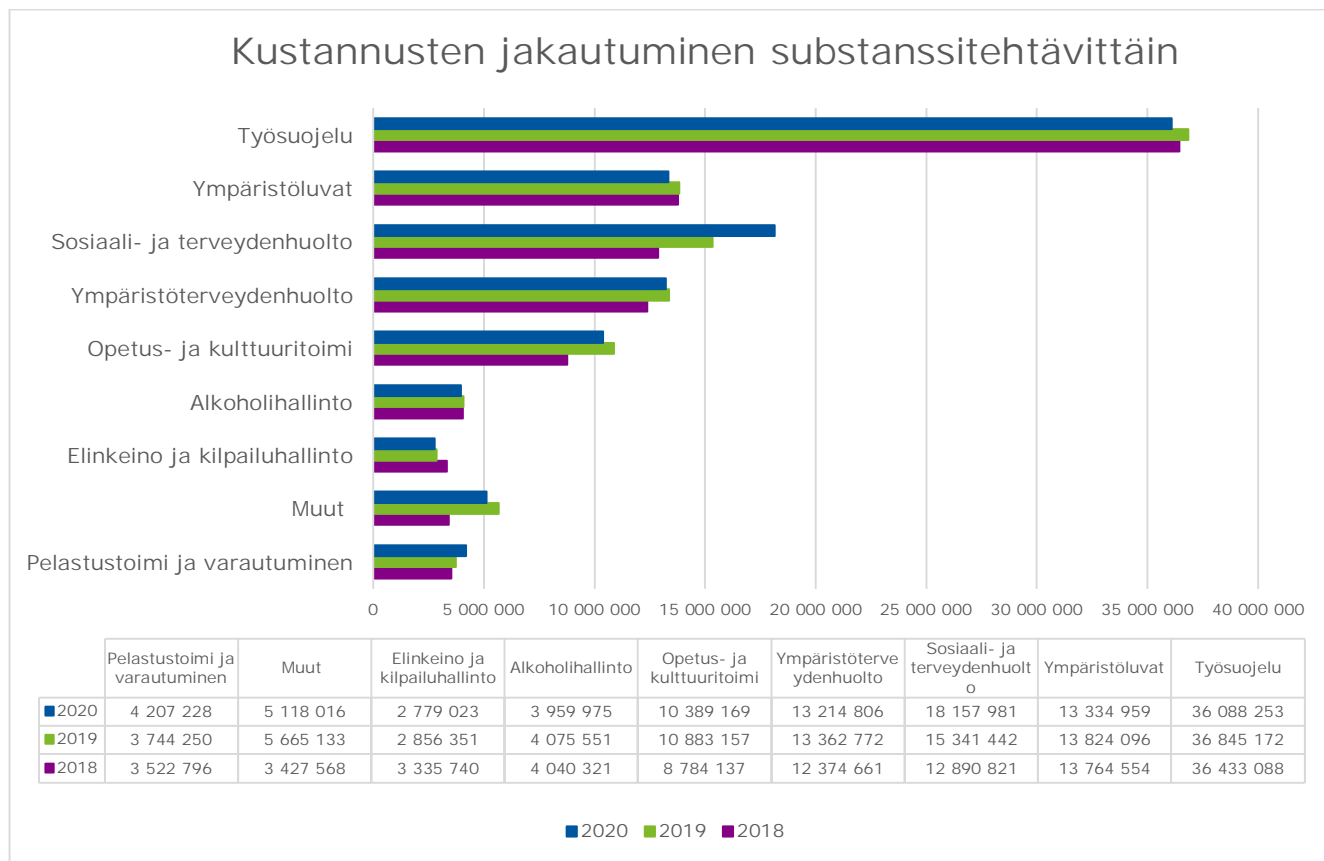
Kuvio 1.4.2 Työajan jakautuminen substanssitehtävillä vuosina 2018–2020

Kuvio 1.4.3 Kustannukset toiminnoittain vuosina 2018–2020

Kuvio 1.4.4 Kustannukset substanssitehtävittäin vuosina 2018–2020

1.4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Vuonna 2020 aluehallintoviraston julkisoikeudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 53,2 prosenttia. Kustannusvastaavuus laski selvästi vuodesta 2019, jolloin kustannusvastaavuus oli 65,7 prosenttia. Lasku oli odotettu, sillä yksityisten sosiaalipalveluiden vuosimaksut, yksityisen terveydenhuollon vuosimaksut ja alkoholivalvonnan vuosimaksut muuttuivat vuoden 2020 alussa bruttobudjetoiduiksi tuotoiksi, jolloin ne samassa yhteydessä siirtyivät pois aluehallintoviraston toimintamenomomentilta. Kaikki edellä mainitut suoritteet olivat vuonna 2019 ylikatteellista toimintaa eli niiden tuotot ylittivät niille kohdistuneet kustannukset. Näin ollen niiden poistuminen nettobudjetoiduista tuotoista heikensivät kustannusvastaavuutta. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuustavoite oli 60 prosenttia.

Aluehallintovirastojen julkisoikeudelliset tuotot olivat viime vuonna noin 10,8 miljoonaa euroa. Tuotot laskivat vuodesta 2019 lähes neljällä miljoonalla eurolla. Eroa selittää edellä kuvattu budjetointitavan muutos, sillä alkoholihallinnon nettobudjetoitavat tuotot laskivat noin 3,5 miljoonaa euroa, sosiaalipalveluiden tuotot 0,1 miljoonaa euroa ja terveydenhuollon tuotot laskivat 0,6 miljoonalla eurolla. Tuottojen pieneminen oli pitkälti vuosi sitten arvioidun mukainen. Osaltaan tuottojen vähenemistä selittää vireille tulleiden alkoholilupa-asioiden määrän pieneminen. Vireille tulleiden alkoholilupa-asioiden määrä väheni 12,7 prosenttia verrattuna vuoteen 2019.

Yksityisten sosiaalipalveluiden ja terveydenhuollon vuosimaksut palaavat uuden maksuasetuksen mukaisesti nettobudjetoinnin piiriin vuoden 2021 alusta. Sillä tulee olemaan positiivinen vaikutus vuoden 2021 kustannusvastaavuuksiin.

Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten lupien kustannusvastaavuuden aleveva trendi pysähtyi ja kustannusvastaavuus parani 45,4 prosenttiin vuoden takaisesta 36,2 prosentista. Ympäristölupien tuotot ylittivät budjetoidun ja nousivat vuoden 2019 tasosta yli 750 000 eurolla noin 5,3 miljoonaan euroon. Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset luvat kuuluvat alennetun omakustannusarvon piiriin, jolloin niille asetettu kustannusvastaavuuden tavoitetaso on 50 prosenttia.

Kustannuslaskentamallissa tehtiin muutos vuonna 2020. Vuodesta 2019 poiketen substanssivastuualueiden tukitoiminnoille kohdennetut henkilöstökustannukset vyörytettiin suoraan substanssitoiminnoille, kun ne aiemmin vyörytettiin ensiksi tukitoiminnoille ja sieltä substanssitoiminnoille. Muutoksella ei ole vaikutusta kustannusten kokonaisuuteen ja sitä kautta kustannusvastaavuuksiin vaan ainoastaan kustannusten jakautumiseen erilliskustannuksiin ja yhteiskustannuksiin.

Taulukko 1.4.7 Maksullisen julkisoikeudellisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma aluehallintovirastot yhteensä

JULKI SOI KEUDELLISET SUORITTEET	2020			2019			2018		
	Yhteensä*	Ympäristö-luvat	Muut	Yhteensä*	Ympäristö-luvat	Muut	Yhteensä*	Ympäristö-luvat	Muut
	TUOTOT								
Toiminnan tuotot	10 784 555	5 269 268	5 515 287	14 520 013	4 505 830	10 014 183	13 637 849	4 757 307	8 880 542
KUSTANNUKSET									
Erilliskustannukset									
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	29 791	17 647	12 144	35 337	18 195	17 142	52 539	36 098	16 441
Henkilöstökustannukset	14 670 296	8 550 415	6 119 880	14 581 865	8 289 385	6 292 481	14 093 807	8 058 698	6 035 109
Vuokrat	13 565	3 984	9 580	24 755	10 636	14 120	26 759	13 217	13 542
Palvelujen ostot	299 992	166 817	133 174	423 357	248 737	174 621	404 365	236 887	167 478
Muut kulut	101 625	31 784	69 841	267 234	103 568	163 666	269 170	112 198	156 972
Yhteensä	15 115 269	8 770 649	6 344 620	15 332 548	8 670 520	6 662 028	14 846 640	8 457 098	6 389 542
KÄYTTÖJÄÄMÄ	-3 890 953	-3 501 380	-389 573	-812 535	-4 164 690	3 352 155	-1 208 791	-3 699 791	2 491 000
Osuus yhteiskustannuksista									
Tukitoiminnot	1 286 704	721 098	565 606	2 548 469	1 431 877	1 116 592	2 478 767	1 407 845	1 070 922
Poistot	250	0	250	283	0	283	5 450	3 137	2 313
Korot	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut yhteiskustannukset	3 855 176	2 110 927	1 744 249	4 231 014	2 354 405	1 876 610	4 492 128	2 694 316	1 797 812
Yhteensä	5 142 130	2 832 025	2 310 106	6 779 766	3 786 281	2 993 485	6 976 345	4 105 298	2 871 047
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	20 257 399	11 602 673	8 654 726	22 112 315	12 456 801	9 655 513	21 822 985	12 562 397	9 260 589
YLIJÄÄMÄ(+)/ ALIJÄÄMÄ (-)	-9 472 844	-6 333 405	-3 139 439	-7 592 302	-7 950 971	358 670	-8 185 137	-7 805 091	-380 047
KUSTANNUSVASTAAVUUS-%	53,2 %	45,4 %	63,7 %	65,7 %	36,2 %	103,7 %	62,5 %	37,9 %	95,9 %

Lisäksi tulossopimuksessa seurataan erikseen kustannusvastaavuuksien kehitystä alkoholilupien, sosiaali- ja terveydenhuollon maksullisten suoritteiden, elinkeinovalvonnan maksullisten suoritteiden ja yksityisen varhaiskasvatustoiminnan rekisteröintien osalta.

Alkoholilupien kustannusvastaavuus heikkeni 128,3 prosentista 44,7 prosenttiin vuodesta 2019. Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteenlaskettu maksullisten suoritteiden kustannusvastaavuus laski puolestaan 110,5 prosentista 82,9 prosenttiin. Kustannusvastaavuuksien heikentymistä selittää osaltaan aiemmin kuvattu muutos vuosimaksujen budjetoinnissa ja käsittelyssä. Vuonna 2020 alkoholilupa-asiointia tuli vireille 1 278 lupa-asiaa vähemmän kuin edellisellä vuotena. Asioiden määrä väheni 12,7 prosenttia verrattuna vuoteen 2019.

Elinkeinovalvonnan tulot nousivat noin 150 000 eurolla ja kustannusvastaavuus parani 4,1 prosenttiyksiköllä 85,1 prosenttiin. Yksityisen varhaiskasvatustoiminnan rekisteröintien kustannusvastaavuus nousi 111,0 prosenttiin vuoden takaisesta 100,7 prosentista.

Ympäristö- ja vesilupien ratkaistuihin hakemusasioihin sitoutui 89,4 henkilötyöpäivää yhtä käytössä olevaa henkilötyövuotta kohti. Tunnusluvun arvo nousi noin 15 prosenttia vuoteen 2019 verrattuna. Muutosta selittää ratkaistuihin hakemusasioihin sitoutunut pienempi henkilöresurssien määrä vuonna 2019.

Taulukko 1.4.8 Tulossopimuksessa seurattavat tuottavuuden ja kustannusvastaavuuden osa-alueet

Mittari	Virastojen yhteinen tavoite 2020	Virastojen yhteinen toteuma 2020	Virastojen yhteinen toteuma 2019	Virastojen yhteinen toteuma 2018
Alkoholiluvat, kustannusvastaavuus, % (TAE2020)	Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus paranee	44,7 %	128,3 %	118,0 %
Sosiaali- ja terveydenhuollon maksulliset suoritteet, kustannusvastaavuus, % (TAE2020)	Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus paranee	82,9 %	110,5 %	99,0 %
Elinkeinovalvonnan maksulliset suoritteet, kustannusvastaavuus, %	Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus paranee	85,1 %	81,0 %	43,6 %
Yksityisen varhaiskasvatustoiminnan rekisteröinti, % kustannusvastaavuus	Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus paranee	111,0 %	100,7 %	121,2 %
Ympäristö- ja vesiluvat: vuoden aikana ratkaistuihin hakemusasioihin sitoutunut työmäärä/käytössä oleva henkilömäärä vuodessa (htp/htv)	Toimintamme tuottavuus ja maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus paranevat	89,4	77,5	88,9

1.4.4 Yhteisrahoitteen toiminnan kustannusvastaavuus

Aluehallintovirastoilla ei ollut yhteisrahoitteista toimintaa vuonna 2020.

1.5 Tuotokset ja laadunhallinta

Aluehallintovirastot kuvaavat palvelukykyä ja laatua yhteisten palvelutavoitteiden toteutumisenä sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden määrinä. Eräiden suoritteiden ja julkishyödykkeiden osalta esitetään vireille tulleiden, vireillä olevien, ratkaistujen ja aikaansaattujen asioiden määriä. Palvelukykyä on kuvattu käsittelyaikojen keskiarvoina ja mediaaneina vuosilta 2018–2020. Tietolähteinä on käytetty aluehallintovirastojen USPA-asianhallintajärjestelmää, Valviran alkoholielinkeinorekisteriä (Allu-järjestelmä), aluehallintovirastojen Johdon raportointia (Tableau), aluehallintovirastojen vastuualueitten erillisseurantoja ja vuosien 2018–2019 tilinpäätöstietoja. Työsuojelun suoritteiden määrät esitetään omana kokonaisuutena.

Tuotoksien ja laadunhallinnan näkökulmista määritellyt mittarit muuttuivat aluehallintovirastojen ja ohjaavien ministeriöiden välisessä tulossopimuksessa vuodelle 2020. Siten seurantatietoa ei voi täysin esittää kahdelta edelliseltä vuodelta. Näiden mittareiden tavoitteiden toteumia on analysoitu tarkemmin vastuualueittain luvussa 1.2 Tuloksellisuus. Koronatilanteesta mahdollisesti aiheutuneita vaikutuksia toteutuneisiin suorittemääriin ja käsittelyaikoihin on analysoitu samassa luvussa.

1.5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Aluehallintovirastoihin vuonna 2020 vireille tulleiden valvonta-asioiden määrät vähenivät hieman edellisestä vuodesta. Laskua oli 1,6 prosenttia. Asioiden kokonaismäärä oli 5 167 kappaletta, joka on 82 asiaa vähemmän kuin vuonna 2019. Vuonna 2019 asioiden määrät nousivat 36,7 prosenttia vuodesta 2018. Vuonna 2020 käsiteltyjen valvonta-asioiden määrä nousi 15,1 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. Käsiteltyjen asioiden kokonaismäärä vuonna 2020 oli 4 922, joka on 645 asiaa enemmän kuin edellisenä vuotena. Vuonna 2019 asioiden määrässä oli nousua 17,6 prosenttia verrattuna vuoteen 2018. Vuoden lopussa valvonta-asioita oli vireillä 2 994 kappaletta. Kokonaisuudessaan valvonta-asioita tuli vireille enemmän kuin aluehallintovirastot pystyivät käsittelemään saman vuoden aikana. Vuonna 2020 suurimmat määrät olivat elinkeinoasioissa, ympäristöterveydenhuollossa sekä sosiaalihuollon ohjaus ja valvonta-asioissa. Luvut eivät sisällä aluehallintovirastojen alkoholihallinnon ja työsuojelun valvonta-asioita.

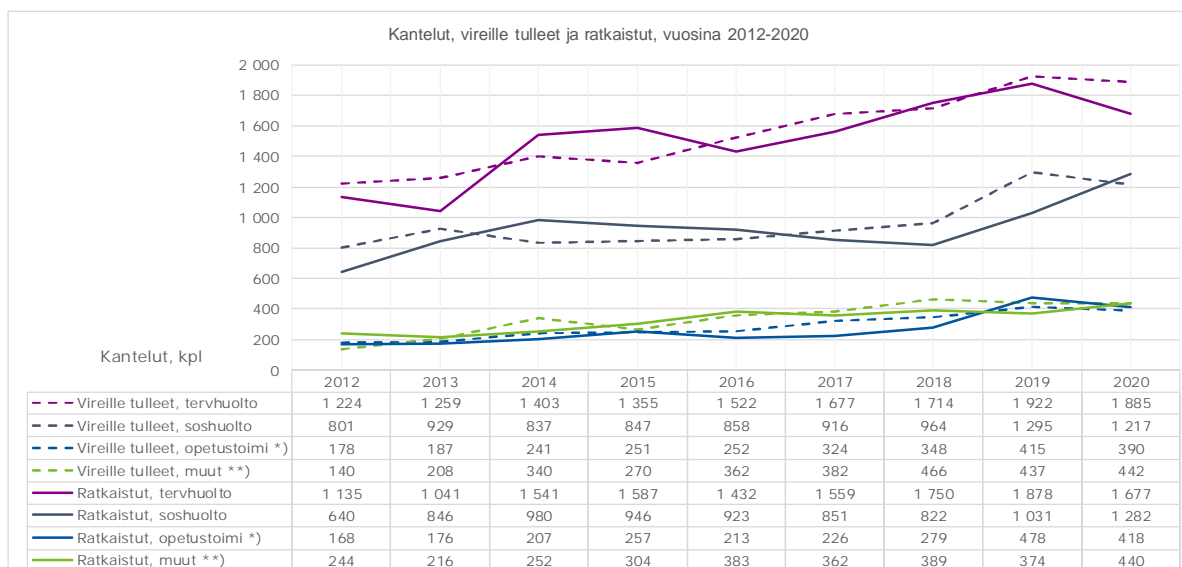
Aluehallintovirastoihin vuonna 2020 vireille tulleiden kanteluasioiden määrä väheni 3,3 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2019 kantelujen määrässä oli kasvua 16,5 prosenttia vuoteen 2018 verrattuna. Vuonna 2020 vireille tuli 3 934 kanteluasiaa, joka on 135 kantelua vähemmän kuin edellisenä vuotena. Kantelumäärät vähenivät edellisestä vuodesta neljässä aluehallintovirastossa 1,5–17,1 prosenttia ja nousivat kahdessa aluehallintovirastossa 1,6–10,9 prosenttia. Vuonna 2020 aluehallintovirastot ratkaisivat 3 817 kanteluasiaa. Ratkaistujen kantelujen kokonaismäärä nousi 1,5 prosenttia edellisestä vuodesta. Aluehallintovirastoittain tarkasteltuna määrät nousivat kolmessa virastossa 8,3–32,7 prosenttia. Vastaavasti määrät vähenivät kolmessa virastossa 9,2–22,4 prosenttia. Vuonna 2019 aluehallintovirastot ratkaisivat 3 761 kantelua ja vuonna 2018 taas 3 240 kantelua. Vuonna 2020 vireille tulleiden kantelujen määrä oli 3,1 prosenttia enemmän kuin samana vuonna ratkaistujen kantelujen määrä. Kantelujen osalta suurimmat määrät olivat terveyden- ja sosiaalihuollon

kanteluasioissa vuosina 2018–2020. Kokonaisuudessaan kanteluja tuli vireille enemmän kuin aluehallintovirastot pystyivät ratkaisemaan saman vuoden aikana.

Vuoden 2020 lopussa oli vireillä 2 575 kantelua. Vireillä olevien kantelujen määrä nousi 5,1 prosenttia vuoteen 2019 verrattuna. Vuoden 2019 lopussa oli vireillä 2 450 kantelua ja vuoden 2018 lopussa 2 151 kantelua. Terveystenhuollon kantelujen määrä nousi 24,4 prosenttia vuodesta 2019. Sosiaalihuollon kantelut vähenivät 3,0 prosenttia. Opetus- ja kulttuuritoimen sekä varhaiskasvatuksen kantelut vähenivät 12,2 prosenttia. Myös muiden kantelujen määrä väheni yhteensä 15,9 prosenttia vuodesta 2019. Muihin kanteluasioihin lukeutuvat hallinto- ja kunnalliskantelut sekä pelastustointa, poronhoitoa ja ympäristöterveydenhuoltoa koskevat kantelut. Lisäksi mukaan tulivat saavutettavuutta koskevat kantelut uusina kanteluasioina vuonna 2020.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä varhaiskasvatuksen muistutusmenettelyyn siirrettyjen kantelujen hyödyntämisen prosenttiosuus oli 26,9 prosenttia (856 kappaletta) vuonna 2020. Aluehallintovirastojen kesken oli suuria vaihteluja siirroissa, suhteellinen osuus vaihteli 20,0–39,0 prosenttia.

Kuvio 1.5.1 Aluehallintovirastojen vireille tulleet ja ratkaistut kantelut vuosilta 2012–2020

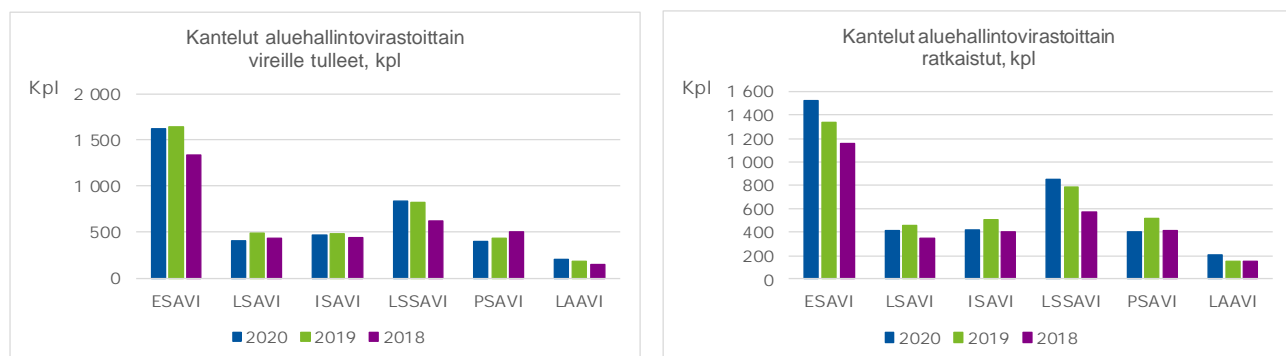

Lähde: USPA

*) opetus- ja kulttuuritoimen kantelut, varhaiskasvatuspalveluja koskevat kantelut (v. 2018-2019)

**) hallintokantelut, kunnalliskantelut, pelastustoimen kantelut, ympäristöterveydenhuollon kantelut, poronhoitoa koskevat kantelut, saavutettavuuskantelut (v. 2020)

Kuvio 1.5.2 Kantelut aluehallintovirastoittain, vireille tulleet ja ratkaistut vuosina 2018–2020

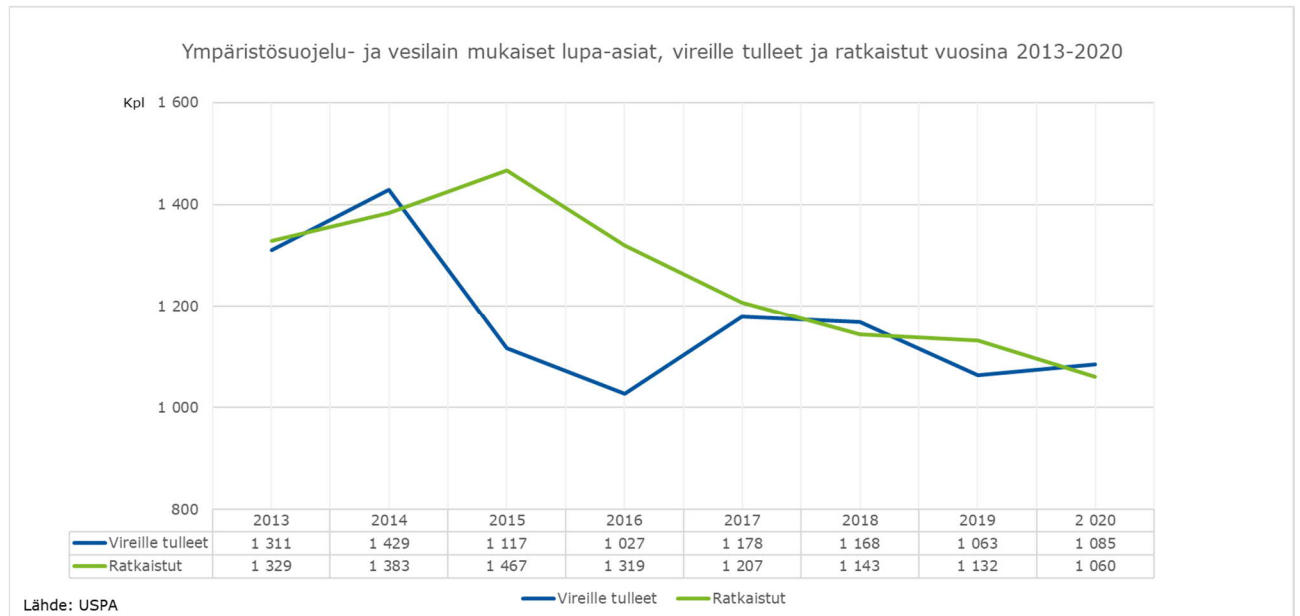

Lähde: USPA

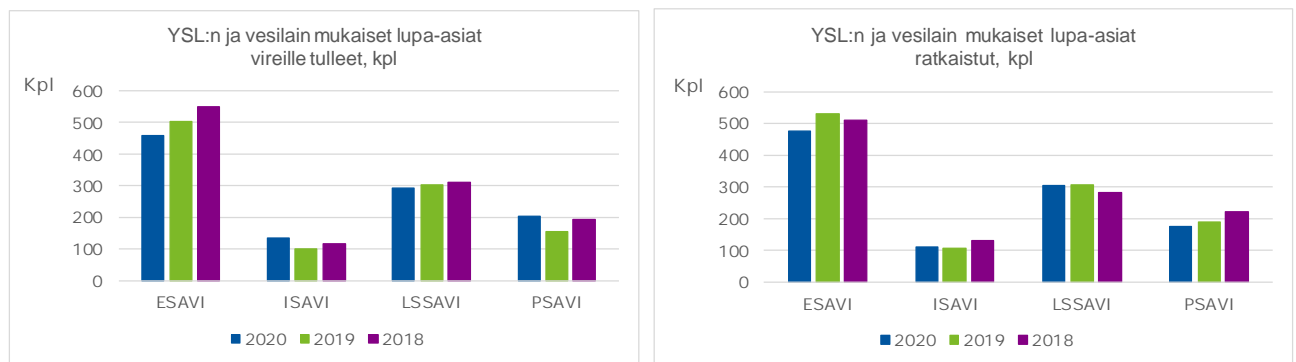
Vuonna 2020 opetus- ja kulttuuritoimen oikaisuvaatimuksia ja lausuntoja tuli vireille 712 kappaletta. Vireille tulleiden asioiden määrä väheni 4,3 prosenttia vuoteen 2019 verrattuna. Aluehallintovirastoittain tarkasteltuna vireille tulleiden määrä nousi neljässä virastossa 3,1–26,1 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Vastaavasti määrä väheni kahdessa aluehallintovirastossa 22,4–35,7 prosenttia. Aluehallintovirastot ratkaisivat opetus- ja kulttuuritoimen oikaisuvaatimuksia ja lausuntoja 721 kappaletta vuonna 2020 eli hieman vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vuonna 2019 aluehallintovirastot ratkaisivat 734 asiaa ja vuonna 2018 taas 717. Asioita oli vuoden 2020 lopun tilanteessa vireillä 43 kappaletta, joka oli 6 prosenttia vireille tulleiden oikaisuvaatimusten ja lausuntojen määrästä. Käsittelytilannetta voidaan pitää hyvänä.

Neljä aluehallintovirastoa (Etelä-Suomi, Itä-Suomi, Länsi- ja Sisä-Suomi ja Pohjois-Suomi) käsittelevät ympäristönsuojelulain (YSL) ja vesilain mukaisia lupa-asioita, joita vuonna 2020 tuli vireille 1 085. Se oli 2,1 prosenttia (22 kappaletta) enemmän kuin edellisenä vuonna. Vuonna 2019 vireille tuli 1 063 lupa-asiaa ja vuonna 2018 taas 1 168. Sähköisen asiointin kautta vireille tuli 191 asiaa, joka on 17,6 prosenttia kaikista vireille tulleista lupa-asioista. Ympäristönsuojelu- ja vesilain mukaisia lupa-asioita ratkaistiin 1 060 kappaletta vuonna 2020. Ympäristönsuojelulain mukaisia lupa-asioita oli 637 kappaletta ja vesilain mukaisia 423. Lupapäätöksiä tehtiin 6,4 prosenttia eli 72 kappaletta vähemmän kuin vuonna 2019. Vuonna 2018 ratkaistiin 1 143 lupa-asiaa. Vuoden 2020 lopussa oli vireillä 1 018 lupa-asiaa, joka oli 47 asiaa enemmän kuin edellisen vuoden lopussa.

Kuvio 1.5.3 Aluehallintovirastojen ympäristönsuojelu- ja vesilain mukaiset lupa-asiat, vireille tulleet ja ratkaistut vuosina 2013–2020

Kuvio 1.5.4 Ympäristönsuojelu- ja vesilain mukaiset lupa-asiat aluehallintovirastoittain, vireille tulleet ja ratkaistut vuosina 2018–2020

Vuonna 2020 alkoholilupa-asioita tuli vireille 1 278 lupa-asiaa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Asioiden määrä väheni 12,7 prosenttia verrattuna vuoteen 2019. Vuoden 2020 vireille tulleiden alkoholilupa-asioiden määrät laskivat kaikissa aluehallintovirastoissa 8,2–25,4 prosenttia. Vireille tulleiden lupa-asioiden kappalemäärät olivat 8 755 kappaletta vuonna 2020, 10 033 kappaletta vuonna 2019 ja 12 777 kappaletta vuonna 2018. Aluehallintovirastot antoivat 8 617 alkoholilupa-ratkaisua vuonna 2020. Vuonna 2019 vastaava luku oli 9 919 ratkaisua ja vuonna 2018 taas 12 810. Verrattuna vuoteen 2019 luparatkaisujen määrä laski 1 302 kappaaleella eli 13,1 prosentilla. Laskua oli kaikissa aluehallintovirastoissa 7,4-25,0 prosenttia. Vuoden 2020 lopussa oli vireillä 94 lupahakemusta, joka oli 1,1 prosenttia vireille tulleiden hakemusten määrästä. Alkoholilupa-asioiden käsittelytilannetta voidaan pitää hyvänä. Vuoden 2018 lupa-

asioiden kappalemäärissä näkyy samana vuonna voimaan tullut uusi alkoholilaki. Vuoden 2018 lakiuudistus mahdollisti muun muassa vähittäismyyntiluvanhaltijoille alkoholijuomien myynnin 1.1.2018 alkaen luvan saaneissa vähittäismyyntipaikoissaan koskien kaikkia korkeintaan 5,5 prosentin vahvuisia alkoholijuomia.

Yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien vireille tulleiden lupa-asioiden määrä nousi 5,9 prosenttia vuodesta 2019. Yksityisen sosiaalihuollon palveluntuottajia koskevia lupa-asioita tuli vireille 10,1 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2019. Yksityisen terveydenhuollon palveluntuottajia koskevia lupa-asioita tuli vireille 9,6 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuotena. Vuonna 2020 vireille tuli 1 626 lupa-asiaa. Vuonna 2019 vastaava luku oli 1 535 lupa-asiaa ja vuonna 2018 taas 1 606. Vuonna 2020 aluehallintovirastot ratkaisivat yksityisen sosiaalihuollon palveluntuottajia koskevia lupa-asioita 258 kappaletta ja yksityisen terveydenhuollon palveluntuottajia koskevia lupa-asioita 1 315. Verrattuna edelliseen vuoteen aluehallintovirastot ratkaisivat sosiaalihuollon palveluntuottajia koskevia lupa-asioita 14,9 prosenttia vähemmän ja yksityisen terveydenhuollon palveluntuottajia koskevia lupa-asioita 1,7 prosenttia enemmän. Vuoden 2020 lopussa oli vireillä 59 sosiaalihuollon ja 216 terveydenhuollon yksityisen palveluntuottajan lupa-asiaa. Vuoden 2020 lopussa vireillä olevien yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajia koskevien lupa-asioiden määrä nousi 52 kappaletta verrattuna vuoden 2019 lopun tilanteeseen.

Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelunantajien rekisteröintiin liittyviä lupa-asioita tuli vireille 652 kappaletta vuonna 2020, 666 kappaletta vuonna 2019 ja 504 kappaletta vuonna 2018. Vuonna 2020 aluehallintovirastot ratkaisivat rekisteröintiasioita lähes saman verran kuin niitä tuli vireille. Ratkaistuja asioita oli 648 kappaletta vuonna 2020, 948 kappaletta vuonna 2019 ja 379 kappaletta vuonna 2018. Vuoden 2020 lopussa oli vireillä 67 rekisteröintiasiaa.

Työsuojelu

Vuonna 2020 aluehallintovirastot tekivät edellisvuosiin verrattuna vähemmän tarkastuksia covid-19-pandemian takia. Aluehallintovirastot antoivat suhteellisesti vähemmän velvoitteita kahdesta syystä:

- aluehallintovirastot eivät voineet tehdä työpaikkatarkastuksia osan aikaa vuodesta
- aluehallintovirastot joutuivat rajoittamaan tarkastusten laajuutta pandemian vuoksi.

Lupa- ja pätevyyshakemusten määrät kasvoivat edellisvuosiin verrattuna. Valta-kunnalliseen puhelinpalveluun tuli lähes saman verran puheluita kuin aiempänä vuotena. Verkkosivuston käyttö kasvoi vuonna 2020 merkittävästi, kuten myös jokaisena vuotena viimeisen neljän vuoden aikana.

Taulukko 1.5.1 Työsuojelun suoritteet vuosina 2017–2020

Suorite/julkishyödyke	2020	2019	2018	2017	Tietolähde
Työsuojelun kokonaistarkastusmäärä, kpl	14 590	23 900	26 420	27 772	Vera
Työsuojelu - työnantajille annetut toimintaohjeet (vähäinen haitta), kpl	26 243	51 223	58 766	60 957	Vera
Työsuojelu - työnantajille annetut kehotukset (vähäistä suurempi haitta tai vaara), kpl	4 108	7 211	7 567	8 106	Vera
Työsuojelu - käsitellyt lupa- ja pätevyyshakemukset, kpl	1 043	889	858	-	Vastuualue

Taulukko 1.5.2 Työsuojelun suoritteet vuosina 2017–2020, valtakunnallinen puhelinpalvelu ja verkkosivusto

Suorite/julkishyödyke	2020	2019	2018	2017	Tietolähde
Työsuojelu - valtakunnallisen puhelinpalvelun vastattujen puheluiden määrä, kpl					
Työsuhde Työympäristö Rakennusala	21 244	21 288	22 344	24 790	Vastuualue
Työsuojelu – verkkosivuston tyosuojelu.fi kävijämäärä					
Istunnot	2 269 891	1 953 192	1 730 407	1 261 545	Vastuualue
Käyttäjät	1 430 858	1 269 186	1 142 318	840 186	Vastuualue
Avatut sivut	3 791 333	3 363 063	3 051 589	2 440 704	Vastuualue

1.5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Aluehallintovirastot seuraavat palvelukykyä ja laatua yhteisten palvelutavoitteiden toteutumisena. Palvelukyvyn toteutumista ja laatua mitataan suoritteiden käsittelyaikoina (keskimääräinen käsittelyaika, mediaani) ja toiminnan kattavuus- ja toteutumisasteina. Vuonna 2020 aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualue (hake) toteutti asiakaspalautekyselyn sähköisesti.

Aluehallintovirastoille on asetettu kantelujen käsittelyn mediaaniajan tavoitteeksi alle 6 kuukautta vuosille 2020–2023. Viisi aluehallintovirastoa saavutti asetetun tavoitteen. Etelä-Suomen aluehallintovirasto ylitti asetetun tavoitteen noin 3 kuukaudella. Vuonna 2020 aluehallintovirastoissa kantelujen käsittelyn mediaani-aika oli 3,6 kuukautta ja keskimääräinen käsittelyaika oli 7,2 kuukautta. Käsittelyajat olivat samaa tasoa kuin kahtena edellisellä vuotena. Aluehallintovirastoit-tain tarkasteltuna kantelujen käsittelyn mediaaniajat vaihtelivat 1,0–9,1 kuukautta, kun taas keskimääräiset käsittelyajat vaihtelivat 4,1–9,2 kuukautta.

Vuonna 2020 yli vuoden vireillä olleiden kantelujen osuus kaikista vireillä olevista kanteluasioista oli 27,3 prosenttia. Tavoitetasona oli alle 5 prosenttia, jota aluehallintovirastot eivät saavuttaneet. Prosenttiosuudet vaihtelivat aluehallintovirastoittain 7,4–38,7 prosenttia. Suurin tavoitteen ylitys oli Lounais-Suomen aluehallintovirastossa. Asetettu tavoite oli uusi mittari vuoden 2020 tulossopimuksessa. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä varhaiskasvatuksen kantelujen käsittelyajoissa tulee huomioida muistutusmenettelyyn siirrettyjen kantelujen määrän vaihtelut aluehallintovirastoittain. Näiden suhteellinen osuus oli 26,9 prosenttia vireille tulleiden sosiaali- ja terveydenhuollon sekä varhaiskasvatuksen kantelujen määrästä. Eri aluehallintovirastojen kesken oli merkittäviä eroja siirrettyjen kantelujen prosenttiosuuksissa, jotka vaihtelivat 20,0–39,0 prosenttia.

Vuonna 2020 aluehallintovirastojen ympäristö- ja vesilupahakemuksissa keskimääräinen käsittelyaika hakemuksen vireille tulosta päätöksen antoon oli 12 kuukautta. Käsittelyajat vaihtelivat aluehallintovirastoittain 9,1–15,5 kuukautta. Pisin käsittelyaika oli Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa. Aluehallintovirastojen yhteinen käsittelyaika ei ole juurikaan muuttunut verrattaessa keskimääräistä käsittelyaikaa kahteen edelliseen vuoteen.

Ympäristönsuojelulain mukaisissa kaikissa lupa-asioissa mediaanikäsittelyaikatavoitteen saavuttivat Etelä-Suomen ja Itä-Suomen aluehallintovirastot. Tavoiteaika 12 kuukautta ylitettiin Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa 1,3 kuukaudella ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa 4,3 kuukaudella. Kokonaisuudessaan aluehallintovirastot saavuttivat asetetun tavoitteen mediaanikäsittelyajan ollessa 9,9 kuukautta. Vuosina 2018–2019 ympäristönsuojelulain mukaisten kaikkien lupa-asioiden mediaanikäsittelyaika oli noin 9 kuukautta. Vesilain mukaisissa lupa-asioissa tavoitteeksi asetettu 8 kuukauden mediaanikäsittelyaika ylittyi kaikissa aluehallintovirastoissa. Aluehallintovirastoittain ajat vaihtelivat 8,5–10,2 kuukautta. Vuosina 2018–2019 mediaanikäsittelyaika oli alle 8 kuukautta. Uutta toimintaa ja toiminnan muutoksia koskevissa ympäristönsuojelulain mukaisissa lupa-asioissa aluehallintovirastojen 10 kuukauden mediaanikäsittelyaika ylittyi 1,9 kuukaudella. Aluehallintovirastoittain ajat vaihtelivat 9,9–19 kuukautta. Etelä-Suomen aluehallintovirasto käsitteli asiat asetetussa tavoiteajassa. Suurin ylitys oli Pohjois-Suomen aluehallintovirastolla.

Vuoden 2020 lopussa yli kaksi vuotta käsiteltävänä olleita ympäristönsuojelu- ja vesilain mukaisia asioita oli 97 kappaletta. Aluehallintovirastoittain tarkasteltuna määrät olivat 5–46 lupa-asiaa.

Ympäristöluvat -vastuualueen käsittelyaikojen toteumat vaihtelivat aluehallintovirastoittain. Asiakokonaisuudet ovat laajuudeltaan ja vaikutuksiltaan hyvin vaihtelevia. Myös lainsäädäntömuutoksien vuoksi käsiteltävät asiakokonaisuudet ovat nykyisin aiempaa suuritoisempia ja laajempia.

Alkoholilupien keskimääräinen käsittelyaika vuonna 2020 oli 0,6 kuukautta. Aluehallintovirastoittain käsittelyajat vaihtelivat 0,3–0,7 kuukautta. Käsittelyajan mediaani oli 0,5 kuukautta. Luku vaihteli 0,2–0,7 kuukautta aluehallintovirastoittain. Käsittelyajat olivat samalla tasolla kuin kahtena edellisellä vuotena.

Vuonna 2020 yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien luvat käsiteltiin aluehallintovirastoissa keskimäärin 1,8 kuukaudessa. Keskimääräinen käsittelyaika oli 2 kuukautta vuonna 2019 ja 1,7 kuukautta vuonna 2018.

Yksityisen varhaiskasvatuksen rekisteröintien ja ilmoitusten keskimääräinen käsittelyaika oli 1,3 kuukautta, ja vuonna 2019 vastaava luku oli 4,3.

Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualueen asiakastyytyväisyys

Hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualue (hake) keräsi asiakaspalautetta palveluistaan tammikuusta 2020 alkaen. Asiakkaat pystyivät antamaan palautetta sähköpostien allekirjoitusten yhteydessä olevien kyselylinkkien kautta. Tavoitteena oli, että vastaaja voi antaa palautteen tuoreeltaan heti asiointin päätyttyä. Jokaisella hake-yksiköllä on oma muutaman kysymyksen kysely, jossa kysytään:

- mitä asiaa asiointi koski
- minkä kouluarvosanan vastaaja antaa palvelulle.

Kyselyssä oli myös mahdollista antaa vapaata palautetta. Vuoden 2020 ajalta kertyi lähes 500 palautetta, ja Hake-palvelujen keskiarvo oli kouluarvosana-asteikolla 8,6. Kiitosta sai erityisesti palvelun nopeus, ammattitaitoisuus ja ystävällisyys.

Tuotokset ja laadunhallinta -mittarit

Aluehallintovirastojen tulostavoitteiden toteumat esitetään tuotoksien ja laadunhallinnan näkökulmista määritellyillä mittareilla alla olevissa taulukoissa. Vuoden 2020 tulossopimuksessa määriteltujen uusien mittareiden osalta taulukossa ei esitetä vuosien 2018–2019 toteumia.

Taulukko 1.5.3 Varmistamme valvontakohteittemme omavalvonnan toteutumista ja ennaltaehkäisevien menetelmien käyttöä

Mittari	Tavoite 2020	Toteuma 2020
Potilas- ja asiakasturvallisuusstrategian toimeenpanosuunnitelman aluehallintovirastojen vastuulla olevien toimenpiteiden toteuttaminen	Vuoden 2020 toimenpiteet toteutettu	Toteutunut (Pohjois-Suomi) Toteutunut osittain (Etelä-Suomi, Itä-Suomi, Länsi- ja Sisä-Suomi) Ei toteutunut (Lounais-Suomi, Lappi)
Terveyshaittojen kokonaisvaltaisen arvioinnin ohjaus	Arvioinnin ohjaus on käynnistetty yhdessä Valviran kanssa	Toteutunut (Pohjois-Suomi) Toteutunut osittain (Lounais-Suomi, Itä-Suomi, Länsi- ja Sisä-Suomi, Lappi) Ei toteutunut (Etelä-Suomi)
Alkoholihallinnon valvontaohjelman aluehallintovirastojen vastuulla olevien toimenpiteiden toteuttaminen	Vuoden 2020 toimenpiteet toteutettu	Toteutunut osittain (kaikki aluehallintovirastot)
Tupakkalain valvontaohjelman aluehallintovirastojen vastuulla olevien toimenpiteiden toteuttaminen	Vuoden 2020 toimenpiteet toteutettu	Toteutunut (Etelä-Suomi, Länsi- ja Sisä-Suomi) Toteutunut osittain (Lounais-Suomi, Itä-Suomi, Pohjois-Suomi, Lappi)
Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen ennaltaehkäisevien toimenpiteiden suunnittelu ennakkollisen ohjauksen toteuttamiseksi	Vuoden 2020 toimenpiteet toteutettu	Toteutunut (kaikki aluehallintovirastot)

Mittari	Tavoite 2020	Toteuma 2020
Eläinten hyvinvoinnin ja lääkitsemisen valvontasuunnitelman toteutumisaste	Vuoden 2020 toimenpiteet toteutettu	Toteutunut (Länsi- ja Sisä-Suomi) Toteutunut osittain (Etelä-Suomi, Lounais-Suomi, Lappi) Ei toteutunut (Itä-Suomi, Pohjois-Suomi)

Taulukko 1.5.4 Valvontamme on suunnattu palveluihin, joiden saatavuudessa, laadussa tai oikea-aikaisuudessa on vakavimpia puutteita

Mittari	Tavoite 2020	Toteuma 2020
Aluehallintovirastot ovat yhteistyössä Valviran kanssa analysoineet sosiaali- ja terveydenhuollon valvontatoiminnan nykytilan (1), kartoittaneet tietopohjan tarpeet (2) ja suunnitelleet toimenpiteet kohdentamisen tarkistamiseksi (3)	Määritellyt toimenpiteet 1-3 on toteutettu	Toteutunut (Pohjois-Suomi) Toteutunut osittain (Etelä-Suomi, Lounais-Suomi, Itä-Suomi, Länsi- ja Sisä-Suomi) Ei toteutunut (Lappi)
Sote-valvontaohjelman aluehallintovirastojen vastuulla olevien toimenpiteiden toteuttaminen	Arvioinnin ohjaus on käynnistetty yhdessä Valviran kanssa	Toteutunut osittain (kaikki aluehallintovirastot)
Varhaiskasvatuksen valvontaohjelman aluehallintovirastojen vastuulla olevien toimenpiteiden toteuttaminen	Vuoden 2020 toimenpiteet toteutettu	Toteutunut (kaikki aluehallintovirastot)
Pelastuslaitosten laatimien pelastustoimen suunnitelmien tilanteen valvonta	Vuoden määräaika suunnitelmien laatimiseksi ja ajantasaistamiseksi toteutuu kaikilla alueilla	Toteutunut (kaikki aluehallintovirastot)

Taulukko 1.5.5 Oikeusturvaprosessimme vaikuttavuus osana valvontaa lisääntyi

Mittari	Tavoite 2020	Toteuma 2020	Toteuma 2019	Toteuma 2018
Kantelujen käsittelyn mediaanikaika	< 6 kk	3,6 kk	3,7 kk	3,7 kk
Yli vuoden vireillä olleiden kantelujen osuus kaikista vireillä olevista kanteluista	< 5 %	27,3 %	Ei raportoitu vuoden 2019 tilinpäätöksessä	Ei raportoitu vuoden 2018 tilinpäätöksessä
Todettujen tai epäiltyjen eläintautitapausten edellyttämistä hallintopäätöksistä ja selvityksistä on tehty yhden viikon kuluessa	100 %	Toteutunut (Etelä-Suomi, Itä-Suomi, Länsi- ja Sisä-Suomi, Pohjois-Suomi, Lappi) Toteutunut osittain (Lounais-Suomi)	Ei raportoitu vuoden 2019 tilinpäätöksessä	Ei raportoitu vuoden 2018 tilinpäätöksessä

Taulukko 1.5.6 Lupakäsittelymme nopeutui ja säilyi laadukkaana

Mittari	Tavoite 2020	Toteuma 2020	Toteuma 2019	Toteuma 2018
Uutta toimintaa ja toiminnan muutoksia koskevat ympäristönsuojelulain mukaiset lupa-asiat, mediaanikäsittelyaika, kuukautta (hakemuksen vireille tulosta päätöksenantoon)	10 kk	11,9 kk	10,5 kk	9,1 kk
Ympäristönsuojelulain mukaiset kaikki lupa-asiat, mediaanikäsittelyaika, kuukautta (hakemuksen vireille tulosta päätöksenantoon)	12 kk	9,9 kk	9,2 kk	9,0 kk
Vesilain mukaiset asiat, mediaanikäsittelyaika, kuukautta (hakemuksen vireille tulosta päätöksenantoon)	8 kk	8,6 kk	7,8 kk	7,0 kk
Ympäristölupien BAT-tarkistukset, enintään 10 kuukaudessa käsiteltyjen osuus kaikista käsitellyistä	Tavoite 100 %	73 %	Ei raportoitu vuoden 2019 tilinpäätöksessä kokonaisuutena	Ei raportoitu vuoden 2018 tilinpäätöksessä kokonaisuutena

Taulukko 1.5.7 Varautumisen, valmiussuunnittelun ja turvallisuussuunnittelun koordinoitointoimintamme tehostui

Mittari	Tavoite 2020	Toteuma 2020
Asetetut valmiustoimikunnat ja yhteensovittamisrakenteet / pelastustoiminnan alue	6 + 22 kpl	Etelä-Suomi 1+4 Lounais-Suomi 1 Itä-Suomi 1+3 Länsi- ja Sisä-Suomi 1+4 Pohjois-Suomi 1+2 Lappi 1
Aluehallintovirastojen johdolla laaditut alueelliset harjoitussuunnitelmat	6 kpl	Ei raportoida tilinpäätöksessä
Tilannekuva arjen turvallisuuden kehityksestä kuntien ja muiden toimijoiden käyttöön	6 kpl	Ei raportoida tilinpäätöksessä
Aluehallintovirastojen yhteinen valmiusharjoitusten kehittämishanke	Hanke on asetettu ja sen toiminta on käynnistetty vuoden 2020 aikana	Toteutunut osittain (Länsi- ja Sisä-Suomi) Ei toteutunut (Etelä-Suomi, Lounais-Suomi, Itä-Suomi, Pohjois-Suomi, Lappi)
VALHA 2020 -harjoitukseen osallistuminen	Osallistuttu harjoitukseen	VALHA 2020-harjoitus peruttu, ei toimenpiteitä
Virastokohtaisten valmiussuunnitelmien päivittäminen	Suunnitelmat päivitetty	Toteutunut (Itä-Suomi, Pohjois-Suomi, Lappi) Toteutunut osittain (Etelä-Suomi, Lounais-Suomi, Länsi- ja Sisä-Suomi)

Mittari	Tavoite 2020	Toteuma 2020
Alueellisista eläintautien valmiussuunnitelmista on ajan tasalla	100 %	Toteutunut (Etelä-Suomi, Itä-Suomi, Länsi- ja Sisä-Suomi, Pohjois-Suomi, Lappi) Toteutunut osittain (Lounais-Suomi)

Taulukko 1.5.8 Kehitämme ja hyödynnämme valtakunnallisia yhteisiä toimintamalleja sekä yhteisiä ja avoimia valvontatietoja

Taulukossa olevien vastuualueiden lyhenteet: peruspalvelut, oikeusturva ja luvat (POL), ympäristö-
luvut (YMP), opetus- ja kulttuuritoimi (OKT), pelastustoimi ja varautuminen (PEVA)

Mittari	Tavoite 2020	Toteuma 2020
Uusien valtakunnallisten toimintamallien, työtapojen ja prosessien käyttöönotto osaksi perustoimintaa Vastuualueet: POL, YMP, OKT, PEVA	Vastuualueittain vähintään yksi aluehallintovirastojen tulosohtausryhmälle raportoitu uusi valtakunnallinen toimintamalli, työtapo tai prosessi	Toteutunut (POL, YMP, OKT) Toteutunut osittain (PEVA)
Avoimuuden edistäminen ja valvontatoiminnassa kertyvän tiedon hyödyntäminen Vastuualueet: POL, YMP, OKT, PEVA	Olemassa olevaa tietoa on jaettu monitoimijaisesti ja monikanavaisesti (itsearviointi) ja on tuotettu AVI.fi -sivuille >30 ratkaisulyhennelmää tai vakioraporttia	Toteutunut (YMP, PEVA) Toteutunut osittain (POL, OKT)
Palveluiden ja prosessien digitalisointi kattavasti ja saavutettavasti Vastuualueet: POL, YMP, OKT	>10 % kasvu sähköisen asiointikanavan kautta vireille tulleiden asioiden määrässä vuoteen 2019 nähden	Toteutunut osittain (POL, YMP, OKT)

Aluehallintovirastot seuraavat lisäksi seuraavien tulossopimuksen tuotoksien ja laadunhallinnan tavoitteisiin kytkeytyvien seuranta-kohteiden/indikaattorien kehitystä. Vuoden 2020 tulossopimuksessa määriteltyjen uusien mittareiden osalta taulukossa ei esitetä vuosien 2018–2019 toteumia.

Taulukko 1.5.9 Aluehallintovirastojen seurantamittarit vuonna 2020

Seurantamittari	Toteuma 2020	Toteuma 2019	Toteuma 2018
Valvontamme on suunnattu palveluihin, joiden saatavuudessa, laadussa tai oikea-aikaisuudessa on vakavimpia puutteita -mittarit			
Lastensuojelun valvonta-, ohjaus- ja arviointikäyntien sekä lupakäyntien lukumäärä	139	-	-
Lasten määrä, joiden kanssa on keskusteltu lastensuojelun valvonta-, ohjaus- ja arviointikäynneillä	107	-	-
Yksityisten ja julkisten varhaiskasvatuksen yksiköiden ennakollisen ohjauksen ja neuvontakertojen lukumäärä	1 485	-	-

Seurantamittari	Toteuma 2020	Toteuma 2019	Toteuma 2018
Sote-valvontaohjelman painopisteiden/kohteiden mukaiset ohjaus- ja arviointikäynnit, käyntien määrä (TAE2020)	33	142 (sisältää ohjaus- ja arviointikäynnit, alueelliset tilaisuudet ja muut valvontatoimenpiteet)	17
Kunnallisen ympäristöterveydenhuollon arviointi- ja ohjauskäyntien käynnistäminen ja vakiinnuttaminen, toteutuneet arviointikäynnit, käyntimäärät/ympäristöterveydenhuollon yhteistominta-alueet, prosenttia (TAE2020)	86,2 %	66,2 %	-
Kilpailu- ja kuluttaja- sekä elinkeino-oikeudellisten tehtävien toimintasuunnitelman toteutumistaso, prosenttia (TAE2020)	84,7 %	98,3 %	92,5 %
Lupakäsittelymme nopeutuu ja säilyy laadukkaana -mittarit			
Alkoholiluvat, keskimääräinen käsittelyaika (TAE2020)	0,6 kk	0,6 kk	0,7 kk
Yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien luvat, keskimääräinen käsittelyaika (keskiarvo), kuukautta (TAE2020)	1,8 kk	2,0 kk	1,7 kk
Yksityisen varhaiskasvatuksen rekisteröinnit ja ilmoitukset, keskimääräinen käsittelyaika (keskiarvo), kuukautta	1,3 kk	4,3 kk	Ei raportoitu vuoden 2018 tilinpäätöksessä
Alkoholilupien, sosiaali- ja terveydenhuollon lupien ja ympäristö- sekä vesilupien aluehallintovirasto-kohtaisesti yhteenlaskettujen mediaanikäsitteilyaikojen keskihajonta	Alkoholiluvat 0,2 Sosiaali- ja terveydenhuollon luvat 0,4 Ympäristö- ja vesiluvat 1,4	Ei raportoitu vuoden 2019 tilinpäätöksessä	Ei raportoitu vuoden 2018 tilinpäätöksessä
Ympäristö- ja vesilupahakemukset, keskimääräinen käsittelyaika (keskiarvo), kuukautta, hakemuksen vireille tulosta päätöksen antoon (TAE2020)	12 kk	12,2 kk	12,3 kk
YVA-hankkeille tehtyjen lupapäätösten määrä, kappaletta	22	Ei raportoitu vuoden 2019 tilinpäätöksessä	Ei raportoitu vuoden 2018 tilinpäätöksessä
Luvitetut hankkeet, joiden taustalla on YVA-lain (252/2017, 13 §) YVA-päätös siitä, että hankkeeseen ei sovelleta YVA-menettelyä, kappaletta	16	Ei raportoitu vuoden 2019 tilinpäätöksessä	Ei raportoitu vuoden 2018 tilinpäätöksessä
Espoon sopimuksen mukaiset (kansainvälinen kuuleminen) luvitetut hankkeet, kappaletta	0	Ei raportoitu vuoden 2019 tilinpäätöksessä	Ei raportoitu vuoden 2018 tilinpäätöksessä
Ympäristölupien BAT-tarkistukset, 10 kuukauden käsittelyaikatavoitteen ylittäneet, kappaletta	19	Ei raportoitu vuoden 2019 tilinpäätöksessä	Ei raportoitu vuoden 2018 tilinpäätöksessä
eLuvan kautta vireille tulleiden asioiden osuus kaikista vireille tulleista asioista, prosenttia	17,6 %	Ei raportoitu vuoden 2019 tilinpäätöksessä	Ei raportoitu vuoden 2018 tilinpäätöksessä

Seurantamittari	Toteuma 2020	Toteuma 2019	Toteuma 2018
Yli kaksi vuotta käsiteltävänä olleiden ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten asioiden kappaletta	97	Ei raportoitu vuoden 2019 tilinpäätöksessä	Ei raportoitu vuoden 2018 tilinpäätöksessä
Ympäristölupien yhden luukun periaatteen soveltaminen (1.9.2020 alkaen), kappalemäärä kuinka moneen asiaan sovellettu	0	Ei raportoitu vuoden 2019 tilinpäätöksessä	Ei raportoitu vuoden 2018 tilinpäätöksessä
Oikeusturvaprosessimme vaikuttavuus osana valvontaa lisääntyy			
Kantelut, keskimääräinen käsittelyaika (keskiarvo), kuukautta (TAE2020)	7,2 kk	6,9 kk	6,9 kk
Opetustoimen kantelut, keskimääräinen käsittelyaika (keskiarvo), kuukautta	8,5 kk	8,8 kk	9,5 kk
Varhaiskasvatuksen kantelut, keskimääräinen käsittelyaika (keskiarvo), kuukautta	10,6 kk	9,8 kk	Ei raportoitu vuoden 2018 tilinpäätöksessä
Opetus- ja kulttuuritoimen oikaisuvaatimukset ja lausunnot, keskimääräinen käsittelyaika (keskiarvo), kuukautta (TAE2020)	2,6 kk	2,9 kk	2,7 kk
Vireille tulleiden kantelujen määrä, kolmen vuoden liukuva keskiarvo	3 714	Ei raportoitu vuoden 2019 tilinpäätöksessä	Ei raportoitu vuoden 2018 tilinpäätöksessä
Muistutusmenettelyyn siirrettyjen kantelujen osuus kaikista vireille tulleista kanteluista, prosenttia	26,9 %	25,0 %	23,3 %
(Soten suunnitelmallinen valvonta, työaika) / (soten reaktiivinen valvonta + kantelut, työaika), prosenttia	4,1 %	Ei raportoitu vuoden 2019 tilinpäätöksessä	Ei raportoitu vuoden 2018 tilinpäätöksessä
Varautumisen, valmiussuunnittelun ja turvallisuussuunnittelun koordinoitointoimintamme tehostuu			
Maanpuolustuskurssien laatu, kurssipalautteen keskiarvo (asteikolla 1-5) (TAE2020)	4,4	4,5	4,4
Kehitämme ja hyödynnämme valtakunnallisia yhteisiä toimintamalleja sekä yhteisiä ja avoimia valvontatietoja			
Aluehallintovirastot on ollut mukana valvontatyössä hyödynnettävien Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tiedonkeruiden kehittämisessä ja suunnittelemisessa (itsearviointi: kattavasti, hyvin, kohtalaisesti, heikosti, ei lainkaan)	Hyvin	Ei raportoitu vuoden 2019 tilinpäätöksessä	Ei raportoitu vuoden 2018 tilinpäätöksessä

1.6 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Aluehallintovirastot laativat henkilöstöstrategian vuosille 2020–2023. Painopisteinä ovat valtion konsernitason yhteisesti hyväksytyt teemat, jotka ovat:

- osaamisen kehittäminen
- liikkuvuuden edistäminen
- työnantajakuvan uudistaminen.

Lisäksi strategiatyön yhteydessä aluehallintovirastot sopivat strategian toteutusta koskevat toimenpiteet vuodelle 2021. Aluehallintovirastot määrittelevät kunkin toimintavuoden tavoitteet jatkossakin vuosittain erikseen. Aluehallintovirastojen henkilöstö ja johto laativat yhdessä henkilöstöstrategian.

Aluehallintovirastot asettivat tulossopimuksessa valtion konsernitason teemoille seuraavat tavoitteet ja seurattavat kohteet:

1. Osaamisen kehittäminen

Henkilöstön osaamiselle, oppimiselle ja uudistumiselle asetettu työtyytyväisyyskyselyn tavoite 3,6 toteutui kaikissa aluehallintovirastoissa. Kyselyyn vastanneet kokivat oppimisen ja uudistumisen mahdollisuudet työssä ja osaamisen kehittäminen verkostojen avulla hyviksi. Kehityskeskustelut työn tekemisen ja osaamisen kehittämisen tukemisessa olivat parantuneet. Osaava-järjestelmä oli ensimmäisen kerran käytössä kehityskeskusteluissa.

Henkilöstöstä 39,8 prosenttia suoritti virkamiesetiikan kurssin ja 37,8 prosenttia valmentavan työtöteen kurssin eOppivassa. Henkilökuntaa kannustettiin käyttämään ja hyödyntämään eOppivan verkko-oppimistarjontaa mahdollisimman laajasti. Työntekijöitä muun muassa muistutettiin intran tapahtumakalenteriin lisätyistä kuukauden eOppiva-kursseista.

Koulutuksen saavutettavuutta parannettiin järjestämällä henkilöstölle keskitetyksi useita yhteisiä valtakunnallisia koulutustilaisuuksia Skypea kautta. Koulutusten järjestäjät tekivät useimmissa tapauksissa jälkikäteisesti katsottavan tallenteen.

Hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualueen järjestämän keskitetyn henkilökoulutuksen yhtenä painopisteenä oli selkeä kieli. Se oli aluehallintovirastojen viestinnän yksi vuoden tavoitekursseista. Kurssi julkaistiin eOppivassa alkuvuodesta 2020. Lisäksi aluehallintovirastot järjestivät koulutuksia Osaava-järjestelmästä ja yleishallinto-oikeudesta (hallintolaki, julkisuuslaki). Koulutustarjontaa oli lisäksi digiosaamisesta, työhyvinvoinnista ja esimiestyöstä. Aluehallintovirastot jatkoivat koulutusyhteistyötä Valviran kanssa, mikä tarkoitti koulutusten jakamista puolin ja toisin.

2. Liikkuvuuden edistäminen

Aluehallintovirastojen henkilöstöstä oli virkavapaalla vuoden 2020 aikana toisessa valtion virastossa 39 henkilöä.

Henkilökiertoon työaikaan kohdentaneita henkilöitä oli kaikissa aluehallintovirastoissa yhteensä 5 henkilöä.

Koronaepidemian hoitaminen tiivistä yhteistyötä sekä osaamisen ja tiedon liikkuvuutta aluehallintovirastojen välillä. Koronaepidemian aikana laajan etätöiden

tekeminen saattoi vaikuttaa siihen, miten liikkuvuuden mahdollisuudet tunnustetaan tulevaisuudessa.

Aluehallintovirastot mahdollistivat työn ja osaamisen liikkuvuuden siten, että henkilöstön virkapaikka voi olla muuallakin kuin viraston oman alueen toimipaikassa. Tällaisen ratkaisun tekeminen edellytti sitä, että työnantaja punnitsi järjestelyn tarkoin.

3. Valtion työnantajakuva uudistaminen

Työtyytyväisyyskyselyssä aluehallintovirastojen henkilöstö koki, että työpaikan työnantajakuva ja yhteisten arvojen tuntemus ja toteutuminen paranivat arjessa. Työnantajakuvalle ja arvoille asetettu tavoite 3,8 toteutui kaikissa virastoissa. Keskimääräinen indeksi oli 3,9.

Aluehallintovirastot uudistivat ulkoista työnantajakuva kehittämällä rekrytointiviestintää.

Henkilöstöstrategian lisäksi aluehallintovirastot laativat myös asiakkuus- ja viestintästrategiat. Strategioilla aluehallintovirastot tavoittelevat entistäkin asiakaslähtoisempää, yhdenmukaisempaa ja saavutettavampaa palvelua. Aluehallintovirastojen laadukas työ vie myös niiden työnantajakuva eteenpäin.

Taulukko 1.6.1 Konsernitason teemat aluehallintovirastojen tulossopimuksessa vuonna 2020

Teemat vuonna 2020	Tavoite	Etelä-Suomi	Lou-nais-Suomi	Itä-Suomi	Länsi- ja Sisä-Suomi	Pohjois-Suomi	Lappi	Yhteensä
Osaamisen kehittäminen VMBaro kohta 4: Osaaminen, oppiminen ja uudistuminen	3,6	3,61	3,73	3,8	3,75	3,66	4,16	3,7
Osaamisen kehittäminen Vuosittain sovittavien kurssien suorittaminen eOppivassa, prosenttia								
Virkamiesetiikka	100	-	-	-	-	-	-	39,8
Valmentava työote	100	-	-	-	-	-	-	37,8
Liikkuvuuden edistäminen Virka/tehtävä muualla valtion virastossa, lukumäärä	-	18	-	5	12	4	-	39

Teemat vuonna 2020	Tavoite	Etelä-Suomi	Lounais-Suomi	Itä-Suomi	Länsi- ja Sisä-Suomi	Pohjois-Suomi	Lappi	Yhteensä
Liikkuvuuden edistäminen Henkilökiertoon työaikaa kohdentaneet, lukumäärä	-	2	-	1	1	-	1	5
Valtion työnantajaku- van uudistaminen VMBaro, kohta 8: Työn- antajakuva ja arvot	3,8	3,86	3,82	4,13	3,86	3,93	4,45	3,92

Muut mittarit ja tunnusluvut

Henkilöstön määrä

Aluehallintovirastoissa työskenteli yhteensä 1 260 henkilöä vuonna 2020. Henkilöstömäärä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna kymmenellä henkilöllä eli 0,8 prosenttia. Henkilöstömäärän kasvu vaihteli aluehallintovirastoittain. Ainoastaan Itä-Suomen aluehallintovirastossa henkilöstön määrä väheni neljatoista henkilöä eli 9,3 prosenttia. Syynä tähän oli maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikön siirtyminen organisaatiouudistuksessa 1.1.2020 Digi- ja väestötietovirastoon.

Aluehallintovirastojen henkilöstöstä miehiä oli 436 eli 34,6 prosenttia ja naisia 824 eli 65,4 prosenttia. Miesten osuus kasvoi hieman edelliseen vuoteen verrattuna.

Taulukko 1.6.2 Henkilöstömäärät vuosilta 2018–2020

Aluehallintovirasto	Yhteensä 2020	Yhteensä 2019	Yhteensä 2018	Vuosi- muutos 2020 prosenttia	Miehet 2020	Prosenttia	Naiset 2020	Prosenttia
Etelä-Suomi	536	533	503	0,6	194	36,2	342	63,8
Lounais-Suomi	139	132	124	5,3	46	33,1	93	66,9
Itä-Suomi	137	151	152	-9,3	45	32,8	92	67,2
Länsi- ja Sisä-Suomi	258	254	246	1,6	81	31,4	177	68,6
Pohjois-Suomi	147	141	143	4,3	58	39,5	89	60,5
Lappi	43	39	35	10,3	12	27,9	31	72,1
Yhteensä	1 260	1 250	1 203	0,8	436	34,6	824	65,4

Henkilötyövuodet

Kaikkien momenttien henkilötyövuositoteuma oli 1 222,9. Edellisen vuoden toteuma oli 1 192,9. Määrä oli kasvanut kolmellakymmenellä. Aluehallintovirastojen toimintamenomomentin osuus toteumasta oli 795,8 (edellisenä vuonna 769,1) ja työsuojelun vastuualueiden toimintamenomomentin 404,1 (edellisenä vuonna 393,5) henkilötyövuotta. Muilta momenteilta palkattuja oli 23 henkilötyövuotta (edellisenä vuonna 30,3). Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli aluehallintovirastojen toimintamenomomentilla 26,7 sekä työsuojelun toimintamenomomentilla 10,6 henkilötyövuotta. Muilta momenteilta palkattujen osuus oli vähentynyt 7,3 henkilötyövuotta.

Henkilötyövuosien kokonaismäärä kasvoi kaikissa aluehallintovirastoissa edelliseen vuoteen verrattuna. Ainoastaan Itä-Suomen aluehallintovirastossa määrä väheni 12,3 henkilötyövuotta organisaatiouudistuksen takia.

Hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualueen aluehallintovirastojen toimintamenomomentin toteuma oli 115,2, joka sisältää vastuualueen projektitehtäviä 7 henkilötyövuotta. Vastuualueen perustoiminnan toteuma oli 108,2 ja kehys 109.

Taulukko 1.6.3 Henkilötyövuodet vuosilta 2018–2020

Aluehallintovirasto	Henkilötyövuodet 2020	Henkilötyövuodet 2019	Henkilötyövuodet 2018	Prosentti-osuus 2020
Etelä-Suomi	527,6	506,9	499,2	43,1
Lounais-Suomi	131,1	124,5	121,1	10,7
Itä-Suomi	130,4	142,7	137,7	10,7
Länsi- ja Sisä-Suomi	249,5	244,5	236,9	20,4
Pohjois-Suomi	144,3	138,1	134,4	11,8
Lappi	40,1	36,4	34,8	3,3
Yhteensä	1 222,9	1 192,9	1 164,1	100,0

Taulukko 1.6.4 Henkilötyövuodet momenteittain vuosilta 2018–2020

Aluehallintovirasto	Avi 2020	Avi 2019	Avi 2018	Työsuojelu 2020	Työsuojelu 2019	Työsuojelu 2018	Muut 2020	Muut 2019	Muut 2018
Etelä-Suomi	236,1	225,2	211,9	169,8	165,0	167,8	4,0	3,6	4,5
HAKE	115,2	110,9	112,4	0,0	0,0	0,0	2,4	2,2	2,6
Lounais-Suomi	70,3	64,6	62,7	56,9	55,9	55,6	3,9	4,0	2,7
Itä-Suomi	86,4	92,9	89,8	42,9	41,2	42,0	1,2	8,6	5,9
Länsi- ja Sisä-Suomi	156,1	151,0	143,8	85,2	85,4	85,8	8,3	8,1	7,3
Pohjois-Suomi	92,3	89,0	83,1	49,4	46,0	48,2	2,6	3,1	3,2
Lappi	39,4	35,6	33,1	0,0	0,0	0,0	0,7	0,8	1,7
Yhteensä	795,8	769,1	736,8	404,1	393,5	399,5	23,0	30,3	27,7

Henkilöstörakenne

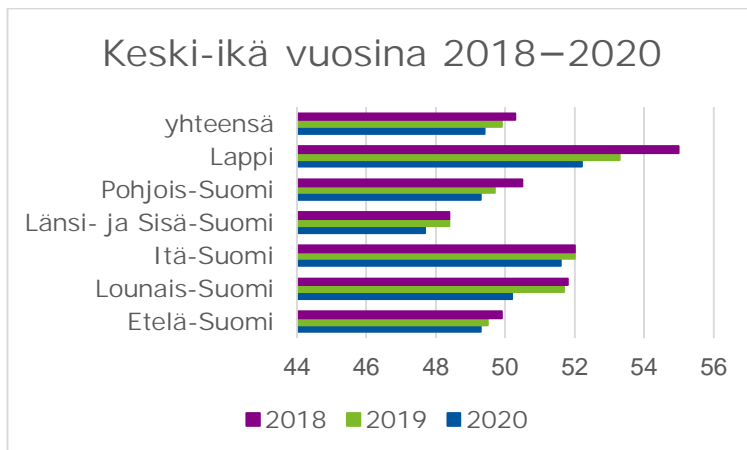
Henkilöstön keski-ikä

Henkilöstön keski-ikä laski kaikissa aluehallintovirastoissa. Keski-ikä oli keskimäärin 49,4 vuotta, mutta vaihteli aluehallintovirastoittain 47,7 ja 52,2 ikävuo-
den välillä. Henkilöstöä on siirtynyt eläkkeelle ja tilalle on palkattu uutta henki-
löstöä, mikä osaltaan laski keski-ikää.

Taulukko 1.6.5 Henkilöstön keski-ikä vuosilta 2018–2020

Aluehallintovirasto	2020	2019	2018
Etelä-Suomi	49,3	49,5	49,9
Lounais-Suomi	50,2	51,7	51,8
Itä-Suomi	51,6	52,0	52,0
Länsi- ja Sisä-Suomi	47,7	48,4	48,4
Pohjois-Suomi	49,3	49,7	50,5
Lappi	52,2	53,3	55,0
Yhteensä	49,4	49,9	50,3

Kuvio 1.6.1 Henkilöstön keski-ikä vuosina 2018-2020

Ikäryhmät

Suurimmat ikäryhmät aluehallintovirastoissa olivat 55–64-vuotiaat ja 45–54-
vuotiaat. Suurimmat ikäryhmät kussakin aluehallintovirastossa pysyivät samoina
edellisinä vuosina.

Taulukko 1.6.6 Henkilöstön ikäjakauma vuodelta 2020

Ikäryhmät	Aluehallintovirastot yhteensä	Etelä-Suomi	Lounais-Suomi	Itä-Suomi	Länsi- ja Sisä-Suomi	Pohjois-Suomi	Lappi
alle 25	3	0	0	0	2	1	0
25 - 34	133	62	17	9	32	11	2
35 - 44	309	135	21	27	75	42	9
45 - 54	330	130	44	37	72	37	10
55 - 64	450	195	51	58	74	50	22
yli 64	35	14	6	6	3	6	0
Yhteensä	1 260	536	139	137	258	147	43

Virkasuhteiden laatu

Vakinaiset/määräaikaiset

Vakinaisessa virkasuhteessa työskenteli 1 107 henkilöä. Määräaikaisessa virkasuhteessa, sisältäen myös harjoittelijat ja työllistetyt, työskenteli 153 henkilöä. Määräaikaisten osuus oli 12,1 prosenttia aluehallintovirastojen henkilöstöstä eli se väheni 0,7 prosenttia edellisestä vuodesta. Osuus vaihteli aluehallintovirastoittain 9,3 ja 23,3 prosentin välillä.

Taulukko 1.6.7 Määräaikainen ja vakinainen henkilöstö vuosilta 2018–2020

Aluehallintovirasto	Määräaikaiset 2020	Määräaikaiset 2019	Määräaikaiset 2018	Vakinaiset 2020	Vakinaiset 2019	Vakinaiset 2018	Määräaikaiset prosenttia 2020
Etelä-Suomi	50	55	71	486	478	432	9,3
Lounais-Suomi	26	24	19	113	108	105	18,7
Itä-Suomi	19	25	27	118	126	125	13,9
Länsi- ja Sisä-Suomi	29	30	24	229	224	222	11,2
Pohjois-Suomi	19	20	27	128	127	116	12,9
Lappi	10	6	5	33	33	30	23,3
Yhteensä	153	160	173	1 107	1 096	1 030	12,1

Kokoaikaiset/osa-aikaiset

Kokoaikaisia virkamiehiä aluehallintovirastoissa oli 1 185 ja osa-aikaisia 75. Osa-aikaisten osuus oli 6 prosenttia henkilöstöstä, mikä on hieman vähemmän kuin edellisellä vuonna. Tuolloin osa-aikaisia oli 6,3 prosenttia. Osuus vaihteli aluehallintovirastoittain 2,3 ja 7,9 prosentin välillä.

Taulukko 1.6.8 Kokoaikainen ja osa-aikainen henkilöstö vuosilta 2018–2020

Aluehallintovirasto	Koko aikaiset 2020	Koko aikaiset 2019	Koko aikaiset 2018	Osa-aikaiset 2020	Osa-aikaiset 2019	Osa-aikaiset 2018	Osa-aikaiset prosenttia 2020
Etelä-Suomi	509	511	478	27	22	25	5,0
Lounais-Suomi	128	121	117	11	11	7	7,9
Itä-Suomi	128	141	139	9	10	13	6,6
Länsi- ja Sisä-Suomi	239	229	221	19	25	25	7,4
Pohjois-Suomi	139	131	129	8	10	14	5,4
Lappi	42	38	34	1	1	1	2,3
Yhteensä	1 185	1 171	1 118	75	79	85	6,0

Koulutus ja kehittäminen

Henkilöstö osallistui keskimäärin 1,6 koulutuspäivään henkilötyövuotta kohden. Henkilökunnan osallistuminen vaihteli aluehallintovirastoittain 0,7 ja 2,5 koulutuspäivän välillä. Keskimääräinen osallistumisaktiivisuus pysyi edellisvuoden tasolla. Koulutustasoindeksi oli 6,1, joten koulutustaso kohosi hieman edellisten vuosien tasosta 6.

Aluehallintovirastot käyttivät koulutukseen ja kehittämiseen keskimäärin yhteensä 360 euroa henkilötyövuotta kohden. Summa sisältää henkilöstökoulutuksen ja palkallisen opintovapaan palkkakustannukset sekä muut koulutuksen kustannukset. Aluehallintovirastot käyttivät henkilöstön koulutuksesta aiheutuviin muihin kustannuksiin keskimäärin 237 700 euroa, mikä oli noin 195 euroa henkilötyövuotta kohden. Koulutuksen ja kehittämisen kustannukset olivat pienentyneet edelliseen vuoteen verrattuna noin 48 000 euroa. Koronaepidemia vähensi läsnäoloa vaativiin koulutuksiin osallistumista ja matkustamista, mutta lisäsi eOppivan käyttöä.

Taulukko 1.6.9 Henkilöstön koulutuspäivät henkilötyövuotta kohden vuosilta 2018–2020

Aluehallintovirasto	2020	2019	2018
Etelä-Suomi	1,2	2,0	1,5
Lounais-Suomi	2,0	1,3	1,4
Itä-Suomi	1,9	1,4	1,6
Länsi- ja Sisä-Suomi	1,5	1,2	1,3
Pohjois-Suomi	2,5	2,0	2,1
Lappi	0,7	0,7	0,7
Yhteensä	1,6	1,6	1,5

Taulukko 1.6.10 Henkilöstön koulutustasoindeksi vuosilta 2018–2020

Aluehallintovirasto	2020	2019	2018
Etelä-Suomi	6,0	5,9	5,9
Lounais-Suomi	6,0	5,9	5,9
Itä-Suomi	6,1	5,9	6,0
Länsi- ja Sisä-Suomi	6,2	6,0	6,1
Pohjois-Suomi	6,3	6,1	6,2
Lappi	6,5	6,5	6,5
Yhteensä	6,1	6,0	6,0

Työterveyden edistäminen ja sairastavuus

Sairauspäivät

Sairauspäiviä oli yhteensä 8 750 eli 7,2 työpäivää henkilötyövuotta kohden. Määrä väheni merkittävästi edelliseen vuoteen verrattuna kaikissa aluehallintovirastoissa. Edellisenä vuonna sairauden vuoksi poissaoloja kertyi keskimäärin 9 päivää henkilötyövuotta kohden. Aluehallintovirastojen sairauspoissaolojen tavoitteena oli, ettei 9 työpäivää henkilötyövuotta kohden ylity, joten tavoite toteutui keskimäärin.

Todennäköisesti sairauspoissaolojen väheneminen johtuu siirtymisestä etätöihin keväällä alkaneen koronaepidemian seurauksena. Tällöin myös henkilöstön virkamatkat ja työskentely yhteisissä tiloissa vähenivät selkeästi.

Taulukko 1.6.11 Henkilöstön sairauspoissaolot vuosilta 2018–2020

Aluehallintovirasto	Päiviä 2020	Päivää per henkilötyövuosi 2020	Päivää per henkilötyövuosi 2019	Päivää per henkilötyövuosi 2018
Etelä-Suomi	3 761	7,2	7,8	9,6
Lounais-Suomi	1 311	10,0	10,8	9,0
Itä-Suomi	941	7,3	14,5	11,8
Länsi- ja Sisä-Suomi	1 250	5,0	8,4	9,0
Pohjois-Suomi	1 246	8,7	5,7	7,0
Lappi	241	6,0	13,4	7,0
Yhteensä	8 750	7,2	9,0	9,3
Tavoite	-	9	9	9

Työterveyshuollon kustannukset

Työterveyshuollon keskimääräiset kustannukset olivat yhteensä 572 206 euroa (nettona), kun ne edellisenä vuonna olivat 963 184 euroa. Työterveyshuollon kustannukset olivat laskeneet merkittävästi sairauspoissaolojen ohella. Keskimääräiset kustannukset henkilötyövuotta kohden olivat 467,9 euroa, kun edellisen vuonna ne olivat 807,4 euroa.

Työterveyshuollon palveluja käytettiin koronaepidemian käynnistyessä selkeästi vähemmän. Lisäksi työterveyshuollon tekemiä työpaikkaselvityksiä ei kokonaisuudessaan toteutettu koronaepidemian takia. Myös uuden palveluntuottajan vaihtumisen ja koronaepidemian vuoksi terveystarkastuksia ei toteutettu täysimääräisesti etenkin alkuvuodesta.

Taulukko 1.6.12 Työterveyshuollon kustannukset vuosilta 2018–2020

Aluehallintovirasto	2020	2019	2018
Etelä-Suomi	228 473	302 306	282 494
Lounais-Suomi	74 291	115 405	91 584
Itä-Suomi	72 648	132 669	132 054
Länsi- ja Sisä-Suomi	104 544	218 555	159 834
Pohjois-Suomi	76 313	158 922	86 257
Lappi	15 937	35 327	30 786
Yhteensä	572 206	963 184	783 009

Taulukko 1.6.13 Työterveyshuollon kustannukset henkilötyövuotta kohden vuosilta 2018–2020

Aluehallintovirasto	2020	2019	2018
Etelä-Suomi	433,1	596,4	565,9
Lounais-Suomi	566,5	927,2	756,6
Itä-Suomi	557,2	930,0	959,0
Länsi- ja Sisä-Suomi	419,0	894,1	674,7
Pohjois-Suomi	529,0	1 150,7	641,7
Lappi	397,6	971,3	884,1
Yhteensä	467,9	807,4	672,6

Työtyytyväisyys

Työtyytyväisyys parani hieman kaikissa aluehallintovirastoissa. Keskimääräinen indeksi oli 3,73. Indeksi vaihteli virastojen välillä 4,17 ja 3,67 välillä. Kaikki aluehallintovirastot saavuttivat työtyytyväisyydelle asetetun tavoitteen 3,65.

Johtajuusindeksi oli keskimäärin 3,52 ja se vaihteli 3,45 ja 3,98 välillä. Tavoitteeksi oli asetettu 3,60, joka ei aivan täyttynyt. Indeksi kuitenkin keskimäärin parani useimmissa aluehallintovirastoissa edelliseen vuoteen verrattuna.

Kyselyn vastaajat olivat tyytyväisimpiä työn sisältöön ja vaikuttamismahdollisuuksiin 4,05, työyhteisön toimintakulttuuriin 3,97 sekä työ- ja toimintaympäristöön 3,91. He olivat tyytymättömiä palkkaukseen, kuten edellisinkin vuosina.

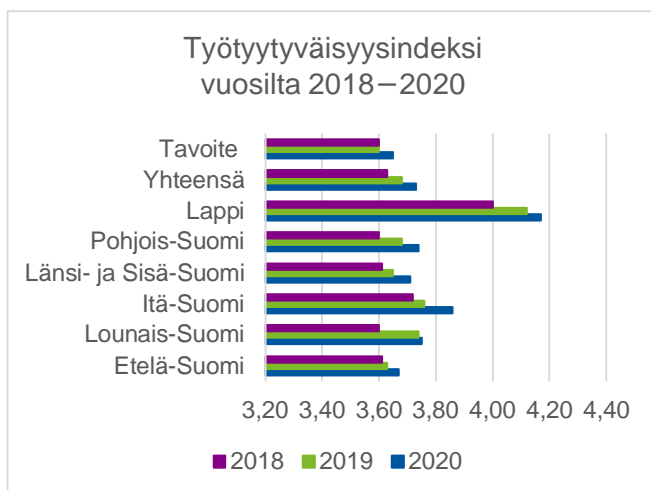
Aluehallintovirastojen vastausaktiivisuus työtyytyväisyyskyselyyn laski. Vastausprosentti oli 69,9, kun edellisenä vuonna se oli 77,8. Vastausaktiivisuus vaihteli virastojen välillä. Työtyytyväisyyskyselyssä oli ensimmäistä kertaa käytössä henkilökohtainen vastauslinkki, jonka osa henkilöstöstä koki hankalaksi salassapidon kannalta. Henkilökohtainen linkki hukkui sähköpostiin myös helpommin.

Kyselyyn vastanneiden mielestä tärkeää on tiedottaa ja muistuttaa meneillään olevasta työtyytyväisyyskyselystä.

Taulukko 1.6.14 Työtyytyväisyysindeksi vuosilta 2018–2020

Aluehallintovirasto	2020	2019	2018
Etelä-Suomi	3,67	3,63	3,61
Lounais-Suomi	3,75	3,74	3,60
Itä-Suomi	3,86	3,76	3,72
Länsi- ja Sisä-Suomi	3,71	3,65	3,61
Pohjois-Suomi	3,74	3,68	3,60
Lappi	4,17	4,12	4,00
Yhteensä	3,73	3,68	3,63
Tavoite	3,65	3,60	3,60

Kuvio 1.6.2 Työtyytyväisyysindeksi vuosilta 2018–2020

Taulukko 1.6.15 Johtajuusindeksi vuosilta 2018–2020

Aluehallintovirasto	2020	2019	2018
Etelä-Suomi	3,45	3,43	3,45
Lounais-Suomi	3,55	3,57	3,41
Itä-Suomi	3,69	3,59	3,57
Länsi- ja Sisä-Suomi	3,48	3,44	3,44
Pohjois-Suomi	3,48	3,45	3,43
Lappi	3,98	3,98	3,89
Yhteensä	3,52	3,48	3,47
Tavoite	3,60	3,60	3,50

Työvoimakustannukset

Kokonaistyoivoimakustannukset olivat 78 381 064 euroa. Kustannukset nousivat edellisen vuoteen verrattuna noin neljä prosenttia. Henkilötyövuoden keskimääräinen hinta oli 64 095 euroa, kun taas edellisenä vuonna hinta oli 63 189 euroa.

Säännöllisenä vuosityöaikana tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta oli keskimäärin 82,1 prosenttia. Tehty kokonaisvuosityöaika oli 82,8 prosenttia. Tehdyn työajan palkkojen prosenttiosuus palkkasummasta oli 79,1 prosenttia. Välillisten työvoimakustannusten osuus oli 25 968 933 euroa ja niiden prosenttiosuus tehdyn työajan palkoista oli 49,8 prosenttia ja palkkasummasta 39,4 prosenttia.

Taulukko 1.6.16 Kokonaistyoivoimakustannukset vuosilta 2018–2020

Aluehallintovirasto	2020	2019	2018
Etelä-Suomi	33 095 350	31 317 303	29 327 348
Lounais-Suomi	8 420 974	7 880 222	7 342 317
Itä-Suomi	8 519 804	9 251 888	8 663 719
Länsi- ja Sisä-Suomi	15 874 091	15 240 317	14 187 477
Pohjois-Suomi	9 603 236	9 081 271	8 418 380
Lappi	2 867 608	2 609 038	2 427 044
Yhteensä	78 381 064	75 380 040	70 366 285

Taulukko 1.6.17 Henkilötyövuoden hinta vuosilta 2018–2020

Aluehallintovirasto	2020	2019	2018
Etelä-Suomi	62 734	61 785	58 798
Lounais-Suomi	64 219	63 310	60 669
Itä-Suomi	65 351	64 853	62 978
Länsi- ja Sisä-Suomi	63 629	62 345	59 670
Pohjois-Suomi	66 564	65 754	62 423
Lappi	71 547	71 736	69 124
Keskimäärin	64 095	63 189	60 448

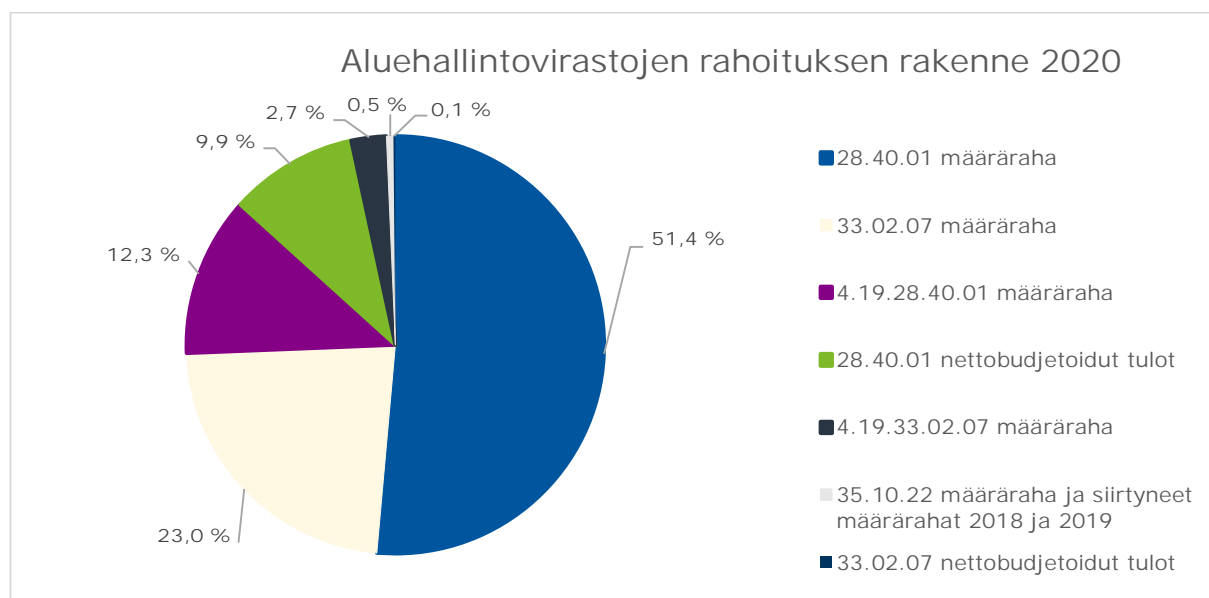
1.7 Tilinpäätösanalyysi

1.7.1 Rahoituksen rakenne

Etelä-Suomen aluehallintovirasto -kirjanpitoyksikön toiminnan rahoituksesta yli puolet koostui vuonna 2020 valtiovarainministeriön myöntämästä aluehallintoviraston toimintamenomäärärahasta. Aluehallintoviraston toimintamenomääräraha täydentyi valtion toisessa lisätalousarviossa koronaepidemian aiheuttamien lisätehtävien hoitamiseen.

Toiminnan rahoituksesta liki neljännes koostui sosiaali- ja terveysministeriön työsuojelun vastuualueille myöntämästä toimintamenomäärärahasta sekä ympäristöministeriön määrärahoista eräisiin ympäristömenoihin. Toiminnan rahoituksesta 15,0 prosenttia koostui edelliseltä vuodelta siirtyneistä toimintamenomäärärahoista. Nettobudjetoiduista tuloista eli maksullisesta palvelutoiminnasta kertyi 10,0 prosenttia. Nettobudjetoitujen määrärahojen ja tulojen yhteismäärä oli 113,9 miljoonaa euroa. Aluehallintovirastojen rahoituksen rakenne on kuvattu kuviossa 1.7.1.

Kuvio 1.7.1 Aluehallintovirastojen rahoituksen rakenne vuonna 2020

1.7.2 Talousarvion toteutuminen

Tuloarviotilit

Tuloarviotilien loppusumma oli hiukan yli 8,7 miljoonaa euroa, kun se edellisenä vuonna oli lähes 5,6 miljoonaa euroa. Alkoholihallinnon, yksityisten sosiaalipalveluiden ja yksityisen terveydenhuollon vuosimaksut muuttuivat vuonna 2020 nettobudjetoiduista bruttobudjetoiduiksi. Kun budjetoititapa muuttui, aluehallintovirastot saivat toimintamenomomentille 2,9 miljoonan euron lisärahoituksen.

Nettobudjetoidut tulot

Aluehallintovirastojen toimintamenomomentille 28.40.01. kertyi tuloja yhteensä noin 11,4 miljoonaa euroa. Vastaava summa vuonna 2019 oli noin 15,5 miljoonaa euroa. Taulukossa 1.7.1 on esitetty kertyneet tulot jaettuina virastoille. Tulot jakautuivat aluehallintovirastojen kesken seuraavasti:

- Etelä-Suomi 5,4 miljoonaa euroa
- Lounais-Suomi 0,6 miljoonaa euroa
- Itä-Suomi 0,7 miljoonaa euroa
- Länsi- ja Sisä-Suomi 2,4 miljoonaa euroa
- Pohjois-Suomi 1,9 miljoonaa euroa
- Lappi 0,4 miljoonaa euroa.

Työsuojelun vastuualueen toimintamenomomentille nettobudjetoitujen tulojen määrä oli 289 443 euroa. Vastaava summa vuonna 2019 oli 251 394 euroa. Työsuojelun tulot jakautuivat aluehallintovirastojen kesken seuraavasti:

- Etelä-Suomi liki 7 000 euroa
- Lounais-Suomi liki 800 euroa
- Itä-Suomi noin 35 000 euroa
- Länsi- ja Sisä-Suomi liki 250 000 euroa.
- Pohjois-Suomi 0 euroa.

Työsuojelun vuoden 2020 nettobudjetoidut tulot on esitetty taulukossa 1.7.2.

Taulukko 1.7.1 Aluehallintovirastojen vuoden 2020 nettobudjetoidut tulot pois lukien työsuojelu, euroa

Aluehallintovirasto	2020	2019	2018
Etelä-Suomi	5 442 423	7 096 050	6 604 636
Lounais-Suomi	555 711	1 180 032	1 147 709
Itä-Suomi	748 894	1 534 687	1 372 453
Länsi- ja Sisä-Suomi	2 355 770	3 145 595	3 146 545
Pohjois-Suomi	1 886 141	1 934 400	1 816 619
Lappi	406 538	615 319	670 557
Toiminnan tuotot yhteensä	11 395 477	15 506 083	14 758 519

Taulukko 1.7.2 Työsuojelun vuoden 2020 nettobudjetoidut tulot, euroa

Aluehallintovirasto	2020	2019	2018
Etelä-Suomi	6 909	32 648	48 546
Lounais-Suomi	789	1 781	6 095
Itä-Suomi	35 117	13 347	15 555
Länsi- ja Sisä-Suomi	246 628	203 618	181 857
Pohjois-Suomi	0	0	27 760
Toiminnan tuotot yhteensä	289 443	251 394	279 812

Vastuualueittain tuottoja kertyi eniten ympäristöluvista, yksityisen terveydenhuollon palveluiden valvonnan maksuista ja alkoholilainsäädännön nojalla perittävistä maksuista.

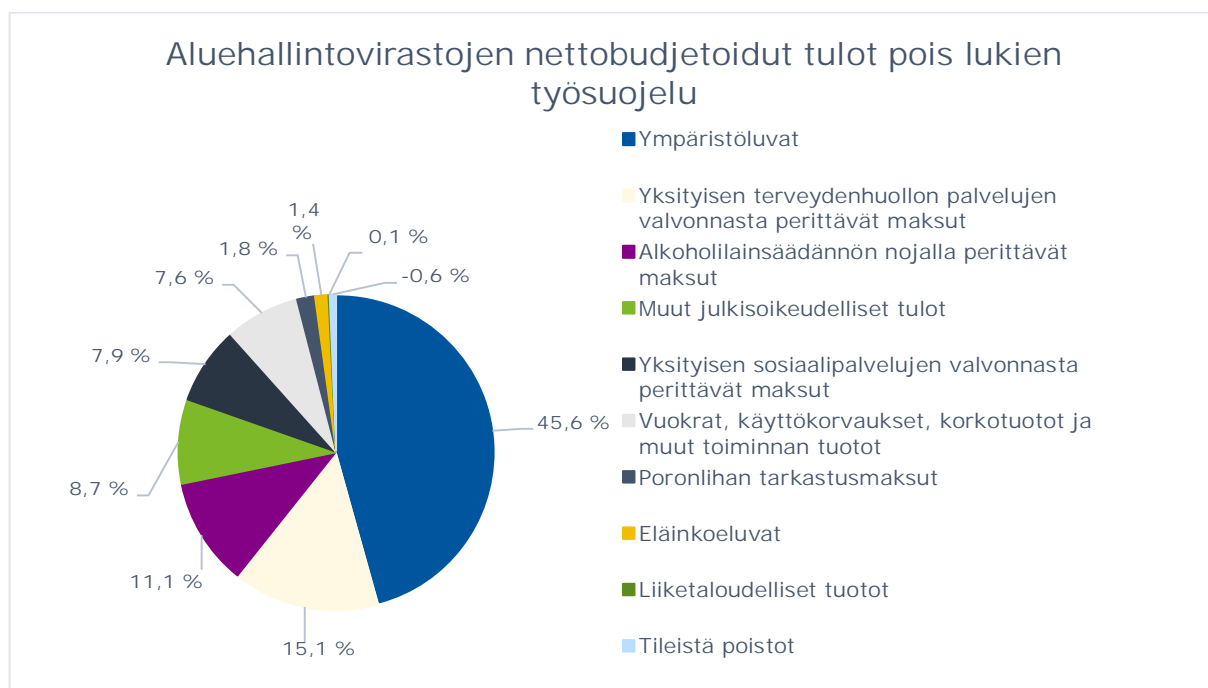
Ympäristölupatulojen kertymä oli noin 5,3 miljoonaa euroa. Tämä oli lähes 0,8 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Tuotot kasvoivat Etelä-Suomen, Länsi- ja Sisä-Suomen sekä Pohjois-Suomen aluehallintovirastoilla. Ainoastaan Itä-Suomen aluehallintoviraston lupatuotot vähenivät noin 0,1 miljoonaa euroa.

Yksityisen terveydenhuollon palvelujen valvonnasta perittävien maksujen tuotot pienenivät vuonna 2020 noin 0,5 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Ne olivat suuruudeltaan noin 1,7 miljoonaa euroa.

Peruspalvelut, oikeusturva- ja luvat -vastuualueiden tulot vähenivät merkittävästi alkoholilainsäädäntöön perustuvien maksujen osalta. Tulot vähenivät edellisestä vuodesta noin 3,9 miljoonaa euroa. Lupatuotot vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna noin 0,4 miljoonaa euroa. Valvontamaksut vähenivät noin 3,4 miljoonaa euroa. Valvontamaksujen tuottojen vähennys johtui suurelta osin alkoholihallinnon, yksityisten sosiaalipalveluiden ja yksityisen terveydenhuollon vuosimaksujen budjetointitavan muutoksesta.

Kuviossa 1.7.2 on esitetty aluehallintovirastojen nettobudjetoitujen tulojen osuudet vuonna 2020 ilman työsuojelun tuloja.

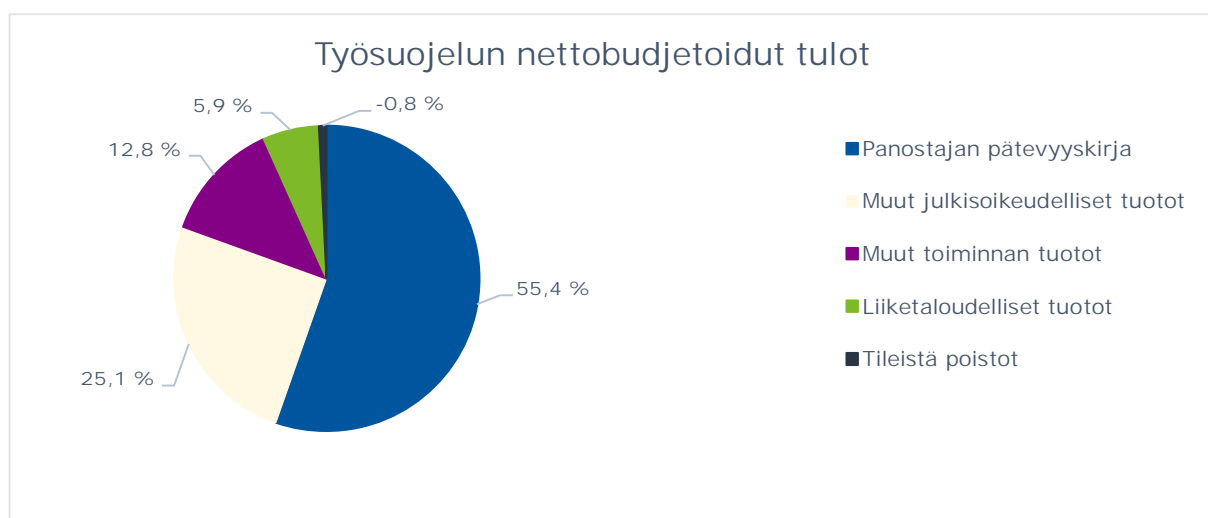
Kuvio 1.7.2 Aluehallintovirastojen nettobudjetoitujen tulojen osuudet vuonna 2020 pois lukien työsuojelun tulot

Työsuojeluvastuun nettobudjetoitujen tulojen osuudet vuonna 2020 on esitetty kuviossa 1.7.3.

Työsuojelun tuotot koostuivat vuonna 2020 pääasiassa panostajan pätevyyskirjan maksuista, jotka olivat noin 160 000 euroa. Tämä on noin 44 000 euroa enemmän kuin edellisellä vuonna. Muut julkisoikeudelliset tuotot olivat liki 74 000 euroa, mikä on samaa tasoa kuin edellisellä vuonna.

Kuvio 1.7.3 Työsuojelun nettobudjetoitut tulot vuonna 2020

Bruttobudjetoidut tulot

Vuonna 2020 aluehallintovirastot siirtyivät alkoholihallinnon, yksityisten sosiaalipalveluiden ja yksityisen terveydenhuollon vuosimaksujen bruttobudjettiin, kun nämä vuosimaksut muuttuivat veroluontoisiksi maksuiksi. Yhteensä näistä vuosimaksuista kertyi tuottoja noin 4,8 miljoonaa euroa, kun vuoden 2020 talousarviossa kertymäksi oli budjetoitu 2,9 miljoonaa euroa.

Toimintamenot

Etelä-Suomen aluehallintovirasto -kirjanpitoyksikkö sai toimintamenomomentille 28.40.01 nettomäärärahaa aluehallintovirastojen käyttöön 58 556 000 euroa. Se oli lähes 5 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2019. Työsuojelun vastuualue sai toimintamenomomentille 33.02.07 nettomäärärahaa 26 167 000 euroa. Se oli 1,4 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2019.

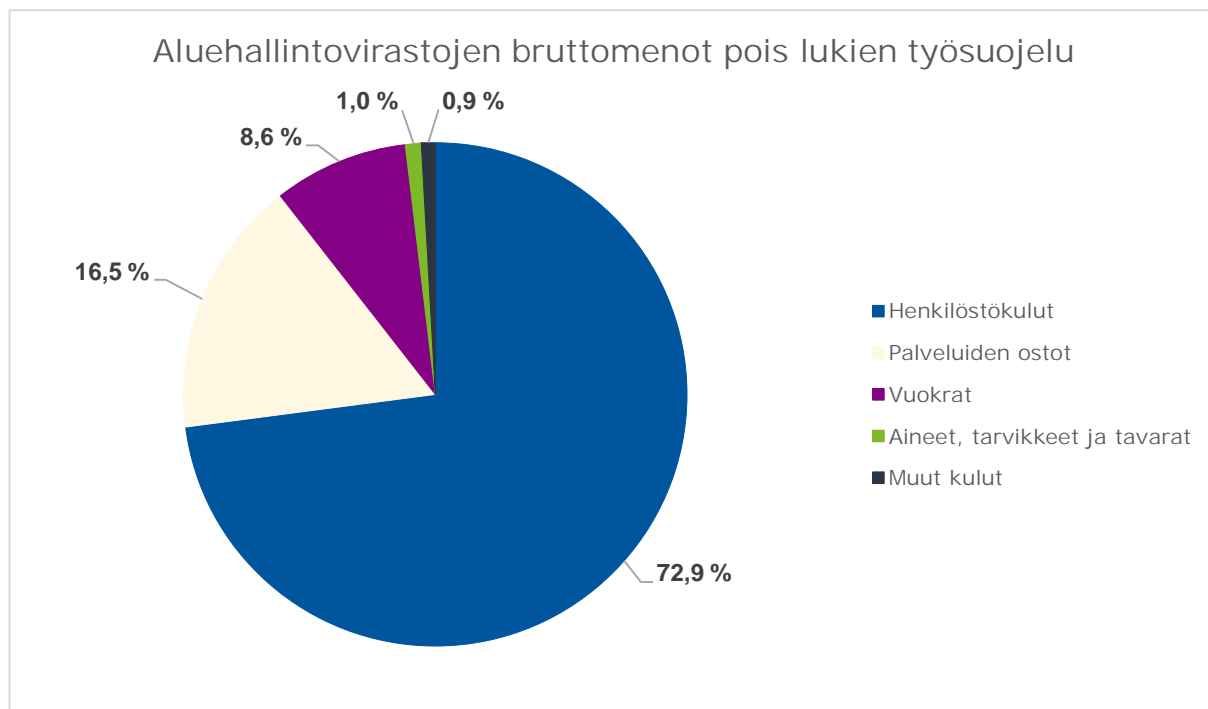
Aluehallintovirastojen bruttomenot vuonna 2020 on esitetty taulukossa 1.7.3 ja kuviossa 1.7.4. Momentin 28.40.01 bruttomenot olivat yhteensä 72,3 miljoonaa euroa. Bruttomenot kasvoivat 3,5 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Suurin osa toimintamenoista muodostui henkilöstömenoista, jotka olivat 72,9 prosenttia bruttomenoista. Henkilöstömenot kasvoivat 6,1 prosenttia edellisestä vuodesta. Palvelujen ostot olivat 16,5 prosenttia bruttomenoista. Palvelujen ostot kasvoivat 7,0 prosenttia edellisestä vuodesta. Muut kulut vähenivät 58,2 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Muiden kulujen muutokseen vaikutti matkustuskulujen merkittävä väheneminen.

Työsuojelun bruttomenot vuonna 2020 on esitetty taulukossa 1.7.3 ja kuviossa 1.7.5. Momentin 33.02.07 bruttomenot olivat yhteensä 25,7 miljoonaa euroa. Bruttomenot kasvoivat 1,7 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Henkilöstömenot olivat suurin osa bruttomenoista. Henkilöstökulut olivat noin 92,0 prosenttia bruttomenoista. Menojen kasvua tapahtui henkilöstökuluissa 4,6 prosenttia ja palvelujen ostoissa 0,3 prosenttia. Aineet, tarvikkeet ja tavarat vähenivät 41,0 prosenttia, vuokrat vähenivät 10,7 prosenttia ja muut kulut vähenivät 62,6 prosenttia.

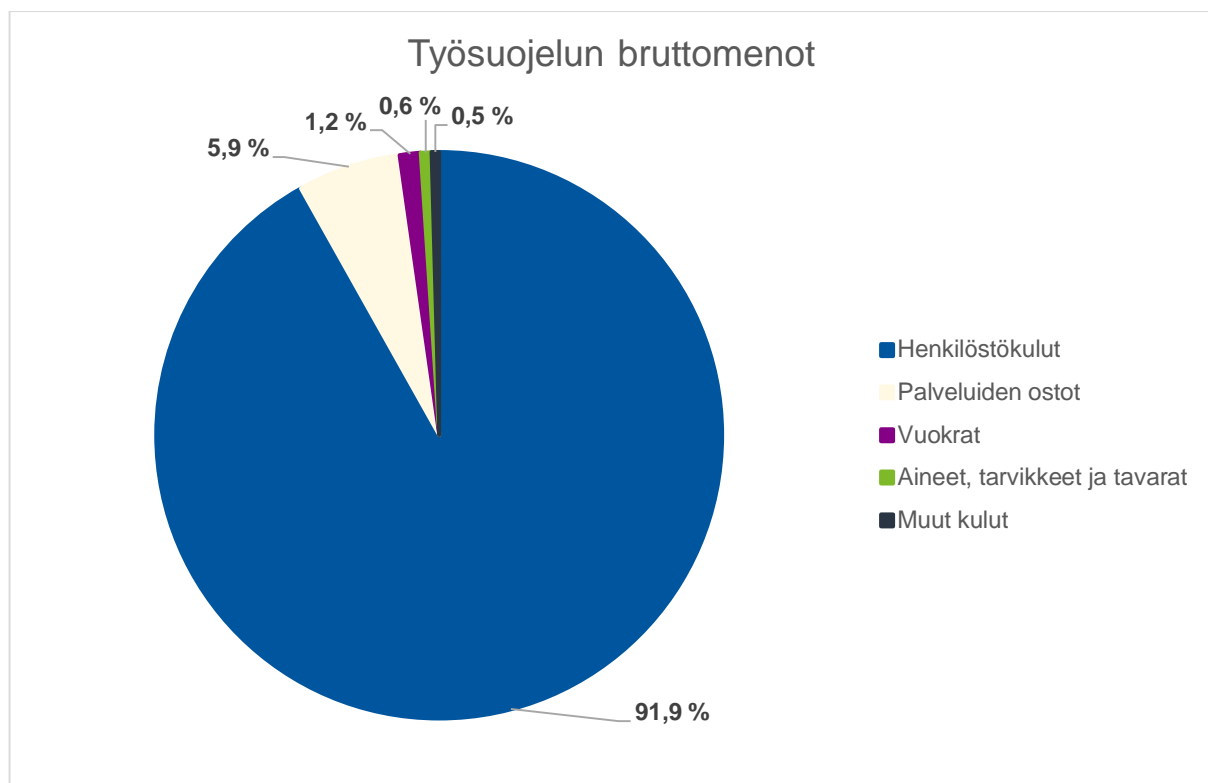
Taulukko 1.7.3 Aluehallintoviraston bruttomenot toimintamenomäärärahalla mukaan lukien työsuojelun vastuualue, euroa

Bruttomenot	28.40.01 2020	28.40.01 2019	Muutos % edelliseen vuoteen	% kuluista	33.02.07 2020	33.02.07 2019	Muutos % edelliseen vuoteen	% kuluista
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	754 643	583 996	29,2	1,0	116 322	197 239	-41,0	0,5
Henkilöstökulut	52 716 667	49 703 068	6,1	72,9	23 645 555	22 613 634	4,6	91,9
Vuokrat	6 233 683	6 869 005	-9,2	8,6	153 209	171 503	-10,7	0,6
Palveluiden ostot	11 947 554	11 167 892	7,0	16,5	1 522 793	1 518 647	0,3	5,9
Muut kulut	622 204	1 488 397	-58,2	0,9	304 798	815 663	-62,6	1,2
Yhteensä	72 274 751	69 812 358	3,5	100,0	25 742 677	25 316 686	1,7	100,0

Kuvio 1.7.4 Aluehallintovirastojen bruttomenot 2020 pois lukien työsuojelu

Kuvio 1.7.5 Työsuojelun bruttomenot 2020

Aluehallintovirastojen nettomenot on esitetty taulukossa 1.7.4. Toimintavuoden toteutunut nettomääräraha oli 60,9 miljoonaa euroa. Edelliseltä vuodelta siirtynyt määräraha oli käytettävissä 14,0 miljoonaa euroa ja vuodelle 2021 siirtyi määrärahaa 11,7 miljoonaa euroa.

Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden nettomenot on esitetty taulukossa 1.7.5. Toimintavuoden toteutunut nettomääräraha oli 25,5 miljoonaa euroa. Edelliseltä vuodelta siirtynyt määräraha oli käytettävissä 3,1 miljoonaa euroa ja vuodelle 2021 siirtyi määrärahaa 3,8 miljoonaa euroa.

Taulukko 1.7.4 Aluehallintovirastojen nettomenot, euroa

Aluehallintovirasto	28.40.01	4.19.28.40.01	Käyttö yhteensä vuonna 2020	Määrärahat yhteensä 2020	Siirto vuodelle 2021	Käyttö-%
Etelä-Suomi, pl. Hake	11 377 754		11 377 754	12 446 856	1 069 102	91
Hake	10 375 730	14 016 273	24 392 003	28 263 144	3 871 141	86
Etelä-Suomi jakamaton	0		0	2 217 273	2 217 273	0
Lounais-Suomi	4 369 073		4 369 073	4 861 000	491 927	90
Itä-Suomi	5 181 977		5 181 977	5 936 000	754 023	87
Länsi- ja Sisä-Suomi	8 126 773		8 126 773	9 648 000	1 521 227	84
Pohjois-Suomi	4 760 404		4 760 404	6 018 000	1 257 596	79
Lappi	2 670 933		2 670 933	3 182 000	511 067	84
Yhteensä	46 862 644	14 016 273	60 878 917	72 572 272	11 693 356	84

Taulukko 1.7.5 Työsuojelun nettomenot, euroa

Aluehallintovirasto	33.20.07	4.19.33.02.07	Käyttö yhteensä vuonna 2020	Määrärahat yhteensä 2020	Siirto vuodelle 2021	Käyttö-%
Etelä-Suomi	9 541 666	830 193	10 371 859	12 171 023	1 799 164	85
Lounais-Suomi	2 871 201	527 063	3 398 263	3 697 573	299 309	92
Itä-Suomi	2 244 820	426 161	2 670 981	3 191 311	520 330	84
Länsi- ja Sisä-Suomi	4 685 393	1 030 800	5 716 193	6 286 130	569 937	91
Pohjois-Suomi	3 006 214	289 723	3 295 937	3 924 903	628 966	84
Yhteensä	22 349 294	3 103 940	25 453 234	29 270 940	3 817 706	87

Muut menoarviotilit

Menoarviotilien loppusumma oli 372,2 miljoonaa euroa. Loppusumma oli 62,7 miljoonaa euroa suurempi kuin vuonna 2019.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan menoarviotilit olivat suurin menoarviotiliryhmä. Tilien yhteismäärä oli 224,3 miljoonaa euroa. Hallinnonalan menoarviotilien yhteismäärä oli 72,7 miljoonaa euroa suurempi kuin vuonna 2019. Kasvu johtui tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman mukaisiin hankkeisiin kohdistetuista valtionavustuksista.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan menoarviotilit olivat yhteensä 74,3 miljoonaa euroa. Vuonna 2019 opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan menoarviotilien yhteismäärä oli noin 19 miljoonaa euroa pienempi. Edellisvuosien tapaan suurin menoarviotilien ryhmä hallinnonalan sisällä olivat nuorten työpaja-toimintaan ja etsivään nuorisotyöhön osoitetut määrärahat yhteensä 33,9 miljoonaa euroa. Hallinnonalan menoarviotilien yhteismäärän kasvu selittyikin suurelta osin sillä, että nuorten työpajatoimintaan ja etsivään nuorisotyöhön osoitetut määrärahat kasvoivat. Rahapelitoiminnan tuotoista nuorisotyön edistämiseen osoitettiin 12,7 miljoonaa euroa ja urheilun ja liikuntakasvatukseen edistämiseen 10,3 miljoonaa euroa.

Valtiovarainministeriön hallinnonalan menoarviotilien yhteissumma pieneni lähes 29 miljoonalla eurolla. Tätä selitti suurimmaksi osaksi se, että maistraatit siirtyivät aluehallintovirastosta Digi- ja väestötietovirastoon.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla 5,7 miljoonan euron menoerä aiheutui eläinlääkintähuollon menoista. Sisäministeriön hallinnonalalla metsäpalojen tähystystoiminnasta ja sen valmiuden ylläpidosta aiheutuvat kustannukset olivat 0,8 miljoonaa euroa. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan menoerä 0,1 miljoonaa euroa aiheutui palkkausmenoista.

Valtuudet

Aluehallintovirastoilla oli valtuuksia opetus- ja kulttuuritoimen vastuualueella. Opetus- ja kulttuuriministeriön valtuuksien aikaisempien vuosien käyttö oli yhteensä 18,9 miljoonaa euroa. Valtuuksiin liittyviä talousarviomenoja aiheutui raportointivuonna 5,2 miljoonaa euroa. Myöhempien vuosien määrärahatarve oli 13,7 miljoonaa euroa.

Kirjanpitoyksikön talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella esitetään luvussa 2 Talousarvion toteumalaskelma.

1.7.3 Tuotto- ja kululaskelma

Tuotto- ja kululaskelma käsittää koko kirjanpitoyksikön. Varainhoitovuoden kulu-jäämä oli 488,4 miljoonaa euroa, joka oli 141,1 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2019.

Huomattavimmat tuotto- ja kululaskelman muutokset johtuivat maistraattitoimintojen siirtymisestä Digi- ja väestötietovirastoon vuoden 2020 alussa.

Vuonna 2020 toiminnan tuottojen yhteismäärä oli 13,7 miljoonaa euroa. Maksullisen toiminnan tuottojen osuus oli 83,7 prosenttia ja ne koostuivat pääasiassa julkisoikeudellisista suoritteista. Toiminnan tuotot vähenivät vuoteen 2019 verrattuna 59,2 prosenttia. Vähennys johtui maistraattien siirtymisestä Digi- ja väestötietovirastoon sekä alkoholihallinnon, yksityisten sosiaalipalveluiden ja yksityisen terveydenhuollon vuosimaksujen siirtymisestä veroluonteisiksi maksuiksi vuoden 2020 alussa.

Maksullisen toiminnan saamisten tileistä poistoja tehtiin yhteensä 83 782 euron arvosta.

Vuonna 2020 toiminnan kulujen yhteismäärä oli 107,2 miljoonaa euroa. Suurimmat kuluerät olivat henkilöstökulut 78,4 miljoonaa euroa, palvelujen ostot 20,5 miljoonaa euroa sekä vuokrat 6,4 miljoonaa euroa.

Henkilöstökulut vähenivät 25,9 prosenttia vuodesta 2019.

Vuoden 2020 vuokrat koostuivat pääasiassa toimitilojen vuokrista ja ne vähenivät 44,5 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Suurimmat palvelujen ostot olivat vuonna 2020 valtion sisäiset ICT-palvelujen ostot 4,8 miljoonaa euroa. Kirjanpitoyksikössä oli käytössä Valtion tieto- ja viestintätekniikka keskus Valtorin ICT-ratkaisut.

Muut kulut olivat vuonna 2020 yhteensä miljoona euroa ja ne vähenivät vuoteen 2019 verrattuna 68,4 prosenttia.

Kokonaisuudessaan toiminnan kulut vähenivät vuoteen 2019 verrattuna 29,0 prosenttia. Vähennys johtui pääasiassa maistraattien siirtymisestä Digi- ja väestötietovirastoon vuoden 2020 alussa. Matkakulujen huomattava vähennys johtui edellä mainitun lisäksi maailmanlaajuisesta koronaepidemiasta. Matkustusrajotusten vuoksi vain välttämätön matkustaminen oli sallittua.

Siirtotalouden kuluja maksettiin yhteensä 396,3 miljoonaa euroa, mikä oli 171,7 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2019. Siirtotalouden kulujen kasvu johtui sosiaali- ja terveysministeriön rahoittamista hallitusohjelman mukaisista hankkeista. Nämä sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeet saivat rahoitusta yhteensä 191,6 miljoonaa euroa.

1.7.4 Tase

Etelä-Suomen aluehallintovirasto -kirjanpitoyksikön taseen loppusumma oli 24 793 517 euroa.

VASTAAVAA

Käyttöomaisuutta ja muita pitkäaikaisia sijoituksia oli vuoden 2020 lopussa 58 422 euroa. Se oli 444 602 euroa vähemmän kuin vuonna 2019. Vähennys johtui maistraattien käyttöomaisuuden siirtymisestä Digi- ja väestötietovirastoon.

Lyhytaikaisia saamisia oli 3,3 miljoonaa euroa, josta myyntisaamisten osuus oli 95,3 prosenttia.

Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat olivat yhteensä 21,4 miljoonaa euroa. Summa koostui pääasiassa valtion hoitoon jätettyjen vieraiden varojen talletuksista. Kirjanpitoyksiköllä ei ollut enää vuonna 2020 kassatilejä. Maistraattien käteiskassatoiminnot siirtyivät Digi- ja väestötietovirastoon.

VASTATTAVAA

Kirjanpitoyksikön oma pääoma oli 225,4 miljoonaa euroa.

Vierasta pääomaa oli yhteensä 250,2 miljoonaa euroa, joka oli 180,7 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2019. Muut lyhytaikaiset velat olivat 207,6

miljoonaa euroa, joka oli 195,7 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2019. Vieraan pääoman kasvu johtui siirtotalouden vastikkeettomiin kuluihin kirjatuista myöntöpäätösperusteisista valtionavustuksista, joilla rahoitettiin hallitusohjelman mukaisia sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeita.

1.8 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Aluehallintovirastoissa johto vastaa viraston sisäisen valvonnan järjestämisestä, asianmukaisuudesta ja riittävydestä valtion talousarviosta annetun lain pykälän 24 b mukaisesti. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on antaa kohtuullinen varmuus:

- virastojen toiminnan ja talouden lainmukaisuudesta
- talousarvion noudattamisesta ja varojen turvaamisesta
- toiminnan tuloksellisuudesta
- taloutta ja tuloksellisuutta koskevien oikeiden ja riittävien tietojen tuottamisesta.

Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalveluja hoitaa pääosin keskitetysti Etelä-Suomen aluehallintovirastoon sijoitettu hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualue. Se vastaa omalta osaltaan edellä mainittujen palvelujen sisäisestä valvonnasta.

Vuosina 2019 ja 2020 aluehallintovirastot arvioivat sisäisen valvonnan ja siihen liittyvän riskienhallinnan toimivuutta uudella COSO 2013 -malliin perustuvalla arviointikehikolla. Sen takia tulokset eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia vuoteen 2018. Arviointiin osallistuivat kaikki ylijohdajat ja vastuualueiden johtajat.

Aluehallintovirastot ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ottivat toimintavuonna käyttöön uuden strategian vuosille 2020–2023. Aluehallintovirastot ja ohjaavat ministeriöt laativat myös uuteen strategiaan perustuvan tulossopimuksen.

Koronavirusepidemia vaikutti virastojen toimintaan merkittävästi vuoden aikana. Henkilöstölle aiheutui runsaasti tartuntatautilain ja valmiuslain mukaisia lisätehtäviä sekä paljon erilaista neuvontatyötä. Vastuualueet joutuivat nopeasti kehittämään uusia toimintatapoja lakisääteisten työtehtävien hoitamiseksi.

Aluehallintovirastot arvioivat ja raportoivat koronavirusepidemian vaikutuksista tulossopimustavoitteiden saavuttamiseen valtiovarainministeriölle kahdesti vuoden aikana. Nopea etätöihin siirtyminen edellytti henkilöstöltä uusien toimintatapojen käyttöönottoa ja ohjeiden omaksumista. Siitä huolimatta työ- ja toimintaympäristö sekä työyhteisön toimintakulttuuri olivat hyvällä tasolla, mikä näkyi myös VMBaron tuloksissa.

Arvioinnin tulokset ja johtopäätökset

Vuoden 2020 arvioinnin mukaan sisäisen valvonnan kaikilla osa-alueilla tapahtui edelleen kehitystä. Kokonaisuutena aluehallintovirastojen sisäinen valvonta oli asianmukaisesti järjestetty.

Taulukko 1.8.1 Arvioinnin tulokset osa-alueittain vuosina 2018–2020

Arvioinnin osa-alueet	2020	2019	2018
Ohjausympäristö	3,54	3,34	3,12
Tavoitteiden asettaminen			3,19
Riskienhallinta	3,43	3,37	2,39
Valvontatoimenpiteet	3,59	3,54	3,30
Tieto ja viestintä	3,45	3,41	2,98
Seurantatoimenpiteet	3,54	3,47	2,75
Kaikki aihealueet, keskiarvo	3,51	3,43	2,96

Arviointiasteikko: Ei asianmukainen 1-1,75 /Olennaisia puutteita 1,76-2,5 / Yksittäisiä puutteita 2,51-3,25 / Asianmukainen 3,26-4,0

Ohjausympäristö

Kokonaisarvio ohjausympäristöstä oli arviointiasteikon mukaisesti asianmukainen. Ohjeet ja määräykset ovat pääosin ajantasaiset, mutta niiden suuren määrän vuoksi niihin on haasteellista perehtyä ja perehdyttää.

Organisaatorakenne on toimiva ja tukee perustoimintaa. Parannettavaa on:

- osaamisen kehittämisessä
- virkamiesten perehdyttämisessä ja kouluttamisessa aluehallintoviraston virkamieheksi
- osaamisen hyödyntämisessä yli vastuualuerajojen.

Aluehallintovirastot ottivat Osaava-järjestelmän käyttöön alkuvuonna kehityskeskustelujen yhteydessä. Esimiehet ja henkilöstö opettelevat vielä sen hyödyntämistä ja esimerkiksi osaamiskartoitukset eivät ole vielä käytössä.

Palkkausjärjestelmä on jäykkä eikä se mahdollista nykyaikaista työntekijöiden onnistumisen palkitsemista.

Aluehallintovirastojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten uusi yhteinen strategia-asiakirja tuli voimaan 2020 vuoden alusta lukien. Aluehallintovirastot laativat asiakkuus-, viestintä- ja henkilöstöstrategiat täydentämään sitä.

Riskienhallinta

Kokonaisarvio riskienhallinnasta pysyi liki edellisvuoden tasolla ja oli arviointias- teikon mukaisesti asianmukainen. Aluehallintovirastoilla on yhteinen riskienhal- lintapolitiikka ja -malli, joiden mukaisesti ne määrittivät riskit ja niiden hallinta- keinot vuonna 2019. Aluehallintovirastojen säännöllinen ja dokumentoitu riskien- hallintatyö vaatii vielä kehittämistä. Uusi riskienarviointikierros tullaan tekemään vuonna 2021.

Aluehallintovirastojen johto arvioi, että kaikilla organisaatiotasolla oli yksittäisiä puutteita tavoitteiden saavuttamiseen liittyvien riskien tunnistamisessa. Riskien- hallinnassa tulee huomioida toimintaympäristön muutokset, reagoida aiempaa nopeammin muutoksiin liittyviin uusiin riskeihin sekä suunnitella tarvittavat hal- lintatoimet.

Valvontatoimenpiteet

Arvioinnin mukaan aluehallintovirastot noudattivat hyvän hallinnon periaatteita ja valvontatoimenpiteet varmistivat hyvän hallinnon toteutumisen. Johto arvioi val- vontatoimenpiteiden kehittyneen myönteisesti. Aluehallintovirastot olivat järjes- täneet ne asianmukaisesti ja eriyttäneet tehtävät tarkoituksenmukaisesti.

Aluehallintovirastojen johto havaitsi yksittäisiä puutteita virasto- ja organisaatio- rajat ylittäviin prosesseihin liittyvien valvontatoimenpiteiden kuvaamisessa, vas- tuuttamisessa ja seurannassa. Tietojärjestelmiin ja laitteisiin, tietosuojaan, -tur- vaan ja kyberturvallisuuteen liittyvien prosessien valvontatoimenpiteissä sekä ris- keihin liittyvien valvontatoimenpiteiden suunnitelmallisessa käytössä on edelleen kehitettävää.

Tieto ja viestintä

Kokonaisarvio tieto ja viestintä -osa-alueesta oli arviointias- teikon mukaisesti asi- anmukainen. Yleisesti aluehallintovirastoilla on toimivat tiedonkulkua ja vuoropu- helua tukevat menettelyt.

Vuoden 2020 alusta tuli voimaan uusi tiedonhallintalaki. Arvioinnin mukaan kehi- tettävää on erityisesti hyvän tiedonhallintatavan periaatteiden noudattamisessa sekä tiedonohjaussuunnitelman päivittämisessä ja perehdyttämisessä. Aluehallin- tovirastot pyrkivät koulutuksillaan varmistamaan tiedonhallinnan asianmukaisen tason. Tähän henkilöstö tarvitsee myös tehtäväkohtaisesti kohdennettua koulu- tusta. Asiakirjojen julkaisuuskuvaus valmistui, ja aluehallintovirastot julkaisivat sen uusilla joulukuussa julkaistuilla saavutettavilla nettisivuillaan.

Sidosryhmien ja erityisesti asiakkaiden sekä kansalaisten tarpeiden tunnistami- ssa ja analysoinnissa oli puutteita, mutta aluehallintovirastot kehittävät niitä asiakkuusstrategian ja asiakkuushankkeen avulla. Johdon raportointia kehitettiin huomattavasti, mutta se vaatii edelleen parantamista, jotta johdolla olisi helposti saatavilla ajantasaiset riittävät ja oikeat tiedot.

Kehitettävää on myös arjen häiriötilanteiden vaatimien toimien suunnittelussa ja viestinnässä henkilöstölle. Laajentuneen etätyön vuoksi tietoliikenteen toimivuus ja katkoksista viestimisen nopeus korostuivat. Tämä edellyttää sisäisten ja ul- koisten tiedonkulkukanavien varmistamista ja yhteisiä pelisääntöjä virastojen si- sällä sekä hallinto- ja kehittämispalvelujen kanssa.

Aluehallintovirastojen valmiussuunnitelmissa on kiinnitettävä huomiota alkuvaiheen sisäisen viestinnän viestintäkanaviin ja tiedon kulkuun. Virastojen koko henkilöstö tulisi perehdyttää riittävästi valmiussuunnitelmiin.

Seurantatoimenpiteet

Aluehallintovirastojen johto arvioi sisäisen valvonnan tilaa ja toimivuutta vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä. Toiminnan jatkuvassa arvioinnissa on kehitettävää, sillä arviointien tulokset eivät välttämättä johda kehittämistoimiin.

Valtiontalouden tarkastusviraston ja sisäisen tarkastuksen toimintayksikön virastoja koskevat tarkastuskertomukset tulevat aluehallintovirastojen johdolle. Niissä esitettyjen suositusten perusteella aluehallintovirastojen johto päättää toimenpiteistä sekä seuraa niiden toteutumista.

Vahvistuslausuma

Arvioinnin perusteella aluehallintovirastojen sisäinen valvonta ja siihen kuuluvat riskienhallinnan menettelyt täyttävät hyvin valtion talousarviosta annetun asetuksen pykälässä 69 säädetyt vaatimukset.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyillä aluehallintovirastot kykenivät riittävän hyvin varmistamaan toiminnan laillisuuden, tuloksellisuuden ja omaisuuden turvaamisen. Samalla aluehallintovirastot varmistivat raportoinnin oikeellisuuden ja riittävyyden huomioiden johtamisen ja ulkoisen ohjauksen tarpeet.

1.9 Arviointien tulokset

Aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämispalveluiden (hake) palvelumallia arvioitiin kuuden toimintavuoden jälkeen. Tarkoituksena oli selvittää, tukevatko haken nykyiset toimintamallit ja organisaatio aluehallintovirastojen toimintaa tässä hetkessä. Työssä analysoitiin nykytilaa ja ennakoitiin tulevaa. Tuloksena saatiin muun muassa muutosehdotuksia toimintatapoihin, järjestelmiin, työvälineisiin sekä organisoitumiseen. Työhön osallistui aluehallintovirastojen edustajia sekä laajasti haken henkilöstöä.

1.10 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Etelä-Suomen aluehallintovirasto -kirjanpitoyksikössä havaittiin yksi valtion ja sen vastuulla oleviin varoihin kohdistunut väärinkäytös, joka koski aluehallintovirastolta valtionapua saaneen tahon toimintaa ja avustusvarojen väärinkäytösepäilyä.

Tapauksessa on kyse vuosia 2019–2020 koskevasta väärinkäytöksestä (77 392,84 euroa korkoineen), joka koski opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan kahta eri valtionavustusta.

Vuonna 2020 aluehallintovirasto teki asiassa takaisinperintäpäätöksen ja toimitti vaatimuskirjelmän käräjäoikeuteen. Asia on vireillä käräjäoikeudessa.

2 Talousarvion toteutumalaskelma

Etelä-Suomen aluehallintoviraston talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi		Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2020	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot		35 264,54	4 831 673	4 831 672,76	0,00	100
11.04.01.	Arvonlisävero	33 070,54	8 313	8 312,69	0,00	100
11.04.03.	Apteekkivero	2 194,00				
11.19.09.	Muut verotulot		4 823 360	4 823 360,07	0,00	100
12. Sekalaiset tulot		5 529 132,75	4 330 215	4 330 214,71	0,00	100
12.28.99.	Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot	12 700,45	7 850	7 850,32	0,00	100
12.29.99.	Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muut tulot	198 616,24	92 322	92 321,54	0,00	100
12.30.99.	Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut tulot	387 177,58	272 989	272 989,36	0,00	100
12.33.02.	Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tulot	610 273,91	439 760	439 760,46	0,00	100
12.33.98.	Valtionapujen palautukset	2 568 272,18	2 173 772	2 173 771,75	0,00	100
	12.33.98.5. Muut valtionavut ja valtion osuudet	2 568 272,18	2 173 772	2 173 771,75	0,00	100
12.33.99.	Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut tulot		11	11,21	0,00	100
12.39.01.	Sakkotulot ja tulot hallinnollisista maksuseuraamuksista	126,36				
12.39.04.	Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	1 509 433,94	472 023	472 022,96	0,00	100
12.39.10.	Muut sekalaiset tulot	242 532,09	871 487	871 487,11	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä		5 564 397,29	9 161 887	9 161 887,47	0,00	100

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2020 määrärahojen		Tilinpäätös 2020	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2020	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2020	Käyttö vuonna 2020 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
24. Ulkoministeriön hallinnonala		16 450		16 450,00	16 450,00	0,00	0,00	16 450,00	0,00	16 450,00
24.90.68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (S3)		16 450		16 450,00	16 450,00	0,00		16 450,00		16 450,00
26. Sisäministeriön hallinnonala	896 890,57	1 057 878	813 417,65		813 417,65	244 460,34				
26.01.29. Sisäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	72 917,02	57 878	57 877,99		57 877,99	0,00				
26.30.20. Erityismenot (A)	823 973,55	1 000 000	755 539,66		755 539,66	244 460,34				
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	95 550 170,92	66 911 378	54 969 432,47	11 693 356,39	66 662 788,86	248 589,00	134 702 827,61	193 258 827,61	181 277 701,65	11 693 356,39
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	4 693 938,92	2 929 898	2 929 897,86		2 929 897,86	0,00				
28.40.01. Aluehallintoviraston toimintamenot (S2)	53 584 000,00	58 556 000	46 862 643,61	11 693 356,39	58 556 000,00	0,00	14 016 273,20	72 572 273,20	60 878 916,81	11 693 356,39
28.40.02. Maistraattien toimintamenot (S2)	26 417 000,00									
28.60.12. Osaamisen kehittäminen (A)	43 353,00	25 480	25 480,00		25 480,00	0,00				
28.70.05. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluiden kehittämisen tuki ja ohjaus sekä julkisen hallinnon tuottavuuden edistäminen (S3)							120 686 554,41	120 686 554,41	120 398 784,84	0,00
28.70.05.1. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluiden kehittämisen tuki ja ohjaus sekä julkisen hallinnon tuottavuuden edistäminen							120 686 554,41	120 686 554,41	120 398 784,84	0,00
28.90.30. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (A)	10 811 879,00	5 400 000	5 151 411,00		5 151 411,00	248 589,00				
28.90.30.3. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten ennen vuotta 2016 oppilaitosten perustamishankkeisiin myönnettyjen valtio osuuksien ja -avustusten maksamiseen (EK) (enintään) (EK) (enintään)	7 812 032,00	3 000 000	2 751 413,00		2 751 413,00	248 587,00				

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2020 määrärahojen		Tilinpäätös 2020	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2020	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2020	Käyttö vuonna 2020 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28.90.30.4. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten ennen vuotta 2016 yleisten kirjastojen perustamishankkeisiin myönnettyjen valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen (EK) (enintään) (EK) (enintään)	2 999 847,00	2 400 000	2 399 998,00		2 399 998,00	2,00				
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	55 030 206,14	74 799 292	72 848 844,86	1 461 437,18	74 310 282,04	489 010,29	1 278 546,50	47 943 753,50	46 482 316,32	1 461 437,18
29.01.02. Opetushallituksen toimintamenot (S2)		1 000 000	148 726,85	851 273,15	1 000 000,00	0,00		1 000 000,00	148 726,85	851 273,15
29.01.02.2. Kehittäm-, palvelu- ja hallintotehtävien sekä yhteiskunnan kansainvälistymisen edistäminen		1 000 000	148 726,85	851 273,15	1 000 000,00	0,00		1 000 000,00	148 726,85	851 273,15
29.01.02.2.4. Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutuksesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksaminen (EK)		1 000 000	148 726,85	851 273,15	1 000 000,00	0,00		1 000 000,00	148 726,85	851 273,15
29.01.02.2.4.1. Henkilöstökoulutuksesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksaminen aluehallintovirastoille		1 000 000	148 726,85	851 273,15	1 000 000,00	0,00		1 000 000,00	148 726,85	851 273,15
29.01.29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonsäveroimenot (A)	100 126,34	68 085	68 085,33		68 085,33	0,00				
29.01.30. Koululaisten harrastustoiminnan kehittäminen (S2)		6 409 100	6 409 100,00		6 409 100,00	0,00		6 409 100,00	6 409 100,00	0,00
29.01.51. Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan (K)	32 000,00	32 000	32 000,00		32 000,00	0,00				
29.01.51.3. Avustukset eräiden siirtoväen sankarihautojen hoitoon ja luovutetun alueen hautausmaiden kunnostamiseen (EK)	32 000,00	32 000	32 000,00		32 000,00	0,00				
29.10.30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin (A)	2 488 036,30	2 488 000	2 487 285,57		2 487 285,57	714,43				
29.10.30.21. Avustukset saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen (KPY)	2 248 036,30	2 248 000	2 247 285,57		2 247 285,57	714,43				

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2020 määrärahojen		Tilinpäätös 2020	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2020	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2020	Käyttö vuonna 2020 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
			240 000,00	240 000	240 000,00	0,00				
29.10.30.22. Saamenkielisten lasten varhaiskasvatuspalveluiden turvaaminen saamelaisien kotiseutualueen kunnissa (EK) (enintään)	240 000,00	240 000	240 000,00		240 000,00	0,00				
29.80.52. Rahapelite toiminnan tuotot taiteen edistämiseen (A)	2 586 266,36	2 260 000	2 255 686,71		2 255 686,71	4 313,29				
29.80.52.06. Kirjastot ja tiedon saatavuus (KPY)	2 586 266,36	2 260 000	2 255 686,71		2 255 686,71	4 313,29				
29.90.30. Avustukset Liikkuva opiskelu, Liikkuva varhaiskasvatus ja Liikkuva aikuinen -ohjelmiin sekä liikuntapaikkarakentamiseen (S3)	2 600 000,00	5 388 769	5 153 977,39	234 791,61	5 388 769,00	0,00	1 018 600,00	6 407 369,00	6 172 577,39	234 791,61
29.90.30.1. Liikkuva aikuinen -ohjelmaan (KPY)		733 000	725 000,00	8 000,00	733 000,00	0,00		733 000,00	725 000,00	8 000,00
29.90.30.2. Liikkuva opiskelu -ohjelmaan (KPY)		1 748 000	1 746 783,25	1 216,75	1 748 000,00	0,00		1 748 000,00	1 746 783,25	1 216,75
29.90.30.3. Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmaan (KPY)		691 000	691 000,00		691 000,00	0,00		691 000,00	691 000,00	0,00
29.90.30.5. Avustukset peruuntuneista tapahtumista aiheutuneisiin kuluihin, lajiliittojen ja urheiluseurojen toimintakyvyn turvaamiseen sekä valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten toiminnan turvaamiseen (KPY)		1 653 769	1 623 194,14	30 574,86	1 653 769,00	0,00		1 653 769,00	1 623 194,14	30 574,86
29.90.30.5.3. Liikunnan seuratoiminnan turvaamiseen poikkeustilanteessa (KPY)		1 653 769	1 623 194,14	30 574,86	1 653 769,00	0,00		1 653 769,00	1 623 194,14	30 574,86
29.90.30.6. Avustukset kertaluonteiseen liikuntapaikkarakentamisen tukemiseen (KPY)		563 000	368 000,00	195 000,00	563 000,00	0,00		563 000,00	368 000,00	195 000,00
29.90.50. Rahapelite toiminnan tuotot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen (A)	13 233 970,57	10 309 000	10 134 929,21		10 134 929,21	174 070,79				
29.90.50.01. Liikunnan kansalaistoimintaan (KPY)	1 000 000,00									
29.90.50.01.2. Seuratukeen (KPY)	1 000 000,00									
29.90.50.07. Liikunnan yhdenvertaiseen saavutettavuuteen (KPY)	9 387 900,00	8 045 000	8 045 000,00		8 045 000,00	0,00				
29.90.50.07.1. Liikuntapaikkojen perustamishankkeisiin (KPY)	8 521 600,00	8 045 000	8 045 000,00		8 045 000,00	0,00				

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2020 määrärahojen		Tilinpäätös 2020	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			käyttö vuonna 2020	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2020	Käyttö vuonna 2020 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
29.90.50.07.3. Liikunnan yhdenvertaisuuteen (KPY)	866 300,00										
29.90.50.08. Liikunnallisen elämäntavan edistämiseen (KPY)	2 485 875,00	1 876 000	1 848 400,00		1 848 400,00	27 600,00					
29.90.50.08.1. Liikkuva koulu -ohjelmaan (KPY)	15 000,00										
29.90.50.08.2. Liikkuva Suomi -hanketukiin (KPY)	2 470 875,00	1 876 000	1 848 400,00		1 848 400,00	27 600,00					
29.90.50.12. Liikunnan aluehallinnon toimintaan (KPY)	360 195,57	388 000	241 529,21		241 529,21	146 470,79					
29.91.50. Rahapellitoiminnan tuotot nuorisotyön edistämiseen (A)	13 467 306,57	12 977 000	12 667 088,22		12 667 088,22	309 911,78					
29.91.50.03. Etsivä nuorisotyö ja muu nuorten sosiaalinen vahvistaminen (KPY)	7 120 208,33	6 587 000	6 587 000,00		6 587 000,00	0,00					
29.91.50.03.1. Etsivä nuorisotyö (KPY)	7 120 208,33	6 587 000	6 587 000,00		6 587 000,00	0,00					
29.91.50.05. Kasvu- ja elinolot paikallisesti ja alueellisesti (KPY)	4 571 974,14	3 670 000	3 391 988,85		3 391 988,85	278 011,15					
29.91.50.05.1. Alueellinen nuorisotoimi (KPY)	564 874,14	650 000	377 758,85		377 758,85	272 241,15					
29.91.50.05.2. Lasten ja nuorten paikallinen harrastustoiminta (KPY)	3 011 000,00	3 020 000	3 014 230,00		3 014 230,00	5 770,00					
29.91.50.05.4. Nuorten tieto- ja neuvontatyö, verkkonuorisotyö, digitalisaatio (KPY)	996 100,00										
29.91.50.07. Kokeilu, kehittäminen ja tutkimus (KPY)	1 775 124,10	2 720 000	2 688 099,37		2 688 099,37	31 900,63					
29.91.50.07.2. Nuorisotutkimus sekä nuorisotyön koulutus ja kehittäminen (KPY)	275 124,10	280 000	248 099,37		248 099,37	31 900,63					
29.91.50.07.4. Alueelliset ja paikalliset kehittämishankkeet (KPY)	1 500 000,00	2 440 000	2 440 000,00		2 440 000,00	0,00					
29.91.51. Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö (S2)	20 522 500,00	33 867 338	33 491 965,58	375 372,42	33 867 338,00	0,00	259 946,50	34 127 284,50	33 751 912,08	375 372,42	

Pääluokan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2020 määrärahojen		Tilinpäätös 2020	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2020	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2020	Käyttö vuonna 2020 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
29.91.51.1. Työpajatoiminnan tukeminen (KPY)	14 300 000,00	17 504 338	17 365 868,58	138 469,42	17 504 338,00	0,00		17 504 338,00	17 365 868,58	138 469,42
29.91.51.2. Etsivän nuorisotyön tukeminen (KPY)	6 022 500,00	5 763 000	5 600 080,00	162 920,00	5 763 000,00	0,00	183 696,50	5 946 696,50	5 783 776,50	162 920,00
29.91.51.4. Etsivän nuorisotyön tukeminen haja-asutusalueilla (KPY)	200 000,00						76 250,00	76 250,00	76 250,00	0,00
29.91.51.5. Avustukset nuorisotyöhön ja etsivään nuorisotyöhön (koulut ja oppilaitokset) (KPY)		10 600 000	10 526 017,00	73 983,00	10 600 000,00	0,00		10 600 000,00	10 526 017,00	73 983,00
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	5 573 756,05	5 358 419	5 657 569,21		5 657 569,21	-299 150,09				
30.01.29. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	13 639,47	8 419	8 419,12		8 419,12	0,00				
30.20.20. Eläinlääkintähuolto ja kasvituhoojien torjunta (A)	5 560 116,58	5 350 000	5 649 150,09		5 649 150,09	-299 150,09				
30.20.20.1. Kunnille maksettavat korvaukset ja aluehallinnon eräät eläinlääkintähuollon menot	5 560 116,58	5 350 000	5 649 150,09		5 649 150,09	-299 150,09				
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	699 273,95	126 322	126 322,17		126 322,17	0,00	0,00	126 322,17	126 322,17	0,00
32.30.51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (S2)	699 273,95	126 322	126 322,17		126 322,17	0,00		126 322,17	126 322,17	0,00
32.30.51.07. Paikattu työ, valtionhallinto (KPY)	699 273,95	126 322	126 322,17		126 322,17	0,00		126 322,17	126 322,17	0,00
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	151 593 417,00	224 326 762	220 509 055,94	3 817 705,60	224 326 761,54	0,00	5 543 647,52	103 302 675,52	99 302 643,89	3 817 705,60
33.01.29. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	354 680,79	331 589	331 589,01		331 589,01	0,00				
33.02.07. Työsuojelun aluehallintoviranomaisten toimintamenot (S2)	24 775 000,00	26 167 000	22 349 294,40	3 817 705,60	26 167 000,00	0,00	3 103 939,56	29 270 939,56	25 453 233,96	3 817 705,60
33.03.25. Kansallinen genomikeskus ja kansallinen syöpäkeskus (S3)							517 609,38	517 609,38	484 517,44	0,00
33.03.31. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (S3)		7 821 245	7 821 245,00		7 821 245,00	0,00	1 372 098,58	9 193 343,58	9 119 389,00	0,00
33.03.31.01. Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman jatko		821 245	821 245,00		821 245,00	0,00	1 372 098,58	2 193 343,58	2 119 389,00	0,00
33.03.31.02. Tulevaisuuden sote-keskus (lape)		7 000 000	7 000 000,00		7 000 000,00	0,00		7 000 000,00	7 000 000,00	0,00
33.03.63. Eräät erityishankkeet (S3)							550 000,00	550 000,00	474 720,49	0,00

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2020 määrärahojen		Tilinpäätös 2020	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2020	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2020	Käyttö vuonna 2020 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.20.50.	Valtionosuus työttömyysetuuksien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksesta (A)	105 078,55	25 745	25 745,42	25 745,42	0,00				
	33.20.50.01. Palkkatuettu työ, valtionhallinto	105 078,55	25 745	25 745,42	25 745,42	0,00				
33.20.52.	Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (A)	110 893,80	16 226	16 225,96	16 225,96	0,00				
	33.20.52.01. Palkkatuettu työ, valtionhallinto	110 893,80	16 226	16 225,96	16 225,96	0,00				
33.60.32.	Valtion rahoitus terveydenhuollon yksiköille yliopistotasoiseen tutkimukseen sekä sosiaalityön yliopistotasoiseen tutkimukseen (K)	23 800 000,00	25 000 000	25 000 000,00	25 000 000,00	0,00				
33.60.33.	Valtion korvaus sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköille sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön erikoistumiskoulutukseen (A)	92 637 128,44	91 270 990	91 270 989,92	91 270 989,92	0,00				
	33.60.33.01. Koulutuskorvaus yliopistollisille sairaaloille (KPY)	61 325 923,04	61 402 500	61 402 500,00	61 402 500,00	0,00				
	33.60.33.02. Lääkärin erikoistumiskoulutuksen korvaus muille terveydenhuollon toimintayksiköille (KPY)	18 845 357,88	17 457 655	17 457 655,10	17 457 655,10	0,00				
	33.60.33.03. Hammaslääkärin erikoistumiskoulutuksen korvaus muille terveydenhuollon toimintayksiköille (KPY)	506 761,91	461 114	461 113,75	461 113,75	0,00				
	33.60.33.04. Yleislääketieteen erityiskoulutuksen ja siihen rinnastettavan lisäkoulutuksen korvaus (KPY)	7 320 808,54	7 575 194	7 575 194,34	7 575 194,34	0,00				
	33.60.33.05. Hammaslääkärin käytännön ja siihen rinnastettavan palvelun korvaus (KPY)	914 101,08	809 624	809 624,28	809 624,28	0,00				
	33.60.33.06. Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen 14 §:ssä tarkoitetun koulutuksen korvaus (KPY)	42 839,99	116 681	116 680,95	116 680,95	0,00				
	33.60.33.07. Korvaus Pohjois-Savon sairaanhoitopiirille hammaslääkärikoulutukseen	100 000,00	100 000	100 000,00	100 000,00	0,00				
	33.60.33.08. Lääkärin erikoistumiskoulutuksen korvaus yliopistoille (KPY)	3 171 666,00	3 110 060	3 110 060,00	3 110 060,00	0,00				
	33.60.33.09. Erikoissosiaalityöntekijöiden koulutus		145 062	145 061,50	145 061,50	0,00				

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2020 määrärahojen		Tilinpäätös 2020	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2020	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2020	Käyttö vuonna 2020 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
33.60.33.10. Oireenmukaisen hoidon ja rajatun lääkkeenmääräämisen koulutus	409 670,00	93 100	93 100,00		93 100,00	0,00				
33.60.34. Valtion korvaus terveydenhuollon toimintayksiköille oikeuspsykiatrisista tutkimuksista, potilassiirroista ja lääketieteellisistä asiantuntijalausunnoista aiheutuviin kustannuksiin (A)	9 330 635,42	9 443 183	9 443 183,23		9 443 183,23	0,00				
33.60.34.02. Potilassiirrot (KPY)	86 503,42	87 551	87 550,79		87 550,79	0,00				
33.60.34.03. Lasten ja nuorten oikeuspsykiatrisista tutkimuksista maksettavat korvaukset (KPY)	9 244 132,00	9 326 151	9 326 151,00		9 326 151,00	0,00				
33.60.34.04. Lääketieteellisten asiantuntijalausuntojen ja pitkäaikaissvankien riskiarvioiden antamisen menot		29 481	29 481,44		29 481,44	0,00				
33.60.36. Valtionavustus saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamiseksi (K)	480 000,00	480 000	480 000,00		480 000,00	0,00				
33.60.39. Palvelurakenteen kehittäminen (S3)		63 770 783	63 770 783,00		63 770 783,00	0,00		63 770 783,00	63 770 783,00	0,00
33.60.39.03. Kehitysvammaisten henkilökohtaisen budjetin kokeilut		811 914	811 914,00		811 914,00	0,00		811 914,00	811 914,00	0,00
33.60.39.12. Tulevaisuuden sote-keskus		62 958 869	62 958 869,00		62 958 869,00	0,00		62 958 869,00	62 958 869,00	0,00
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	63 427,81	238 142	4 218,00	233 923,57	238 141,57	0,00	338 450,30	575 950,30	314 704,61	259 318,33
35.01.29. Ympäristöministeriön hallinnonalan arvonsäveroimenot (A)	17 227,81	642	641,57		641,57	0,00				
35.10.22. Eräät ympäristömenot (S3)	46 200,00	237 500	3 576,43	233 923,57	237 500,00	0,00	338 450,30	575 950,30	314 704,61	259 318,33
Määrärahatilit yhteensä	309 407 142,44	372 834 643	354 928 860,30	17 222 872,74	372 151 733,04	682 909,54	141 863 471,93	345 223 979,10	327 503 688,64	17 248 267,50

Etelä-Suomen aluehallintoviraston talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €) ¹⁾		Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)											
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy ²⁾	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö ³⁾	Vuoden 2020 valtuudet						Talousarvio- menot 2020	Määräraha- tarve 2021	Määräraha- tarve 2022	Määräraha- tarve 2023	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
		Uudet valtuu- det	Uusitut valtuu- det	Valtuu- det yh- teensä	Käy- tetty	Käyttä- mättä	Uusittu v 2021 TA:ssa						
29.10.34 Valtionosuus- ja avustus oppilaitosten perustamiskustannuksiin	6 255							2 751	1 573	920	505	505	3 504
361 Etelä-Suomen aluehallintovirasto													
Aikaisempien vuosien valtuudet	3 028							1 812	859	357			1 216
Vuonna2020 käytettävissä olleet valtuudet													
364 Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto													
Aikaisempien vuosien valtuudet	3 227							939	714	562	505	505	2 287
Vuonna2020 käytettävissä olleet valtuudet													
29.80.34 Valtionosuus- ja avustus yleisten kirjastojen perustamiskustannuksiin	12 644							2 400	2 061	1 972	1 767	4 443	10 244
361 Etelä-Suomen aluehallintovirasto													
Aikaisempien vuosien valtuudet	2 351							203	383	294	294	1 177	2 149
Vuonna2020 käytettävissä olleet valtuudet													
362 Lounais-Suomen aluehallintovirasto													
Aikaisempien vuosien valtuudet	1 245							353	213	213	213	254	892
Vuonna2020 käytettävissä olleet valtuudet													
363 Itä-Suomen aluehallintovirasto													
Aikaisempien vuosien valtuudet	1 393							663	288	288	83	71	730
Vuonna2020 käytettävissä olleet valtuudet													
364 Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto													
Aikaisempien vuosien valtuudet	7 317							843	1 177	1 177	1 177	2 941	6 473
Vuonna2020 käytettävissä olleet valtuudet													
365 Pohjois-Suomen aluehallintovirasto													
Aikaisempien vuosien valtuudet	338							338					
Vuonna2020 käytettävissä olleet valtuudet													
YHTEENSÄ	18 899							5 151	3 635	2 892	2 273	4 949	13 748

¹⁾ Valtuuden ja sen käytön määräksi merkitään tehdyn tilauksen sopimushinta tai sitoumuksen määrä silloin, kun valtuus on rajattu alun perin muulla tavalla, mutta valtuuden käytön johdosta annetaan euromääräinen sitoumus. Korkotuetun lainakannan enimmäismääränä määritellyt korkotukivaltuudet ja muut vastaavat valtuudet eritellään lisäksi omilla riveillään.

²⁾ Myös pääluokan tai luvun päätösoosassa myönnetty valtuudet sisällytetään taulukkoon. Tällöin luvun tai momentin numerotunnukseksi merkitään "00".

³⁾ Esitetään yhteismäärä niistä aikaisempina varainhoitovuosina käytetyistä valtuuksista, joista varainhoitovuotena on aiheutunut menoja tai joista aiheutuu menoja tulevana varainhoitovuosina.

⁴⁾ Korkotukilainojen lainakannan enimmäismääränä tai valtionapuun oikeuttavien kustannusten enimmäismääränä tai muulla vastaavalla tavalla myönnettyjen valtuuksien määrä. Erittely esitetään vain, jos momentti (ja yhteensä) sisältää tällä tavoin määritellyjä valtuuksia.

⁵⁾ Talousarviolain 10 §:n 2 momentissa säädetyn laajuus- tai kustannusarvion perusteella myönnetty valtuudet. Erittely esitetään vain, jos momentti (ja yhteensä) sisältää talonrakennushankevaltuuksia.

3 Tuotto- ja kululaskelma

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2020 - 31.12.2020		1.1.2019 - 31.12.2019	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	11 451 897,89		30 802 869,36	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	113 107,85		456 325,55	
Muut toiminnan tuotot	<u>2 117 276,58</u>	13 682 282,32	<u>2 302 568,23</u>	33 561 763,14
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	889 604,80		1 334 829,10	
Henkilöstökulut	78 403 237,17		105 740 828,90	
Vuokrat	6 406 369,54		11 540 589,67	
Palvelujen ostot	20 526 206,79		28 287 224,28	
Muut kulut	1 008 878,15		3 193 619,71	
Poistot	<u>15 113,79</u>	<u>-107 249 410,24</u>	<u>1 049 082,22</u>	<u>-151 146 173,88</u>
JÄÄMÄ I		-93 567 127,92		-117 584 410,74
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	34 464,56		101 884,63	
Rahoituskulut	<u>367,32</u>	34 831,88	<u>-1 183,50</u>	100 701,13
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	115,02		2 915,05	
Satunnaiset kulut	<u>0,00</u>	<u>115,02</u>	<u>-1 248,72</u>	<u>-1 666,33</u>
JÄÄMÄ II		-93 532 181,02		-117 482 043,28
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle	372 342 341,82		203 095 264,92	
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	2 409 487,17		1 476 929,15	
Siirtotalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	15 430 114,13		16 247 406,89	
Siirtotalouden kulut valtionhallinnolle	<u>6 079 748,73</u>	<u>-396 261 691,85</u>	<u>3 717 771,63</u>	<u>-224 537 372,59</u>
JÄÄMÄ III		-489 793 872,87		-342 019 415,87
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Verot ja veronluonteiset maksut	4 823 360,07		2 194,00	
Muut pakolliset maksut	0,00		126,36	
Perityt arvonlisäverot	8 312,69		33 070,54	
Suoritettavat arvonlisäverot	<u>-3 441 910,63</u>	<u>1 389 762,13</u>	<u>-5 336 531,57</u>	<u>-5 301 140,67</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-488 404 110,74</u>		<u>-347 320 556,54</u>

4 Tase

Etelä-Suomen aluehallintoviraston Tase

	1.1.2020-31.12.2020		1.1.2019-31.12.2019	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Muut pitkävaikutteiset menot	<u>0,00</u>	0,00	<u>408 449,13</u>	408 449,13
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Koneet ja laitteet	29 102,58		44 216,37	
Muut aineelliset hyödykkeet	<u>29 319,64</u>	58 422,22	<u>50 359,11</u>	94 575,48
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET YHTEENSÄ		58 422,22		503 024,61
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset	<u>333,76</u>	333,76	<u>333,76</u>	333,76
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	3 176 002,19		3 624 314,91	
Siirtosaamiset	73 609,05		65 526,74	
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	0,00		32 104,25	
Kirjanpitoyksikön tulotilit	650,00		109,00	
Kirjanpitoyksikön menotilit	-615,31		0,00	
Muut rahat ja pankkisaamiset	<u>21 400 661,57</u>	<u>21 400 696,26</u>	<u>27 730 274,80</u>	<u>27 762 488,05</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		24 735 094,33		31 538 994,47
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>24 793 516,55</u>		<u>32 042 019,08</u>

1.1.2020-31.12.2020

1.1.2019-31.12.2019

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

VALTION PÄÄOMA

Valtion pääoma 1.1.1998	-55 873 690,82		-55 873 690,82	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	22 572 152,55		27 245 664,84	
Pääoman siirrot	296 326 107,33		338 468 715,09	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-488 404 110,74</u>	-225 379 541,68	<u>-347 320 556,54</u>	-37 479 867,43

VIERAS PÄÄOMA

LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	21 766 732,53		29 744 425,00	
Ostovelat	2 545 376,70		4 002 310,39	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	1 672 612,16		2 139 134,60	
Edelleen tilittävät erät	1 591 900,45		2 204 721,76	
Siirtovelat	15 007 229,19		19 501 389,44	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>207 589 207,20</u>	<u>250 173 058,23</u>	<u>11 929 905,32</u>	<u>69 521 886,51</u>

VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ

250 173 058,23

69 521 886,51

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

24 793 516,5532 042 019,08

5 Liitetiedot

5.1 Tilinpäätöksen viralliset liitteet

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperusteista ja vertailtavuudesta

1) Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteutumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen;

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ilmoitettavaa.

2) Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi;

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ilmoitettavaa.

3) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät;

Etelä-Suomen aluehallintoviraston kirjanpitoyksikön tilinpäätös on laadittu noudattaen talousarviolakia ja -asetusta sekä valtiovarainministeriön ja valtiokonttorin määräyksiä ja ohjeita. Tilinpäätöksessä käytetyt arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät ovat talousarvioasetuksen 66 a-g §:n mukaisia.

4) Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot- ja menot sekä virheiden korjaukset;

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ilmoitettavaa.

5) Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätösvouden tietojen kanssa.

Vuoden 2020 alussa maistraatit ja maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksiköt tehtävä siirtyvät uuteen Digi- ja väestötietovirastoon. Muutoksen takia vuodet 2019 ja 2020 eivät ole täysin vertailukelpoisia.

Yhteistoiminnan kustannusten korvausten ja yhteisrahoitteisen toiminnan rahoitusosuuksien tilien numerointi ja sijainti tilikarttahierarkiassa muuttuivat vuoden 2020 alussa. Tilien kertymät raportoidaan tuotto- ja kululaskelmassa tilikarttahierarkian mukaisesti laskelman rivillä Palvelujen ostot. Aiemmin nämä erät on esitetty omalla rivillään Sisäiset kulut. Tuotto- ja kululaskelmassa esitetyt vuoden 2019 tiedot on muutettu vastaamaan vuoden 2020 käytäntöä.

6) Selvitys tilinpäätösvouden jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista siltä osin kuin niitä ei ilmoiteta toimintakertomuksessa.

Yksityisten sosiaalipalveluiden ja yksityisen terveydenhuollon vuosimaksut palautetaan nettobudjetoinnin piiriin ja aluehallintovirastojen tuotoiksi vuonna 2021. Etelä-Suomen aluehallintovirastolta vähennetään vastaava kompensatio-osuus vuoden 2021 toimintamäärärahaa lisätalousarviomenettelyssä.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 2: Nettotuetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2019	Talousarvio 2020 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2020 määrärahojen		Tilinpäätös 2020	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2020	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2020	Käyttö vuonna 2020 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28.40.01. Aluehallintoviraston toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	68 899 764,55	69 886 000	58 258 120,13		69 951 476,52				72 274 383,33	
	Bruttotulot	15 315 764,55	11 330 000	11 395 476,52		11 395 476,52				11 395 466,52	
	Nettomenot	53 584 000,00	58 556 000	46 862 643,61	11 693 356,39	58 556 000,00		14 016 273,20	72 572 273,20	60 878 916,81	11 693 356,39
28.40.02. Maistraattien toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	42 120 744,00									
	Bruttotulot	15 703 744,00									
	Nettomenot	26 417 000,00									
29.01.02. Opetushallituksen toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	0,00	1 000 000	148 726,85		1 000 000,00				148 726,85	
	Bruttotulot	0,00	0	0,00		0,00				0,00	
	Nettomenot	0,00	1 000 000	148 726,85	851 273,15	1 000 000,00		0,00	1 000 000,00	148 726,85	851 273,15
33.02.07. Työsuojelun aluehallintoviranomaisten toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	25 026 637,80	26 337 000	22 638 737,30		26 456 442,90				25 742 676,86	
	Bruttotulot	251 637,80	170 000	289 442,90		289 442,90				289 442,90	
	Nettomenot	24 775 000,00	26 167 000	22 349 294,40	3 817 705,60	26 167 000,00		3 103 939,56	29 270 939,56	25 453 233,96	3 817 705,60
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (Arviomääräraha)	Bruttomenot	110 893,80	16 226	16 225,96		16 225,96					
	Bruttotulot	0,00	0	0,00		0,00					
	Nettomenot	110 893,80	16 226	16 225,96		16 225,96		0,00			

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 3.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi		Peruutettu	
		Tilijaottelu	Yhteensä
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala			287 769,57
	Vuosi 2018		287 769,57
	28.70.05. Maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon-tuki ja ohjaus	287 769,57	
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala			182 326,03
	Vuosi 2018		182 326,03
	33.03.25. Kansallinen genomikeskus ja kansallinen syöpäkeskus	33 091,94	
	33.03.31. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	73 954,58	
	33.03.63. Eräät erityishankkeet	75 279,51	
35. Ympäristöministeriön hallinnonala			1 927,36
	Vuosi 2018		1 927,36
	35.10.22. Eräät ympäristömenot	1 927,36	
Pääluokat yhteensä			472 022,96
Vuosi 2018			472 022,96

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2020	2019
Henkilöstökulut	65 960 575,59	89 012 186,80
Palkat ja palkkiot	64 887 166,03	86 918 678,32
Tulosperusteiset erät	436 283,60	411 437,36
Lomapalkkavelan muutos	637 125,96	1 682 071,12
Henkilösivukulut	12 442 661,58	16 728 642,10
Eläkekulut	11 155 521,17	15 204 734,70
Muut henkilösivukulut	1 287 140,41	1 523 907,40
Yhteensä	78 403 237,17	105 740 828,90
Johdon palkat ja palkkiot, josta	3 299 151,12	4 128 520,84
- tulosperusteiset erät	11 526,21	10 123,25
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	1 440,00	2 500,00
Johto	1 440,00	1 700,00
Muu henkilöstö	0,00	800,00

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 6.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 7.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 8.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Sektorit	Lainapääoma 31.12.2020	Lisäys 2020	Vähennys 2020	Lainapääoma 31.12.2019	Pääomamuutos 2020-2019
Kotitaloudet	333,76	0,00	0,00	333,76	0,00
Palkansaajakotitaloudet	333,76	0,00	0,00	333,76	0,00
Yhteensä	333,76	0,00	0,00	333,76	0,00

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 10.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2020	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle	1-5	Yli	Alle	1-5	Yli	
	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Vastaavien rahoituserät							
Euomääräiset lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	333,76	0,00	0,00	333,76
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	21 400 696,26	0,00	0,00	21 400 696,26
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	21 401 030,02	0,00	0,00	21 401 030,02
31.12.2020	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle	1-5	Yli	Alle	1-5	Yli	
	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	
Vastattavien rahoituserät							
Vallion hoitoon jätetyt vieraat varat	0,00	0,00	0,00	21 766 732,53	0,00	0,00	21 766 732,53
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	21 766 732,53	0,00	0,00	21 766 732,53

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset						
€	Talousarviomenot 2020	Määrärahatarve 2021	Määrärahatarve 2022	Määrärahatarve 2023	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	2 056 965,31	3 650 906,95	1 157 025,50	976 001,07	2 566 810,54	8 350 744,06

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset						
€	Talousarviomenot 2020	Määrärahatarve 2021	Määrärahatarve 2022	Määrärahatarve 2023	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä
Muut sopimukset ja sitoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut sopimukset ja sitoumukset yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Muut monivuotiset vastuut yhteensä 2 056 965,31 3 650 906,95 1 157 025,50 976 001,07 2 566 810,54 8 350 744,06

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteelle 13.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteelle 14.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteelle 15.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteelle 16.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole esitettävää liitteelle 17.

5.2 Muut liitteet

Liite 1: Hallinnonalakohtaiset siirtomenot aluehallintovirastoittain miljoonaa euroa vuosina 2018–2020

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Hallinnonala	2020	2019	2018
Opetus- ja kulttuuriministeriö	25	17	19
Sosiaali- ja terveysministeriö	41	39	38
Valtiovarainministeriö	2	6	9
Yhteensä	68	62	66

Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Hallinnonala	2020	2019	2018
Opetus- ja kulttuuriministeriö	8	6	6
Sosiaali- ja terveysministeriö	100	57	63
Valtiovarainministeriö	121	1	2
Yhteensä	229	64	72

Itä-Suomen aluehallintovirasto

Hallinnonala	2020	2019	2018
Opetus- ja kulttuuriministeriö	7	6	6
Sosiaali- ja terveysministeriö	19	20	19
Valtiovarainministeriö	1	1	1
Yhteensä	27	27	26

Länsi - ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Hallinnonala	2020	2019	2018
Opetus- ja kulttuuriministeriö	19	14	15
Sosiaali- ja terveysministeriö	23	23	23
Valtiovarainministeriö	2	3	7
Yhteensä	44	40	45

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Hallinnonala	2020	2019	2018
Opetus- ja kulttuuriministeriö	7	6	6
Sosiaali- ja terveysministeriö	18	18	17
Valtiovarainministeriö	0	0	1
Yhteensä	25	24	24

Lapin aluehallintovirasto

Hallinnonala	2020	2019	2018
Opetus- ja kulttuuriministeriö	7	6	6
Sosiaali- ja terveysministeriö	1	1	2
Valtiovarainministeriö	0	0	2
Yhteensä	8	7	9

Liite 2: Aluehallintovirastojen henkilötyövuodet 2018–2020

Aluehallintovirastojen henkilötyövuodet vuosina 2018–2020

Aluehallintovirastot	Henkilötyövuodet avi- ja työsuojelumomentit			Henkilötyövuodet muut momentit			Henkilötyövuodet koko henkilöstö		
	2020	2019	2018	2020	2019	2018	2020	2019	2018
Vastuualue									
Ylijohtajat ja johdon tuet	27,4	26,6	26,1	0	0	0	27,4	26,6	26,1
Opetus- ja kulttuuritoimi	91,5	87,2	79,6	9,0	8,4	7,5	100,5	95,6	87,1
Pelastustoimi ja varautuminen	33,1	30,6	30,8	3,0	2,9	4,0	36,1	33,5	34,8
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat	376,6	352,3	332,9	3,7	5,3	4,5	380,3	357,6	337,4
Ympäristöluvut	138,1	139,8	133,5	4,9	4,9	4,6	143,0	144,7	138,1
Erikoistumisyksiköt	13,9	21,8	21,5	0	6,6	4,5	13,9	28,4	26,0
Hallinto- ja kehittämispalvelut	115,2	110,9	112,4	2,4	2,2	2,6	117,7	113,1	115,0
avi-momentti yhteensä	795,8	769,1	736,8	-	-	-	795,8	769,1	736,8
Työsuojelu	404,1	393,5	399,5	-	-	-	404,1	393,5	399,5
Yhteensä	1 199,9	1 162,6	1 136,3	23,0	30,3	27,7	1 222,9	1 192,9	1 164,1
Sisältää erikoistumistehtäviä	21,1	19,1	14,5	1,5	2,8	2,0	22,6	21,9	16,4

Etelä-Suomen aluehallintoviraston henkilötyövuodet vuosina 2018–2020

Etelä-Suomi	Henkilötyövuodet avi- ja työsuojelumomentit			Henkilötyövuodet muut momentit			Henkilötyövuodet koko henkilöstö		
	2020	2019	2018	2020	2019	2018	2020	2019	2018
Vastuualue									
Ylijohtaja ja johdon tuki	4,8	4,0	4,0	0	0	0	4,8	4,0	4,0
Opetus- ja kulttuuritoimi	24,5	25,7	23,8	0,9	0,7	0,9	25,3	26,4	24,7
Pelastustoimi ja varautuminen	10,0	9,5	9,6	1,0	1,0	2,0	11,0	10,5	11,6
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat	145,2	132,9	123,2	0,5	0,9	1,0	145,7	133,8	124,2
Ympäristöluvut	51,7	53,1	51,3	1,7	1,0	0,6	53,4	54,1	51,9
Hallinto- ja kehittämispalvelut	115,2	110,9	112,4	2,4	2,2	2,6	117,7	113,1	115,0
avi-momentti yhteensä	351,3	336,1	324,3	-	-	-	351,3	336,1	324,3
Työsuojelu	169,8	165,0	167,8	-	-	-	169,8	165,0	167,8
Yhteensä	521,1	501,1	492,1	6,5	5,8	7,1	527,6	506,9	499,2
Sisältää erikoistumistehtäviä	16,7	14,5	10,5	0	0,8	0	16,7	15,3	10,5

Lounais-Suomen aluehallintoviraston henkilötövuudet vuosina 2018–2020

Lounais-Suomi	Henkilötövuudet avi- ja työsuojaumomentit			Henkilötövuudet muut momentit			Henkilötövuudet koko henkilöstö		
	2020	2019	2018	2020	2019	2018	2020	2019	2018
Vastuualue									
Ylijohdaja ja johdon tuki	4,0	4,0	4,0	0	0	0	4,0	4,0	4,0
Opetus- ja kulttuuritoimi	12,6	12,6	11,3	1,2	0,5	0	13,8	13,1	11,3
Pelastustoimi ja varautuminen	4,5	4,0	4,0	0	0	0	4,5	4,0	4,0
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat	48,2	43,0	42,2	2,7	3,5	2,7	51,0	46,5	44,9
Sisäinen tarkastus	1,0	1,0	1,3	0	0	0	1,0	1,0	1,3
avi-momentti yhteensä	70,3	64,6	62,7	-	-	-	70,3	64,6	62,7
Työsuojaelu	56,9	55,9	55,6	-	-	-	56,9	55,9	55,6
Yhteensä	127,2	120,5	118,4	3,9	4,0	2,7	131,1	124,5	121,0
Sisältää erikoistumistehtäviä	0	-	0,1	1,5	2,0	2,0	1,5	2,0	2,1

I tä-Suomen aluehallintoviraston henkilötövuudet vuosina 2018–2020

I tä-Suomi	Henkilötövuudet avi- ja työsuojaumomentit			Henkilötövuudet muut momentit			Henkilötövuudet koko henkilöstö		
	2020	2019	2018	2020	2019	2018	2020	2019	2018
Vastuualue									
Ylijohdaja ja johdon tuki	5,1	5,0	5,0	0	0	0	5,1	5,0	5,0
Opetus- ja kulttuuritoimi	14,3	12,7	12,0	0,8	0,8	0,9	15,2	13,5	12,8
Pelastustoimi ja varautuminen	4,8	4,0	4,3	0	0	0	4,8	4,0	4,3
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat	45,1	45,4	43,3	0	0	0	45,1	45,4	43,3
Ympäristöluvat	17,1	17,9	17,3	0,3	1,2	0,5	17,4	19,0	17,8
Maistraattien ohjaus	-	7,9	8,0	-	6,6	4,5	-	14,5	12,5
avi-momentti yhteensä	86,4	92,9	89,8	-	-	-	86,4	92,9	89,8
Työsuojaelu	42,9	41,2	42,0	-	-	-	42,9	41,2	42,0
Yhteensä	129,2	134,1	131,8	1,2	8,6	5,9	130,4	142,7	137,7
Sisältää erikoistumistehtäviä	0,3	0,3	0,2	0	0	0	0,3	0,3	0,2

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston henkilötövuodet vuosina 2018–2020

Länsi- ja Sisä-Suomi	Henkilötövuodet avi- ja työsuojelumomentit			Henkilötövuodet muut momentit			Henkilötövuodet koko henkilöstö		
	2020	2019	2018	2020	2019	2018	2020	2019	2018
Vastuualue									
Ylijohtaja ja johdon tuki	4,2	4,2	4,2	0	0	0	4,2	4,2	4,2
Opetus- ja kulttuuritoimi	19,2	17,6	15,9	4,2	4,9	4,2	23,4	22,5	20,2
Pelastustoimi ja varautuminen	6,4	6,8	6,5	1,0	1,0	1,0	7,4	7,7	7,5
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat	76,3	72,3	69,2	0,4	0,5	0,5	76,7	72,8	69,7
Ympäristöluvat	37,0	37,1	35,7	2,7	1,8	1,5	39,6	38,9	37,2
Ruotsinkielinen opetustoimi	12,9	12,9	12,2	0	0	0	12,9	12,9	12,2
avi-momentti yhteensä	156,1	151,0	143,8	-	-	-	156,1	151,0	143,8
Työsuojelu	85,2	85,4	85,8	-	-	-	85,2	85,4	85,8
Yhteensä	241,2	236,3	229,6	8,3	8,1	7,3	249,5	244,5	236,9
Sisältää erikoistumistehtäviä	0,7	0,8	0,2	0	0	0	0,7	0,8	0,2

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston henkilötövuodet vuosina 2018–2020

Pohjois-Suomi	Henkilötövuodet avi- ja työsuojelumomentit			Henkilötövuodet muut momentit			Henkilötövuodet koko henkilöstö		
	2020	2019	2018	2020	2019	2018	2020	2019	2018
Vastuualue									
Ylijohtaja ja johdon tuki	6,0	6,1	5,5	0	0	0	6,0	6,1	5,5
Opetus- ja kulttuuritoimi	11,0	9,5	8,6	1,3	0,8	0,8	12,3	10,3	9,5
Pelastustoimi ja varautuminen	4,6	4,4	4,4	1,0	0,9	0	5,6	5,3	4,4
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat	38,5	37,4	35,3	0	0,3	0,3	38,5	37,7	35,6
Ympäristöluvat	32,3	31,7	29,2	0,3	1,0	2,0	32,6	32,7	31,2
avi-momentti yhteensä	92,4	89,0	83,1	-	-	-	92,4	89,0	83,1
Työsuojelu	49,4	46,0	48,2	-	-	-	49,4	46,0	48,2
Yhteensä	141,7	135,0	131,3	2,6	3,1	3,2	144,3	138,1	134,4
Sisältää erikoistumistehtäviä	2,3	2,7	2,5	0	0	0	2,3	2,7	2,5

Lapin aluehallintoviraston henkilötövuodet vuosina 2018–2020

Lappi	Henkilötövuodet avi- ja työsuojelumomentit			Henkilötövuodet muut momentit			Henkilötövuodet koko henkilöstö		
	2020	2019	2018	2020	2019	2018	2020	2019	2018
Vastuualue									
Ylijohtaja ja johdon tuki	3,4	3,3	3,4	0	0	0	3,4	3,3	3,4
Opetus- ja kulttuuritoimi	9,8	9,0	8,1	0,7	0,8	0,7	10,5	9,8	8,8
Pelastustoimi ja varautuminen	2,8	2,0	2,0	0	0	1,0	2,8	2,0	3,0
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat	23,4	21,3	19,7	0	0	0	23,4	21,3	19,7
avi-momentti yhteensä	39,4	35,6	33,1	-	-	-	39,4	35,6	33,1
Yhteensä	39,4	35,6	33,1	0,7	0,8	1,7	40,1	36,4	34,8
Sisältää erikoistumistehtäviä	1,0	0,8	0,9	0	0	0	1,0	0,8	0,9

Liite 3: Aluehallintovirastojen nettobudjetoidut tulot euroa (pl. työsuojelu) vuosina 2018–2020

Alkoholilainsäädännön nojalla perittävät maksut

Aluehallintovirasto	2020	2019	2018
Etelä-Suomi	851 582	2 308 872	2 008 600
Lounais-Suomi	244 865	683 360	671 860
Itä-Suomi	129 816	533 967	488 979
Länsi- ja Sisä-Suomi	314 525	1 023 460	976 283
Pohjois-Suomi	109 568	410 722	378 933
Lappi	66 195	270 247	244 723
Yhteensä	1 716 550	5 230 628	4 769 377

Yksityisen sosiaalipalvelujen valvonnasta perittävät maksut

Aluehallintovirasto	2020	2019	2018
Etelä-Suomi	349 732	401 120	323 186
Lounais-Suomi	125 550	121 645	116 025
Itä-Suomi	115 490	184 125	149 200
Länsi- ja Sisä-Suomi	194 915	319 200	252 095
Pohjois-Suomi	78 950	108 550	90 925
Lappi	52 410	37 330	44 655
Yhteensä	917 047	1 171 970	976 086

Yksityisen terveydenhuollon palvelujen valvonnasta perittävät maksut

Aluehallintovirasto	2020	2019	2018
Etelä-Suomi	865 770	1 012 380	919 670
Lounais-Suomi	194 780	267 910	277 870
Itä-Suomi	155 235	242 060	211 320
Länsi- ja Sisä-Suomi	337 990	501 670	475 390
Pohjois-Suomi	129 480	192 840	207 050
Lappi	56 240	65 665	90 970
Yhteensä	1 739 495	2 282 525	2 182 270

Ympäristöluvat

Aluehallintovirasto	2020	2019	2018
Etelä-Suomi	2 283 026	2 015 147	2 025 147
Lounais-Suomi	-	-	-
Itä-Suomi	328 202	452 741	448 392
Länsi- ja Sisä-Suomi	1 279 103	993 310	1 219 782
Pohjois-Suomi	1 379 807	1 044 632	1 063 986
Lappi	-	-	-
Yhteensä	5 270 138	4 505 830	4 757 307

Eläinluvat

Aluehallintovirasto	2020	2019	2018
Etelä-Suomi	159 085	162 535	147 985
Lounais-Suomi	-	-	-
Itä-Suomi	-	-	-
Länsi- ja Sisä-Suomi	-	-	-
Pohjois-Suomi	-	-	-
Lappi	-	-	-
Yhteensä	159 085	162 535	147 985

Poronlihatarkastusmaksut

Aluehallintovirasto	2020	2019	2018
Etelä-Suomi	-	-	-
Lounais-Suomi	-	-	-
Itä-Suomi	-	-	-
Länsi- ja Sisä-Suomi	-	-	-
Pohjois-Suomi	-	-	-
Lappi	209 622	176 363	161 924
Yhteensä	209 622	176 363	161 924

Muut julkisoikeudelliset tuotot

Aluehallintovirasto	2020	2019	2018
Etelä-Suomi	586 947	471 837	192 666
Lounais-Suomi	66 930	117 619	52 286
Itä-Suomi	49 622	103 462	37 301
Länsi- ja Sisä-Suomi	188 589	186 140	101 825
Pohjois-Suomi	72 636	70 607	33 238
Lappi	35 933	44 752	41 175
Yhteensä	1 000 657	994 417	458 490

Vuokrat, käyttökorvaukset, korkotuotot ja muut toiminnan tuotot

Aluehallintovirasto	2020	2019	2018
Etelä-Suomi	583 660	779 574	987 235
Lounais-Suomi	3 323	404	30 329
Itä-Suomi	7 200	26 430	44 210
Länsi- ja Sisä-Suomi	143 589	136 309	129 519
Pohjois-Suomi	139 513	116 950	44 272
Lappi	3 970	23 155	88 635
Yhteensä	881 255	1 082 822	1 324 199

Tileistä poistot

Aluehallintovirasto	2020	2019	2018
Etelä-Suomi	-16 993	-55 415	-2 763
Lounais-Suomi	-21 943	-10 906	-660
Itä-Suomi	-3 281	-8 098	-7 034
Länsi- ja Sisä-Suomi	-22 922	-15 190	-10 428
Pohjois-Suomi	-8 957	-9 924	-2 056
Lappi	-695	-2 193	-1 524
Yhteensä	-74 790	-101 726	-24 466

Liiketaloudelliset tuotot

Aluehallintovirasto	2020	2019	2018
Etelä-Suomi	0	0	2 909
Lounais-Suomi	3 700	0	0
Itä-Suomi	50	0	86
Länsi- ja Sisä-Suomi	0	696	2 078
Pohjois-Suomi	12 344	23	272
Lappi	73	0	0
Yhteensä	16 167	719	5 346

Liite 4: Aluehallintovirastojen työsuojelun nettobudjetoidut tulot euroa vuosina 2018–2020

Panostajan pätevyyskirja

Aluehallintovirasto	2020	2019	2018
Etelä-Suomi	-	-	-
Lounais-Suomi	-	-	-
Itä-Suomi	-	-	-
Länsi- ja Sisä-Suomi	162 950	125 685	92 204
Pohjois-Suomi	-	-	-
Lappi	-	-	-
Yhteensä	162 950	125 685	92 204

Muut julkisoikeudelliset tuotot

Aluehallintovirasto	2020	2019	2018
Etelä-Suomi	5 200	6 750	2 150
Lounais-Suomi	0	0	0
Itä-Suomi	0	0	0
Länsi- ja Sisä-Suomi	68 740	68 350	90 055
Pohjois-Suomi	0	0	0
Lappi	-	-	-
Yhteensä	73 940	75 100	92 205

Liiketaloudelliset tuotot

Aluehallintovirasto	2020	2019	2018
Etelä-Suomi	0	0	124
Lounais-Suomi	0	0	0
Itä-Suomi	0	0	0
Länsi- ja Sisä-Suomi	17 353	5 180	0
Pohjois-Suomi	0	0	0
Lappi	-	-	-
Yhteensä	17 353	5 180	124

Muut toiminnan tuotot

Aluehallintovirasto	2020	2019	2018
Etelä-Suomi	1 709	25 897	46 933
Lounais-Suomi	789	1 781	6 159
Itä-Suomi	35 117	13 347	15 555
Länsi- ja Sisä-Suomi	0	5 923	618
Pohjois-Suomi	0	0	27760
Lappi	-	-	-
Yhteensä	37 615	46 948	97 024

Tileistä poistot

Aluehallintovirasto	2020	2019	2018
Etelä-Suomi	0	0	-661
Lounais-Suomi	0	0	-64
Itä-Suomi	0	0	0
Länsi- ja Sisä-Suomi	-2 415	-1 519	-1 019
Pohjois-Suomi	0	0	0
Lappi	-	-	-
Yhteensä	-2 415	-1 519	-1 744

Liite 5: Aluehallintovirastojen ympäristötilinpäätös

Ympäristötilinpäätös

Kestävä kehitys kirjanpitoyksikön toiminnassa

Vuoden 2020 toimintaa leimasi maaliskuusta alkaen kaikin tavoin koronapandemian vaikutus suorasti tai epäsuorasti. Etätyöstä tuli valtion virastoissa pääsääntö. Työmatkat ja työhön liittyvä matkustaminen vähenivät vain välttämättömyyksiin. Kokoukset ja koulutukset järjestettiin lähes täysin verkossa ja videoneuvotteluina. Aluehallintovirastojen toimitilat olivat pääosin tyhjillään maaliskuusta alkaen. Toimistoissa ei juuri käytetty sähkölaitteita tai kulutettu entiseen tapaan paperia tai toimistotarvikkeita. Uudet työnteon tavat, mukaan lukien sähköinen asioiden käsittely ja paperittomuus, etenivät hyvin vahvasti – osin ehkä siksi, että vaihtoehtoja ei ollut.

Toimitilojen kehittäminen

Valtion toimitilastrategian mukaisesti virastojen työtilojen yhteiskuntavastuullisuuteen kuuluu huomioida kestävä kehitys ja laadukas rakennettu ympäristö. Toimitilojen vuokraukseen liittyy aina kiinteistöjen merkittävä vaikutus energian kulutukseen ja ympäristön kuormitukseen. Aluehallintovirastojen tekemät hankinnat valtion toimitilapalveluiden tuottajalta, Senaatti-kiinteistöiltä, edustavat pelkästään reilua kolmannesta (36,6 prosenttia) kirjanpitoyksikön hankintojen hiilijalanjäljestä (Hansel Hankintapulssin tiedot vuodelta 2020).

Aluehallintovirastot toimivat pääosin Senaatti-kiinteistöjen vuokraamissa toimitiloissa. Vuokranantajana Senaatti-kiinteistöt toimii ISO14001-ympäristöjärjestelmän mukaan. Se on organisaationa sitoutunut jatkuvaan toiminnan parantamiseen, kestävä kehityksen linjauksiin ja vastuullisuuteen. Samalla se kannustaa myös asiakasvirastoja toimenpiteisiin ja jopa auttaa esimerkiksi ympäristöjärjestelmien rakentamisessa.

Koronaepidemiasta huolimatta vuonna 2020 aluehallintovirastot jatkoivat ja käynnistivät edelleen työympäristöhankkeita, joissa tavoitteina olivat uusien työnteon tapojen muotoja tukevat tilat ja samalla tilankäytön tehostaminen. Uudet monitilat valmistuivat Helsinkiin ja Jyväskylään. Rakennustyöt etenivät Hämeenlinnan, Kuopion, Mikkelin ja Turun toimipaikoissa. Tilasuunnittelu jatkui Joensuussa sekä työskentelypaikkakunnilla Porissa ja Lappeenrannassa. Aluehallintovirastot edistivät tilojen yhteiskäyttöisyyttä ja tekivät toimitilahallinnollista yhteistyötä myös monien valtion virastojen kanssa – yhteinen työ säästää kaikkia resursseja. Koronaepidemia lykkäsi valtion toimitilastrategian päivitystä kevääseen 2021, mutta aluehallintovirastot alkoivat noudattaa uuden strategian ennakoituja linjauksia yhteiskäyttöisyydestä, turvallisuudesta ja palveluratkaisuista jo vuoden 2020 aikana.

Useat tahot ennakoivat, että koronaepidemian jälkivaikutusten myötä tilankäytön tarve vähenee. Lisäksi arvioidaan, että aiemmat tavoitellut tilatehokkuusluvut, 15 tai 18 toimistokäyttöistä neliötä henkilötyövuotta kohden, olisi mahdollista laskea merkittävästi tiiviimmäksi. Tähän mennessä valtionhallinnossa on jo saavutettu keskimääräinen 19,2 m²/henkilötyövuosi -taso (HTH 14.9.2020 konserniraportointi). Etelä-Suomen aluehallintoviraston kirjanpitoyksikössä

toimistotilatehokkuus oli tasolla 28,2 m²/henkilötyövuosi. Kuitenkin esimerkiksi aluehallintoviraston Jyväskylän toimipaikka pääsi jopa alle 13 m²/henkilötyövuosi -toimistotilatehokkuuteen tilojen toimivuudesta ja viihtyvyydestä tinkimättä, ja samalla vuokratut neliöt hankkeessa melko tarkalleen puolittuivat.

Valtionhallinnon tilahallintajärjestelmän (HTH) avulla voi seurata tilankäytön ja taloudenlukujen lisäksi myös toimitilankäytön ympäristövaikutuksia. Aluehallintovirastojen käytössä oli joulukuussa 2020 kokonaispinta-alaa 38 952 neliötä, josta toimistokäyttöistä tilaa 29 231 neliötä. Vuokratut neliöt ovat tavoitteellisesti vähentyneet jo vuosia ja vastaavasti myös niiden aiheuttamat energiankulutuksen päästöt ovat pienentyneet. Jotkin aluehallintovirastojen käyttämistä tiloista sijaitsevat kuitenkin vielä kulttuurihistoriallisissa kohteissa, joissa edes peruskorjauksella ei voida saavuttaa nykyaikaisten rakennusten energiatehokkuuslukemia.

Kirjanpitoyksikön hankintatoimi

Aluehallintovirastoissa valtion yhteishankintavelvoitteen mukaisista hankinnoista vuonna 2020 yli puolet oli Hanselin ympäristötunnusten mukaisten hankintasopimusten piirissä. Hansel yhteishankintayksikkönä huomioi puitesopimuksissaan useita vastuullisuuskysymyksiä virastojen puolesta. Yli puolet aluehallintovirastojen hankintojen hiilijalanjäljestä, vuonna 2020 yhteensä 6,22 miljoonaa CO₂-ekv.kg, muodostui hankinnoista omilta konsernitoimittajilta: Senaatti-kiinteistöltä, Valtorilta, KEHA-keskukselta ja Palkeilta. Hankintatarpeiden muutoksia osoittaa vähenevä paperinkäyttö, joka johtuu muun muassa digitalisaatiosta ja sähköisten työvälineiden ja järjestelmien hankinnoista. Vuonna 2020 aluehallintovirastot ostivat vain 2 715 riisiä kopiopaperia, kun aiempien kolmen edellisen toimintavuoden 2019–2017 ostot olivat vastaavasti 7 462, 8 662 ja 10 104 riisiä. Vastaavasti myös paperisten sanomalehtien ja julkaisujen hankinta on entisestään vähentynyt virastotyössä.

Matkustus

Koronaepidemia vaikutti aluehallintovirastojen hankintojen sektoreista eniten matkustukseen. Myös kaikkialla muualla valtakunnassa korona vaikutti matkustus-, majoitus- ja ravitsemuspalveluihin. Tartuntavaaran ja epidemian rajoittamistoimien takia aluehallintovirastot rajoittivat myös virkamatkustusta vain välttämättömään keväästä 2020 alkaen. Aluehallintovirastoissa matkapäivät vähenevät dramaattisesti jopa 73 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna; kilometrikorvauksia maksettiin 64 prosenttia vähemmän, hotellissa yövyttiin 81 prosenttia vähemmän ja lentojakin tarvittiin virkamatkoilla 85 prosenttia vähemmän. Virka-autojen polttoaineiden ostot vähenivät yli puolella. Matkustusmenoista kuljetusvälineiden vuokrat vähenivät vain 17 prosenttia, mikä johtui luonnollisesti muun muassa virka-ajoneuvojen pitkäaikaisten leasingvuokrien sitoumuksista. Myös VR:n sopimusasiakkaiden raportointi osoittaa, että virkamatkustus lähes loppui maaliskuun 2020 jälkeen. Koko vuoden junamatkojen määrä jäi vain 20 prosenttiin edellisvuodesta. Helsingin ja Hämeenlinnan väli oli selkeästi eniten matkustettu ja ehkä vihrein liikennöintiväli vielä tammi–helmikuussa 2020.

Toiminnan monipaikkaisuus ja paikkariippumattomuus tulivat jo ilmiöksi monessa suhteessa, paitsi koronaepidemian aiheuttamien pakottavien vaikutusten vuoksi, mutta myös muutoin ilmeisenä valtionhallinnon tavoitteena. Jopa aluehallinto-

virastojen tarkastustoiminta siirtyi entistä enemmän sähköisiin kanaviin ja virkamiehet tekivät kenttätöitä uusin tavoin matkustamisen sijaan. Voi todeta, että kokoukset, seminaarit, koulutukset, työpajat ynnä muut tilaisuudet sujuivat tyydyttävästi tai jopa hyvin myös etänä. Aluehallintovirastot odottavat, että muuttuneet osallistumistavat aiheuttavat merkittäviä muutoksia työelämässä myös koronatilanteen jälkeen.

6 Allekirjoitus

Tilinpäätösasiakirjan hyväksyminen

Olemme tänään hyväksyneet Etelä-Suomen aluehallintovirasto -kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen vuodelta 2020.

25.2.2021

Merja Ekqvist
Ylijohtaja
Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Mikael Luukanen
Ylijohtaja
Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Soile Lahti
Ylijohtaja
Itä-Suomen aluehallintovirasto

Marko Pukkinen
Ylijohtaja
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Terttu Savolainen
Ylijohtaja
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Kaisa Ainasoja
Ylijohtaja
Lapin aluehallintovirasto

Tilintarkastajan merkintä

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tilintarkastuskertomus.

Hämeenlinnassa . 2021

Johtava tilintarkastaja

Pentti Pohja

Tämä asiakirja ESAVI/32625/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/32625/2020 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Ekqvist Merja 25.02.2021 16:55

Hyväksyjä Luukanen Mikael 25.02.2021 11:32

Hyväksyjä Lahti Soile 25.02.2021 14:34

Hyväksyjä Pukkinen Marko 26.02.2021 08:43

Hyväksyjä Savolainen Terttu 25.02.2021 10:45

Hyväksyjä Ainasoja Kaisa 25.02.2021 14:28

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Hämeenlinna

2021